

Årsredovisning 2020

KPA Pensionsförsäkring AB

Innehåll

	Sidan
2020 i siffror	4
Pensionsbolaget för kommuner och regioner	6
Förvaltningsberättelse	11
Finansiella rapporter.....	31
Noter	40
Underskrifter	121
Definitioner och begrepp	122
Revisionsberättelse	124

Informationen på följande sidorna 4–10
gäller för samtliga bolag inom KPA Pension.

KPA Pension

2020 i siffror

4,8

procent

totalavkastning för
KPA Pensionsförsäkring.

20

miljarder kronor

har betalats ut i pensioner.

70

procent

marknadsandel antal kunder för
avtalsområdena KAP-KL och AKAP-KL.

9:e

året i rad

utses vi till pensionsbranschens mest hållbara
varumärke i Sustainable Brand Index.

1 131

miljoner kronor

investerades i obligationer där pengarna
bidrar i kampen mot coronapandemin.

228

miljarder kronor

i förvaltad kapital.

600

miljoner kronor

investerades i grön obligation där
pengarna går till nya bostäder, dricksvatten-
och återvinningsprojekt i Norrköping.

450

miljoner kronor

investeras i grön skogsfond
från Silvestica Green Forest.

2050

nettonollutsläpp

2050 ska vi ha nettonollutsläpp
i portföljen.

2030

nettonollutsläpp

2030 ska vi ha nettnollutsläpp
från vår egen verksamhet.

547

röster

har KPA Pension avgett på
bolagsstämmor.

172

solvensgrad

för KPA Pensionsförsäkring.

73

procent

av pensionsspararna är
nöjda eller mycket nöjda.

90

procent

av våra kunder är nöjda eller
mycket nöjda med vår kundservice.

4,9

miljarder kronor

investerades i fastighetskredit-
fond. Vår enskilt största investering
någonsin.

Pensionsbolaget för kommuner och regioner

KPA Pension är pensionsbolaget för kommuner, regioner och deras anställda. Så har det varit ända sedan 1922. Men det som en gång startade som en pensionskassa för 11 städer är idag ett modernt pensionsbolag som ger kunderna trygga och hållbara pensioner till låga avgifter. Vår affär är kollektivavtalad tjänstepension och pensionsadministration.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vår affärsidé

KPA Pension erbjuder kollektivavtalad tjänstepension till kommunsektorn. Vi kombinerar trygga pensioner med ansvarsfulla investeringar.

Vårt övergripande mål

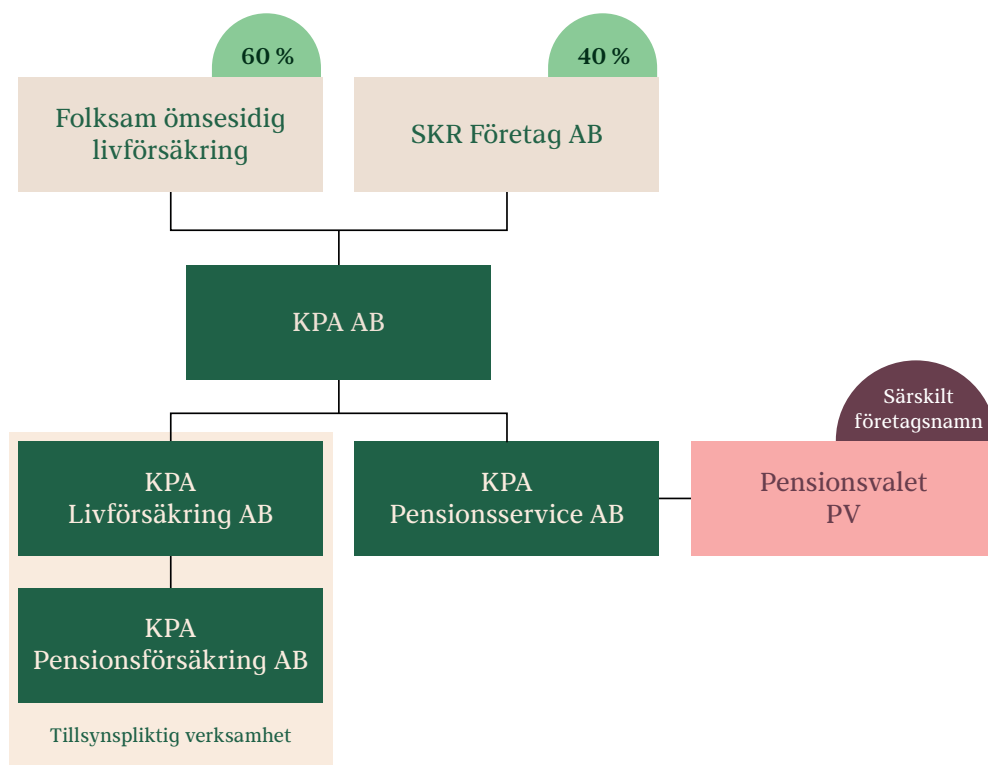
KPA Pension ska vara det ledande tjänstepensionsbolaget som kunder, medarbetare och ägare kan känna sig stolta över.

Organisation

KPA Pension är ett varumärke inom Folksamgruppen som består av följande bolag:

- KPA AB
- KPA Livförsäkring AB
- KPA Pensionsförsäkring AB
- KPA Pensionsservice AB

Samtliga KPA-företag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med hållbar inriktning.

Folksamgruppen omfattar de två moderföretagen Folksam Liv (Folksam ömsesidig livförsäkring) och Folksam Sak (Folksam ömsesidig sakförsäkring) med dotterföretag. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels det helägda dotterföretaget Folksam Fondförsäkring (Folksam Fondförsäkringsaktiebolag), dels delägda företag som bolagen inom KPA Pension, som ägs till 60 procent, och Folksam LO Pension (Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag), som ägs till 51 procent.

KPA Pensionsförsäkring drivs, liksom sitt moderföretag KPA Livförsäkring, enligt ömsesidiga principer. Företagen får inte dela ut vinst och konsolideras inte. Allt överskott återförs till försäkringstagarna.

KPA Pension ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av SKR, Sveriges Kommuner och Regioner. Våra 221 medarbetare arbetar på huvudkontoret i Stockholm eller vid kontoret i Sundsvall. På båda orterna delar vi kontorsyta med Folksam. Vi har ingen verksamhet utanför Sverige.

Så skapar vi värde för ...

... pensionsspararna

Ungefär två miljoner anställda och tidigare anställda i kommuner och regioner har sin tjänstepension hos oss. Vi förvaltar mer än 200 miljarder kronor, pengar som ska ge trygga och hållbara pensioner till bland annat lärare, sjuksköterskor, förskollärare, renhållningsarbetare och många andra som är anställda i kommuner, regioner och kommunala bolag. 9 av 10 kunder har en traditionell försäkring med en garanterad del. Det är ett tryggt och bra alternativ. Arbetsmarknadens parter har beslutat att om kunden inte själv gör ett val placeras tjänstepensionen hos KPA Pension i en traditionell försäkring. När vi frågar våra kunder om vad som är viktigast när de väljer pensionssparande så svarar de ofta att de vill ha ett tryggt sparande där de själva inte behöver engagera sig. För dessa kunder är traditionell försäkring ett utmärkt alternativ. För varje krona som betalas in till pensionen garanterar vi att en viss del kommer att betalas ut i pension. Går sparandet bra tillkommer dessutom avkastning. För de kunder som föredrar ett fondsparande erbjuder vi externt förvaltade fonder som både lever upp till våra etiska investeringskriterier och till fondförvaltarens egna hållbarhetskrav.

...kommuner, regioner och kommunala bolag

Vi hjälper merparten av Sveriges kommuner, regioner och ett stort antal kommunala bolag, med pensionsadministration, försäkring och rådgivning. I vårt utbud finns förmedlingstjänst, beräkning och utbetalning av olika pensionsförmåner, förmånsbestämd försäkring samt beräkning och prognos av pensionsskuld. Dessutom erbjuder vi tilläggstjänster inom vår konsult- och kursverksamhet. Den kollektivavtalade tjänstegrupplivförsäkringen på det kommunala området omfattar drygt en miljon arbetstagare.

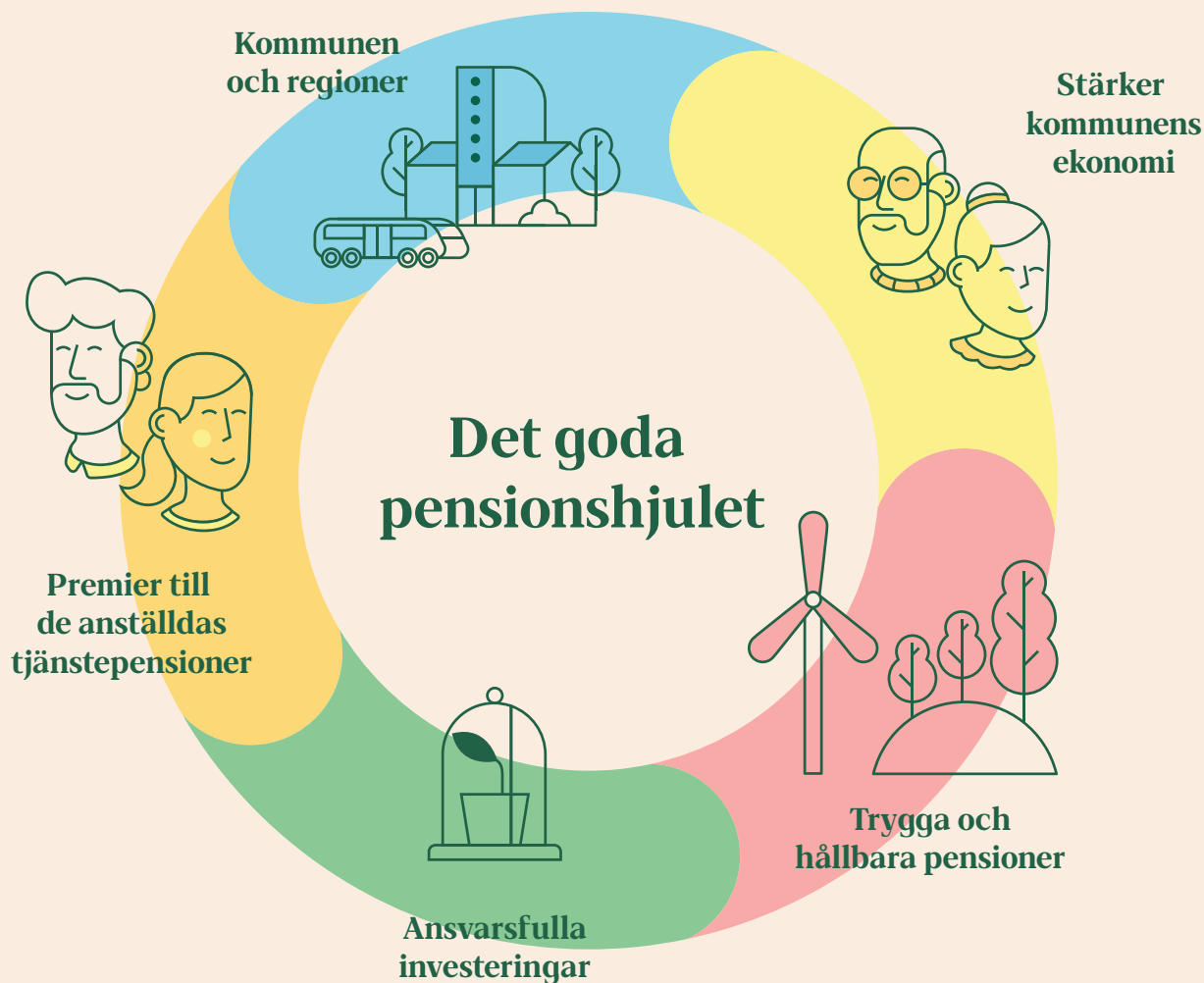
Tillsammans med landets kommuner och regioner vill vi vara med att skapa förutsättningar för en grön omställning och bidra i deras arbete med att bygga hållbara städer och samhällen. Bland annat genom satsningar på infrastruktur, eller projekt för att motverka eller förbereda för klimatförändringarna.

...för samhället

KPA Pension har en viktig roll i samhället. Vår viktigaste uppgift är att förvalta och betala ut pensioner. Detta uppdrag ger oss också möjligheten att påverka. Det kan vi göra genom att välja investeringar som är hållbara, välja bort investeringar som på olika sätt skadar människor eller klimat och att vara aktiva ägare genom att ställa krav och påverka i frågor som rör miljö, klimat eller mänskliga rättigheter. Jämställdhet och mångfald är också viktiga samhällsfrågor som vi arbetar med på olika sätt, både i vår egen verksamhet, i våra investeringar och genom att lyfta frågorna i olika forum.

...för klimatet

Som en stor finansiell aktör har vi både möjlighet och skyldighet att bidra till den nödvändiga klimatomställningen världen står inför. Genom vårt ägande kan vi sätta press på företagen att agera i rätt riktning. Vi kan också investera i projekt och företag som arbetar med klimatfrågor. Men klimatet är också drivkraften när vi ska minska utsläppen från den egna verksamheten till att bli nettonoll år 2030.

Vår uppgift är att se till att våra kunder ska få en trygg och bra tjänstepension. Arbetsgivarna, alltså kommunerna och regionerna, betalar premier till oss. Dessa pengar investerar vi i olika tillgångar som till exempel aktier eller fastigheter. De kan också vara med att finansiera lokala projekt som bidrar till den gröna omställningen. Till exempel nya cykelvägar i Göteborg, ett äldreboende i Vellinge och hållbara hyresrätter i Norrköping. Det är investeringar som kunderna har nytta av redan idag, samtidigt som de bidrar till trygga pensioner längre fram. Vi kallar det "Det goda pensionshjulet".

Coronapandemin

Vi lämnar ett år bakom oss som dominerats av coronapandemin. Människor runt hela världen har förlorat anhöriga, blivit av med sina jobb och upplevt långa perioder i isolering. Anställda inom kommun och region, våra kunder, har fått dra ett tungt lass under hela detta år. Inom sjukvården slår antalet övertidstimmar i taket. Tillsammans med andra sektorer som skola och äldreomsorg har de sett till att kritiska verksamheter har fortsatt att fungera trots alla utmaningar denna extrema situation har fört med sig. Pandemin har också påverkat finansmarknaden och vi lämnar ett turbulent år bakom oss med både upp- och nedgångar på börsen. Genom en förutseende och långsiktig placeringsstrategi är KPA Pension fortsatt finansiellt stabilt.

Pandemin har också förändrat synen på begreppet hållbarhet. Det är inte bara en fråga om miljö och klimat. Pandemin har slagit hårt mot socialt utsatta områden, både här i Sverige och utomlands, och det blir alltmer vedertaget att hållbarhet också omfattar människors hälsa och sociala situation. Under året har KPA Pension investerat 1 131 miljoner kronor i obligationer med syfte att mildra effekterna av Coronaviruset och för att säkra sjukvårdssystem och infrastruktur.

Vi ställer inte in, vi ställer om

Det har varit särskilt angeläget för KPA Pension att ta ansvar under pandemin eftersom många av våra kunder ofta arbetar inom vård, skola och omsorg. Året 2020 kännetecknas bland annat av dessa yrkesgruppers fantastiska förmåga att upprätthålla samhället. Vi uppmanade tidigt medarbetare att arbeta hemifrån i så stor utsträckning som möjligt. Kundmöten och utbildningar flyttades till digitala forum. Medarbetardagar, avdelningsfika och afterworks ställdes om. En egen studio har byggts som används för digitala sändningar som skapar gemenskap och närvaro, även i tider när vi inte är tillsammans fysiskt. I slutet av året när läget i världen blev som mest akut möjliggjorde KPA Pension för anställda med sjukvårdskompetens att gå in och stötta i vården med bibehållen lön.

Vårt hållbarhetsarbete bedöms och rankas

Vårt hållbarhetsarbete synas i sömmarna både av konsumenter och aktörer i pensionsbranschen. Det är bra och ett viktigt redskap i vårt förbättringsarbete.

Sveriges mest hållbara pensionsbolag, enligt konsumenterna

För nionde året i rad utsågs vi till Sveriges mest hållbara pensionsbolag av svenska konsumenter i Sustainable Brand Index årliga mätning. Det är ett kvitto på att konsumenterna har förtroende för vårt arbete med hållbarhet och att hållbarhet är en del av vårt varumärke. Detta bekräftas också av vår varumärkestracking som visar att varumärket står sig mycket starkt i jämförelse med andra aktörer på marknaden.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören (vd) för KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (KPA Pensionsförsäkring), med organisationsnummer 516401-6544, avger härmed årsredovisning för 2020 vilket är företagets 24:e verksamhetsår. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

KPA Pensionsförsäkring ägs till 100 procent av KPA Tjänstepension AB (publ) (502010-3502) (fd. KPA Livförsäkring AB (publ)), nedan KPA Livförsäkring. KPA Livförsäkring är ett helägt dotterföretag till KPA AB (556527-7182). KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring (502006-1585) och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, genom SKR Företag AB (556117-7535). KPA-gruppen består också av KPA Pensionsservice AB (556569-1077) med det särskilda företagsnamnet Pensionsvalet PV. Samtliga KPA-företag har säte i Stockholm och benämns nedan KPA Pension.

KPA Pensionsförsäkring drivs, liksom sitt moderföretag KPA Livförsäkring, enligt ömsesidiga principer. Företagen får inte dela ut vinst och konsolideras inte. Allt överskott återförs till försäkringstagarna. Samverkan med närstående företag sker inom bland annat distribution, administration och kapitalförvaltning för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna. För information om företagets dotterföretag och intresseföretag hänvisas till not 16 Aktier och andelar i koncernföretag och not 17 Aktier och andelar i intresseföretag. En översikt finns även i not 43 Upplysningar om närstående.

Verksamhet

Samtliga KPA-företag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med hållbar inriktning. KPA Pensionsförsäkring erbjuder traditionell försäkring och fondförsäkring för anställda i kommunal sektor (KAP-KL, AKAP-KL), där företaget är förvalsalternativ. Även för anställda inom avtalsområdet PA-KFS är företaget sedan 2013 förvalsalternativ. KPA Pensionsförsäkring förvaltar kollektivavtalad förmånsbestämd försäkring inom avtalsområdena KAP-KL, AKAP-KL och PA-KFS. Företaget tillhandahåller även kompletta försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden.

Väsentliga händelser under året

Året 2020 har präglats av coronapandemin som drabbat hela världen. Åtgärderna för att skydda människor och minska pandemins konsekvenser påverkar hela samhällsekonomin. KPA Pension är dock finansiellt stabilt och kan stå emot avsevärd turbulens. I linje med KPA Pensions vision att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld har det under året bland annat skett investeringar i obligationer för att lindra konsekvenser av Covid-19. Läs mer om effekterna på KPA Pensions kapitalförvaltning under avsnitt Kapitalförvaltning och kapitalavkastning.

Sedan mitten av mars har Folksamgruppens centrala krisledning varit aktiverad och ett stort antal medarbetare arbetar hemifrån. Initialt sammanträdde den centrala krisledningen i stort sett dagligen och utifrån dagsläget och Folkhälsomyndighetens direktiv fattat beslut om eventuella åtgärder och informationsinsatser. Återkommande nyhetsbrev har skickats ut till samtliga chefer så att dessa regelbundet ska kunna informera medarbetare i sin tur. För att informera våra kunder har information publicerats på bland annat www.kpa.se. KPA Pensions digitala mognad har gjort att produktiviteten har kunnat hållas på en i princip bibehållen nivå. KPA Pension arbetar aktivitetsbaserat sedan en tid, vilket förutsätter digitala verktyg och en hög digital mognad. Även arbetsplatserna i hemmen har förbättrats genom utlåning av kontorsstolar och andra hjälpmedel till medarbetarna. När många medarbetare började arbeta hemma ersattes fysiska möten med digitala. Omställningen till att medarbetare arbetar i huvudsak från hemmet har därför fungerat mycket bra.

Den andra vågen av pandemin, under hösten, innebar att KPA Pension inrättat mer permanenta åtgärder. Arbetsplatserna på kontoren har glesats ut för att minska smittspridning och skyltar har setts över med uppmaningar att hålla avståndet och tvätta händerna ofta.

KPA Pension har inte drabbats av större ekonomiska effekter av Covid-19 och har därför inte ansökt eller erhållit omställningsstöd relaterat till Covid-19. Folksam fortsätter att följa utvecklingen.

Verksamhet och affär

KPA Pensionsförsäkring har anpassat den garanterade räntenivån på avgiftsbestämd traditionell försäkring från 0,50 procent till 0,25 procent före skatt och avgifter. Garantin beräknas på 80 procent av det belopp som betalas in. Anpassningen har gjorts för att skapa förutsättningar för en fortsatt god avkastning och en hållbar tjänstepension utifrån det rådande ränteläget. Ändringen gäller från den 26 mars 2020 och premier inbetalda före detta datum påverkas inte.

Under året har KPA Pensions visuella identitet uppdaterats och moderniserats med bland annat ny logotyp och typsnitt. Den nya visuella identiteten har optimerats för företagets digitala kanaler och tjänster.

Kapitalförvaltning och hållbarhet

KPA Pensionsförsäkring fortsatte under året att direkt i primärmarknaden investera i gröna obligationer för totalt 2 784 miljoner kronor, varav 205 miljoner kronor i statens första gröna obligation som ska bidra till Sveriges miljö- och klimatmål genom klimatinvesteringar, järnvägsunderhåll och genom att skydda värdefull natur. En annan investering var en grön obligation utgiven av Norrköpings kommun genom en så kallad private placement, en emission som särskilt riktas mot KPA Pension. Det totala obligationsvärdet uppgår till 584 miljoner kronor och ska användas till bland annat nybyggnation av hyresrätter, dricksvattenprojekt och investeringar i återvinningsverksamheten.

KPA Pensionsförsäkring investerade i obligationer utgivna av bland annat Världsbanken som syftar till att lindra de sociala och ekonomiska konsekvenserna av coronaviruset. Investeringarna i den här typen av obligationer uppgick till 1 131 miljoner kronor.

KPA Pensionsförsäkring utökade under perioden sin investering i den gröna skogsfonden Silvestica Green Forest med 450 miljoner kronor. Fonden förvaltar och förädlar skogsinnehav ansvarsfullt och hållbart för att uppnå hög värdetillväxt och en stabil direktavkastning. KPA Pensionsförsäkrings totala åtagande efter utökningen uppgick till totalt 675 miljoner kronor.

KPA Pensionsförsäkring investerade 4,9 miljarder kronor i fastighetskreditfonden Brunswick Real Estate Capital III (BREC III). Fonden kommer att inrikta sig mot kommersiella fastigheter med tydliga hållbarhetsmål.

KPA Pensionsförsäkring, förvärvade fem fastighetsprojekt omfattande cirka 600 lägenheter om 37 600 kvadratmeter som uppförs av Skanska. Fastigheterna är belägna i Malmö, Helsingborg, Ängelholm och Lund. Totalt uppgick affären till ett värde om 1 490 miljoner kronor.

KPA Pensionsförsäkring fördelar från 1 januari 2020 avkastningen via olika avkastningsräntor för avgiftsbestämd respektive förmånsbestämd traditionell försäkring. Avkastningsräntan under året för avgiftsbestämd försäkring var 5,1 procent och för förmånsbestämd försäkring 3,4 procent.

Regelverk

Ny lag öppnar för omvandling till tjänstepensionsföretag

Den 15 december 2019 trädde en ny lag (2019:742) om tjänstepensionsföretag i kraft, varigenom EU:s andra tjänstepensionsdirektiv (IORP II) genomfördes i Sverige. IORP II-direktivet utgör en EU-gemensam reglering för så kallade tjänstepensionsinstitut. Direktivet innehåller den samlade rörelseregleringen för denna typ av verksamhet, vilket bland annat inkluderar regler om verksamhetsförutsättningar, solvens, information, rapportering och tillsyn.

Lagen om tjänstepensionsföretag innehåller därtill en rad bestämmelser som av den svenska lagstiftaren ansetts nödvändiga för den svenska marknaden. Den utökade regleringen inkluderar ett riskkänsligt kapitalkrav, utökade regler om företagsstyrning, rapportering samt information om företaget och de försäkringar som företaget meddelar. Lagen kompletteras av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet (FFFS 2019:21), tillsynsrapportering (FFFS 2019:22) samt ändringsföreskrifterna FFFS 2020:11 och FFFS 2020:12. Den nya lagen om försäkringsdistribution gäller även för tjänstepensionsföretag.

De övergångsregler som KPA Pensionsförsäkring följer idag för tjänstepensionsverksamhet upphör att gälla den 31 december 2022. Vid utgången av övergångsreglerna måste KPA Pensionsförsäkring antingen fullt ut anpassa sin verksamhet mot reglerna gällande för försäkringsföretag (Solvens II) eller omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Företagets hantering och anpassning med anledning av detta sker genom ett internt program.

Förändring styrelse och ledande befattningshavare

Camilla Larsson har utsetts till ny vd för KPA Pensionsförsäkring och för KPA AB. Hon tillträder sin tjänst i mars 2021. Britta Burreau lämnade sin tjänst som vd för företaget och KPA AB i november 2020. Britta har varit vd sedan 2016. Ninni Wibeck, vd för KPA Pensionsservice, utsågs till tillförordnad vd för företaget under tiden fram till Camilla Larsson tillträder.

På årets ordinarie årsstämma utsågs Elisabeth Sasse till ordinarie styrelseledamot.

Karolina Håkansson, biträdande chef Kapitalförvaltning och hållbarhet, ingår sedan den 1 januari 2020 i företagsledningen för KPA Pension och Karin George af Klercker, sektionschef IT Liv och Pension, ingår sedan december i företagsledningen.

Ekonomisk översikt

Koncernens finansiella resultat och ställning avser främst verksamheten i KPA Pensionsförsäkring. I koncernen ingår även KPA Pensionsförsäkrings dotterföretag som i huvudsak utgörs av fastighetsföretag.

Koncernens tekniska resultat uppgick till 11 891 (18 626) miljoner kronor och koncernens resultat efter skatt blev 11 692 (18 111) miljoner kronor. Det lägre resultatet jämfört med föregående år berodde i huvudsak på en lägre kapitalavkastning under året.

Koncernens placeringstillgångar uppgår till 222 324 (199 239) miljoner kronor och balansomslutningen uppgår till 242 749 (220 670) miljoner kronor.

KPA Pensionsförsäkring fungerar som inköpsföretag för övriga företag i KPA Pension.

Följande kommentarer gäller moderföretaget om inte annat anges.

Resultat

Premieinkomsten för KPA Pensionsförsäkring ökade jämfört med föregående år och uppgick 2020 till 17 381 (17 315) miljoner kronor. Premiedragande individer ökade till närmare 997 000 (989 000). Inbetalda premier avseende fondförsäkringsverksamheten uppgick till 387 (414) miljoner kronor. Premiedragande individer avseende fondförsäkringsverksamheten minskade till närmare 31 000 (33 000).

Företagets kapitalavkastning var positiv och uppgick till 10 462 (21 654) miljoner kronor, se mer under avsnittet kapitalförvaltning och kapitalavkastning.

Driftskostnaderna uppgick till 357 (340) miljoner kronor exklusive skadebehandling. Förändringen mot föregående år berodde främst på högre kostnader för provisioner.

Utbetalda försäkringsersättningar blev högre jämfört med föregående år och uppgick till 4 673 (4 385) miljoner kronor. Ökningen berodde framförallt på fler förmånstagare. Utbalt flyttkapital blev något högre än föregående år och uppgick till 1 088 (1 050) miljoner kronor. Dessutom har 2 281 (2 018) miljoner kronor utbetalats i återbäring, vilket är en post som inte redovisas över resultaträkningen utan direkt mot eget kapital.

Företagets tekniska resultat uppgick till 11 130 (17 749) miljoner kronor och årets resultat efter skatt blev 10 887 (17 488) miljoner kronor.

Livförsäkringsavsättningar motsvarar det förväntade kapitalvärdet av företagets garanterade förpliktelser enligt försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av framtida premieinbetalningar. Kapitalvärdena beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och sjuklighet, driftskostnader, utnyttjade optioner och skatter. Avsättningarna är beräknade utifrån aktsamma antaganden. Livförsäkringsavsättningar uppgick till 131 248 (120 036) miljoner kronor. Ökningen under året om 11 212 miljoner kronor berodde främst på nya premier vilka har ökat avsättningen med 9 250 miljoner kronor. Vidare ökade livförsäkringsavsättningar med 7 188 miljoner kronor på grund av förändrade marknadsräntor, medan utbetalningar (pensionsförmåner och flytt) minskade livförsäkringsavsättningar med närmare 4 400 miljoner kronor. Under 2019 ökade livförsäkringsavsättningarna med 14 472 miljoner kronor. Skillnaderna mellan åren berodde främst på förändrade marknadsräntor som påverkar beräkningen av livförsäkringsavsättningarna.

Placeringstillgångarna ökade till 217 373 (194 749) miljoner kronor och fondförsäkringstillgångarna ökade till 10 384 (10 171) miljoner kronor.

Ekonomisk ställning

KPA Pensionsförsäkring har en stark finansiell ställning. Solvensgraden, som visar förhållandet mellan marknadsvärdet på företagets tillgångar och värdet på åtaganden till försäkringstagarna, uppgick per den 31 december 2020 till 172 (171) procent.

Kapitalförvaltning och kapitalavkastning

Marknadskommentarer

KPA Pensionsförsäkrings investeringar fördelas på olika tillgångsslag och marknader för att nå en god riskspridning och en god avkastning. Investeringar görs i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och specialplaceringar (onoterade tillgångar).

KPA Pensionsförsäkring tillämpar ansvarsfull kapitalförvaltning. Detta innebär att samtliga tillgångar förvaltas utifrån ett långsiktigt ansvarsfullt perspektiv, avseende såväl etik som miljömässiga hänsyn, utan att göra avkall på avkastningskrav och lämplig risknivå.

Efter att pandemin bröt ut var rörelserna i räntemarknaden stora och den svenska 10-åriga statsobligationsräntan sjönk ner till den nya bottennoteringen, minus 0,5 procent. För att stötta återhämtningen, säkerställa finansiell stabilitet och marknadernas funktionssätt, utlovade centralbanker omfattande stödköp av obligationer. Regeringar världen över vidtog också mycket omfattande stödåtgärder. Krispaket på runt 20 procent av global BNP stärkte sjuk- och hälsovården och skapade livlinor för företag och hushåll. De kraftiga finans- och penningpolitiska stimulanserna och makrostatistik som överlag kom in starkare än vad prognoser pekade på, skapade förväntningar om stigande inflation och ett tryck uppåt på räntor. Sett till utvecklingen för den svenska 10-åriga statsobligationsräntan under året som helhet så stängde den på 0,0 procent, vilket innebar en nedgång på 0,2 procentenheter.

Även på valutamarknaden var rörelserna stora. I samband med nedstängningarna av samhällen och efterföljande stopp i den ekonomiska aktiviteten, samt osäkerheten kring stimulansåtgärdernas effektivitet riktade investerare in sig på den amerikanska dollarn, vilken är den största och mest likvida reservvalutan. I mars steg den amerikanska dollarn till den högsta nivån på 3 år och med mer än 10 procent mot den svenska kronan. I takt med att efterfrågan på mer riskfyllda tillgångar därefter ökade tappade den amerikanska dollarn hela uppgången mot den svenska kronan. Den svenska kronan fick också stöd av att Riksbanken behöll styrräntan oförändrad. När det under hösten visade sig att Sveriges tillväxt klarat sig bättre än andra länder, fortsatte den svenska kronan att stärkas. Sammantaget stärktes den svenska kronan med 12 procent mot den amerikanska dollarn och med 4 procent mot euron under 2020.

2020 visade sig bli det mest turbulenta året på aktiemarknaden sedan finanskrisen 2008 efter det att pandemin gjort sitt intåg. Snabba och kraftiga kursrörelser blev vardagsmat under slutet av det första kvartalet. Aktiemarknaden noterade en historiskt snabb nedgång samtidigt som det amerikanska "skräckindexet" VIX, som mäter osäkerheten på den amerikanska aktiemarknaden, noterade en ny högsta nivå. Som mest föll den globala aktiemarknaden nästan 35 procent från toppnivån i februari till bottennoteringen i slutet av mars.

Centralbankernas och regeringarnas massiva räddningsinsatser bidrog starkt till att aktiemarknaden vände upp under våren och när bolagsrapporterna visade att företagen hanterade krisen överraskande bra, inte minst tack vare en god kostnadskontroll, kom investerarnas riskaptit tillbaka. I slutet av sommaren hade aktiemarknaden hämtat tillbaka hela börsfallet.

Under hösten när pandemin blåste upp på nytt, med nya restriktioner och delstängningar av samhällen som följd, blev det återigen oroligt på marknaden inte minst bland de amerikanska teknikbolagen, vilka hade stigit kraftigt under sommaren. Oron blev dock kortvarig då resultaten från läkemedelsbolagens vaccintester överraskade åt det positiva hållet, med en snabbare leverans av vaccin än tidigare beräknat som följd, och börserna kunde återigen stiga. När också utfallet av det amerikanska valet togs emot väl av investerarkollektivet fortsatte börsen sin resa uppåt. Sett över året gav den globala aktiemarknaden till slut en avkastning på cirka 13 procent (i lokal valuta) medan den svenska börsen gick upp med 10 procent (OMXS60). Den starkare kronan bidrar till att avkastningen på utländska aktier i svenska kronor endast uppgår till 2 procent.

Börsuppgången drevs framförallt av IT-relaterade bolag medan branscher som energi och finans hade det betydligt tyngre. Det syns också på regionnivå där vi hittar USA och tillväxtmarknader i topp medan europeiska aktier halkat efter. Även i år har bolag med en hög hållbarhetsprofil haft en god utveckling och bidragit med en god avkastning. Detta har visat sig inte minst i den utländska aktieportföljen som gått starkt jämfört med referensindexet även detta år.

Den kraftiga turbulensen på marknaden har också skapat fler möjligheter att göra aktiva allokeringsval då marknadens tendens att överreagera är stor. Våra verktyg för den taktiska allokeringen har fungerat väl under denna period.

Pandemin har haft stor påverkan på fastighetsbranschen under året som gått. I den del av beståndet som innehåller bostäder har vi inte sett några större problem, men i lokalfastigheterna har hyresgästernas verksamheter påverkats. Mest för de som är verksamma i besöksnäringarna, såsom hotell och restauranger. Under andra kvartalet fick ett antal av Folksamskunder hjälp med hyran av oss och det statliga hyresstödet. Sammantaget har de finansiella effekterna för Folksamgruppens fastigheter ändå varit förhållandevis små och hanterbara, mycket tack vare fastighetsbeståndets sammansättning med en liten exponering mot de mest utsatta branscherna. Efterfrågan på kontor finns kvar, uthyrningstakten och nivån på erhållna hyror är bra, även om hyresmarknaden kännetecknas av tveksamhet och en osäkerhet om hur företagens framtida behov av kontor ser ut.

Aktiviteten på fastighetsmarknaden avstannade tvärt under våren, men därefter har transaktionsvolymerna kommit tillbaka. Fastigheter är fortsatt ett mycket eftertraktat tillgångsslag och priserna på fastigheter har snarare gått upp än ner under året.

KPA Pension har under 2020 fortsatt arbetet med att försöka påverka tillgångsportföljen i en mer hållbar riktning, specifikt rörande klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Under året träffade KPA Pension ett stort antal representanter från innehaven och bland annat diskuterat klimatarbete, arbetsvillkor och spårbarhet i leverantörskedjor.

Folksamgruppen där KPA Pension ingår är en av initiativtagarna till Nettonollalliansen. Deras första verksamhetsår vigdes åt att etablera delmål fram till 2025. Folksam deltog i flera workshops med medlemmarna vilket ledde fram till ett omfattande ramverk för målsättningsarbetet, publicerat i oktober 2020. Ramverket ska användas som bas för att etablera Folksamgruppens nya delmål kring bland annat koldioxidminskning och påverkansarbete. Planen är att bestämma och kommunicera delmålen under första kvartalet 2021.

Under året röstade Folksamgruppen vid 57 svenska årsstämmor. Coronapandemin gjorde att stämmorna i stor utsträckning inte kunde arrangeras fysiskt, röstning skedde därför via ombud och poströstning. KPA Pension tog ställning i frågan kring vinstutdelningar, där KPA Pension beslutade om att rösta emot eventuella utdelningsförslag i de fall bolaget samtidigt tog emot statligt krisstöd.

KPA Pension röstade vidare vid 499 utländska årsstämmor, via ombud. Under våren la KPA Pension, tillsammans med tio andra institutionella investerare, ett hållbarhetsrelaterat förslag på den brittiska banken Barclays årsstämma. Förslaget gällde en uppmaning om att banken ska upphöra med finansiering av fossila projekt, och fick 24 procent av rösterna. KPA Pension har under året inlett ytterligare dialoger med flera internationella storbanker och ser positivt på att allt fler anammar nya klimatmål i linje med Parisavtalet.

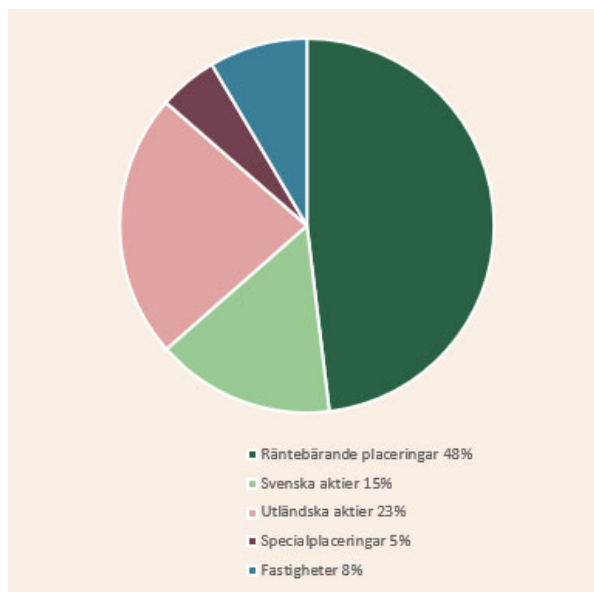
KPA Pension fortsatte även att lägga stor vikt vid investerarsamarbeten. Under året fortsatte KPA Pension bland annat ett tematiskt påverkansprojekt kring klimatarbete i stål- och cementindustrin samt hållbar vattenhantering. Samtidigt deltog KPA Pension i flera globala investerarupprop – exempelvis i juni då KPA Pension, tillsammans med över 50 institutionella investerare, tog ställning mot skogsavverkningen i Amazonas genom att signera ett brev riktat till tre brasilianska köttproducenter.

KPA Pensionsförsäkrings kapitalavkastning

Företagets förvaltade kapital uppgick vid utgången av året 2020 till 223 412 (202 829) miljoner kronor. Av detta utgjorde cirka 48 (49) procent räntebärande värdepapper utgivna av stater och kommuner och bostadsinstitut, eller motsvarande. Räntebärande placeringar uppgick till 107 427 (99 180) miljoner kronor och durationen i den räntebärande portföljen var cirka 5 (5) år. Aktieportföljen, bestående av noterade svenska och utländska aktier, stod för 38 (38) procent av det förvaltade kapitalet och uppgick till 85 656 (78 105) miljoner kronor. Fastigheter stod för 9 (9) procent av kapitalet och uppgick till 18 976 (18 309) miljoner kronor. Värdet på specialplaceringarna, bland annat onoterade aktier, var 11 352 (7 235) miljoner kronor vilket motsvarade 5 (4) procent. Valutaexponeringen var vid utgången av året cirka 16 (16) procent.

Hur avkastningen fördelas på avgiftsbestämd respektive förmånsbestämd traditionell försäkring styrs av hur respektive verksamhetsgren bidrar till det gemensamma riskutrymmet i tillgångsportföljen. Avgiftsbestämd traditionell försäkring erhåller därigenom en avkastningsränta som i jämförelse med den förmånsbestämda i större utsträckning härrör från aktieplaceringar. Avkastningsräntan under året för avgiftsbestämd försäkring var 5,1 procent och för förmånsbestämd försäkring 3,4 procent.

Placeringsstillgångarnas fördelning, marknadsvärde

Totalavkastningen för 2020 på företagets tillgångar var 4,8 (11,2) procent, motsvarande 10 717 (20 014) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är företagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och företagets risktolerans. Mot bakgrund av vald tillgångsfördelning förklaras avkastningen främst av en positiv avkastning för aktier, i kombination med en positiv avkastning för räntebärande tillgångar och fastigheter. Avkastningen för aktier blev 6,0 (30,2) procent, för räntebärande tillgångar 3,9 (0,8) procent, för fastigheter 4,7 (6,7) procent och för specialplaceringar 2,2 (5,4) procent.

Totalavkastningstabell, moderföretaget

Mkr	Ingående marknadsvärde 2020-01-01	Utgående marknadsvärde 2020-12-31	Total-avkastning 2020	Total-avkastning 2020 %	Total-avkastning 2019 %	Total-avkastning 2018 %	Total-avkastning 2017 %	Total-avkastning 2016 %
Räntebärande placeringar	99 180	107 427	4 122	3,9	0,8	-0,1	1,1	2,3
Aktier	78 105	85 656	5 528	6,0	30,2	-2,0	9,1	11,9
Specialplaceringar	7 235	11 352	211	2,2	5,4	15,1	7,9	11,3
Fastigheter	18 309	18 976	855	4,7	6,7	7,4	7,2	11,8
Summa	202 829	223 412	10 717	4,8	11,2	0,5	4,6	6,6

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 45 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Hållbarhet

KPA Pension har en lång tradition av att arbeta hållbart. Visionen att kunderna ska känna sig trygga i en hållbar värld tillsammans med förväntningar från kunder, ägare, medarbetare och samhället i stort är drivkraften.

KPA Pensions hållbarhetsarbete utgår ifrån en rad överenskommer och ramverk såsom ILO-konventionerna, FN Global Compacts tio principer och FN:s Globala mål för hållbar utveckling inom Agenda 2030.

KPA Pension eftersträvar att vara ledande på hållbarhetsområdet relativt sina konkurrenter och att bedriva ett hållbarhetsarbete som är intressant att granska. Detta förutsätter att hållbarhetsarbetet är integrerat i alla delar av verksamheten och en viktig del av erbjudandet och även omfattar samarbetspartner och leverantörer. Hållbarhet är ett vitt begrepp där företaget har valt att fokusera på områden som är relevanta för kunder, ägare, medarbetare och samhället i stort och där företaget har störst

möjligheter till påverkan. Det handlar bland annat om frågor som rör miljö och klimat, jämställdhet och mångfald och arbetsvillkor.

En kapitalförvaltning som gör skillnad

Det är genom kundernas framtida pensioner som KPA Pension har störst möjlighet till påverkan. Med det förvaltrade kapitalet har företaget möjlighet att agera långsiktigt och hållbart och samtidigt skapa en god avkastning till kunderna. KPA Pensions etiska investeringskriterier ligger till grund för investeringar i alla tillgångsslag. Dessa kriterier innebär bland annat att KPA Pension inte investerar i företag som tillverkar vapen, tobak, alkohol, spel eller bolag där över 30 procent av omsättningen kommer från kol. Inga investeringar ska heller ske i energibolag där 10 procent eller mer av omsättningen kommer från oljesand. Investeringskriterierna fastställer också att företaget ska bedriva påverkansarbete i frågor som rör miljö, klimat och mänskliga rättigheter.

Pensionspengar bidrar i kampen mot Corona

År 2020 har helt dominerats av Corona och de enorma konsekvenser denna pandemi har på människors hälsa och ekonomi. Pandemin har skapat turbulens på världens finansmarknader. KPA Pension var en av de första som investerade i obligationer med direkt koppling till pandemin. Dessa obligationer ska lindra de ekonomiska konsekvenserna av pandemin men också främja effektiva sjukvårdssystem, säkerställa leveranser av sjukvårdsmaterial och infrastruktur. Ett annat viktigt arbete under året har skett inom ramen för Nettonollalliansen (Net-Zero Asset Owner Alliance) som samlar investerare från hela världen. Målet om nettonollutsläpp till år 2050 har kompletterats med delmål för år 2025.

Hållbarhet i den egna verksamheten

Hållbarhet handlar också om vilket avtryck KPA Pension lämnar från den egna verksamheten. En effektiv och tydlig hållbarhetsstyrning som omfattar alla delar av verksamheten är en förutsättning för ett lyckat hållbarhetsarbete. I detta arbete är medarbetarnas engagemang och kunskap avgörande. De är de som möter kunderna, utvecklar affären och är ambassadörer för varumärket - därför behöver de ha goda kunskaper om hur företaget arbetar med hållbarhet. Under året tog man fram en ny digital utbildning om hur KPA Pension arbetar med hållbarhet i produktutbudet. Utbildningen genomförs av alla medarbetare som arbetar med KPA Pensions affär.

KPA Pension arbetar aktivt med att minimera den egna miljöpåverkan. Målet är att ha nettonollutsläpp av växthusgaser från den egna verksamheten år 2030. KPA Pension klimatkompenserar utsläpp från den egna verksamheten med det dubbla genom Vi-skogen.

För att vara en attraktiv och modern arbetsplats behöver företaget ligga i framkant i frågor som rör jämställdhet och mångfald. KPA Pension var först i finans- och försäkringsbranschen med att genomgå en hbtq-certifiering 2019. Under året har certifieringen följts upp genom ett antal aktiviteter. Bland annat deltog medarbetare i Prideveckan som i år fick genomföras digitalt. En översyn av jobbbannonser och produktutbud utifrån ett hbtq-perspektiv har också genomförts. Målet med certifieringen är att skapa en gemensam och inkluderande värdegrund där kunder och medarbetare bemöts på lika villkor.

Hållbarhetspolicy och hållbarhetsmål

Företagets hållbarhetspolicy har antagits av styrelsen. Den anger vad som ska gälla för företagets arbete för en hållbar utveckling. Policyn ses över en gång per år och styrelsen får kontinuerlig avrapportering om hållbarhetsarbetet. KPA Pension har formulerat ett antal hållbarhetsmål. Det viktigaste målet är att utsläppen från den egna verksamheten ska vara nettonoll år 2030 och att utsläppen från aktieportföljerna minskar. Företaget har även ett antal hållbarhetsmål inom ramen för miljölednings-systemet.

För närmare upplysningar om KPA Pensions hållbarhetsarbete hänvisas till KPA Pensions Hållbarhetsredovisning 2020 (www.kpa.se). På webbplatsen finns också bolagsstämmaproporten som redovisar de frågor som KPA Pension har lyft på bolagsstämmor under året.

Medarbetare

KPA Pension ingår i Folksamgruppen som tillämpar tillikaanställning, vilket innebär att medarbetarna är anställda i flera företag inom gruppen. I Folksamgruppen arbetar cirka 4 000 medarbetare på olika företag och orter i Sverige. Varje medarbetare är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. På kostnadsställen som tillhör KPA Pension finns det 221 medarbetare. Folksamgruppen har en gemensam HR-funktion som ger stöd i kompetensförsörjningen för samtliga företag inom gruppen.

KPA Pension ska vara en attraktiv arbetsplats med kända och konkurrenskraftiga erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare. I 2020 års medarbetarundersökning låg resultatet på en fortsatt hög nivå, 79 (77) procent positiva svar i genomsnitt.

KPA Pension ska ha miljöer med processer, informationsstöd och teknik som stödjer effektivitet och legala krav och som dessutom främjar god hälsa och motivation. Som ett led i detta har KPA Pension satsat på att stärka det agila arbetssättet för att driva utveckling och bli snabbare på att agera utifrån kundernas behov. Dessutom har förflyttningen mot ett mer digitalt arbetssätt stärkts, bland annat med anledning av coronapandemin. KPA Pension har även tagit initiativ till en ledarutvecklingsinsats för alla chefer i syfte att stärka det goda ledarskapet ytterligare.

KPA Pensions sjuktal för helåret 2020 uppgår till 4,1 procent, vilket är något lägre jämfört med föregående års utfall på 5,3 procent. Under året har KPA Pension arbetat för ökad hälsa, sänkta sjuktal och ett gemensamt lärande inom området, med särskilt fokus på att säkerställa god arbetsmiljö under coronapandemin. Respektive verksamhet har identifierat behov och genomfört riktade insatser. Dessa har sedan följts upp på övergripande nivå. Uppföljning på individnivå avseende prestation, arbetsbelastning och välmående genomförs löpande.

Kompetensutveckling

För att ha pensionsbranschens mest nöjda kunder ska KPA Pension ha chefer och ledare som genom ett strategiskt och coachande förhållningssätt tar ansvar för kompetensförsörjning och rätt prestation. Under 2020 har KPA Pensions interna och externa ledarprogram ställts om för att erbjudas digitalt på grund av coronapandemin. En särskild insats har påbörjats i syfte att stärka ledarskapet. Cheferna har också fått stöd i att leda på distans, tilldela och tydliggöra mål, stämma av kompetens och lämplighet samt följa upp prestation och utveckling i KPA Pensions digitala stöd för talent management.

KPA Pensions medarbetare ska bidra till en kultur där gemensamt ansvar tas för kontinuerlig utveckling, samarbete och lärande. KPA Pension arbetar löpande med kompetensutveckling för att säkerställa regulatoriska kunskaps- och kompetenskrav, samt för att ge medarbetarna rätt förutsättningar i arbetet. Under 2020 har berörda medarbetare genomgått utbildning inom bland annat hållbar kapitalförvaltning, partskunskap, FATCA/CRS, KYC kundkännedom, kommunikation och kundbemötande, agila arbetssätt samt konsten att lära ut på distans.

Medarbetare och chefer som berörs av FDL/IDD har genomgått externa certifieringar, interna utbildningar med kunskapstest samt kontinuerlig fortbildning. Dessutom har introduktionen för nya medarbetare utvecklats genom nya effektiva e-läranden, välkomstfilm och digitala introduktionsträffar.

Löner, ersättningar och övriga villkor

KPA Pension är genom medlemskapet i arbetsgivarföreningen KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Enligt KPA Pensions ersättningspolicy ska lönerna vara individuella och differentierade, motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar. KPA Pension har, med undantag för Folksamgruppens belöningsprogram, inga rörliga ersättningar eftersom de kan medföra ett överdrivet risktagande.

Vad gäller jämställda löner inom KPA-företagen låg skillnaden i medellön mellan kvinnliga och manliga medarbetare på cirka 19 (20) procent för 2020. Vid en nedbrytning på likvärdiga arbeten låg löneskillnaden på cirka 4 (12) procent. Den huvudsakliga förklaringen till löneskillnaderna totalt är fördelningen av kvinnor och män i olika kategorier av jobb med olika krav på kompetens och erfarenhet.

Medarbetare inom KPA Pension omfattas av Folksamgruppens belöningsprogram, som syftar till att synliggöra och sätta fokus på de övergripande affärsstrategierna och målen. Belöningsprogrammet omfattar samtliga medarbetare inom Folksamgruppens verksamhet utom Folsams vd, koncernledning, vd/vice vd i dotterföretagen samt chefen för internrevision i Folksam Sak respektive Folksam Liv. Utfall från belöningsprogrammet betalas inte ut som kontant ersättning utan avsätts i en pensionsförsäkring. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor upp till maximalt 20 000 kronor per medarbetare och år, beroende på grad av måluppfyllelse.

Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas i not 44.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Resultatutvecklingen påverkas i hög grad av börs- och valutakursers utveckling liksom av förändringar i det allmänna ränteläget. Dessa påverkas i sin tur av förändringar av makroekonomiska faktorer såsom tillväxt, inflation och arbetslöshet. Den pågående pandemin påverkar företaget i huvudsak genom de makroekonomiska faktorerna. Riskerna och de beslut som fattas för att hantera dessa påverkar företags ekonomiska ställning och förmåga att nå dess mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut med beaktande av risker skapas förutsättningar att erbjuda kunderna trygga försäkringslösningar. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. En beskrivning av KPA Pensionsförsäkrings samlade risker och hur de styrs samt hanteras återfinns i not 2 Upplysningar om risker.

Framtida utveckling

Coronapandemin

KPA Pension följer noga utvecklingen av coronapandemin och genomför de anpassningar som krävs utifrån myndigheternas och regeringens beslut och allmänna råd. Ju mer långvarig pandemin blir, desto mer anpassningar kommer krävas för att KPA Pension ska kunna fortsätta ta sitt samhällsansvar för att hindra smittspridning samtidigt som medarbetare ska kunna utföra sitt arbete på ett säkert sätt. Det handlar om att ge förutsättningar för att kunna arbeta effektivt i en bra arbetsmiljö även då man arbetar hemifrån. Det handlar även om att skapa möjligheter för social distansering på arbetsplatsen. Sammantaget ställer situationen helt nya krav på såväl ledarskap som kommunikation.

Verksamhet

KPA Pensionsförsäkring verkar i en bransch under förändring där utvecklingen går mot allt mer digitaliserade tjänster och ökad automatisering och effektivisering. Det är även tydligt att hållbarhetsfrågor blir allt viktigare. Utöver det finns ett antal regelverksförändringar som skapar tryck på förändring.

Erbjudande

KPA Pensionsförsäkring kommer att fortsätta arbetet med att kunna erbjuda en mer digitaliserad, förenklad och förbättrad upplevelse för kunderna. Det innefattar bland annat arbete med att förbättra och förenkla processen i samband med att kunder går i pension. Vidare fortsätter arbetet med att förenkla och effektivisera hanteringen av de olika riskprodukter som tillhandahålls arbetsgivare genom kollektivavtal. Vidareutveckling av företagets tjänster ska fortsätta ske i nära samverkan med användarna av tjänsterna.

Kapitalmarknaden

Osäkerheten kring pandemins utveckling är fortfarande stor även om läget stabiliserats i och med den pågående vaccineringen. Det troliga är att samhället successivt kommer att återgå till det normala under 2021 även om det normala kanske inte är exakt detsamma som gällde innan krisen. Återgången ger stöd åt en fortsatt global ekonomisk återhämtning samtidigt som också centralbanker och regeringar kommer att göra allt för att stötta ekonomin och samtidigt se till så att räntorna inte stiger för mycket för att äventyra återhämtningen. Det låga ränteläget kommer att kvarstå lång tid framöver. Det stöttar värdeutvecklingen på finansiella tillgångar samtidigt som det kommer att vara en utmaning att påverka både avkastningen på företagens tillgångar och den finansiella ställningen negativt. Svenska försäkringsbolag har dock en fortsatt stark finansiell ställning, vilket ger motståndskraft att hantera försäkringsbolag. Det kan de utmaningar som låga räntor innebär.

Den stora omställningen mot en mer hållbar värld kommer i finansmarknaderna att vara ett tema som håller i sig lång tid framöver. Temat är drivet av investerarnas strävan att minimera hållbarhetsrisker och maximera möjligheterna kring hållbara investeringar. Med det drivs också av den politiska agendan där det finansiella systemet styrs mot att bidra till en mer hållbar utveckling. Omställningen är en långsiktig process som kommer att ske gradvis över flera årtionden. Det kommer att krävas stora investeringar av företagen. För de företag som lyckas finns potential till attraktiva ekonomiska möjligheter.

Digitalisering

KPA Pensionsförsäkring kommer att fortsätta att satsa på digitalisering och automatisering. För KPA Pensionsförsäkring innebär digitalisering en möjlighet att förenkla tillvaron och förbättra upplevelsen för kunderna, samtidigt som det även ska automatisera och effektivisera företagets processer. Under det kommande året kommer företaget bland annat att arbeta med att öka digitaliseringen av de olika momenten när en kund ska gå i pension.

Hållbarhet

KPA Pensionsförsäkring ska fortsatt vara en hållbar aktör som genom att förstå sin omvärld och hur den påverkar verksamheten anpassar erbjudandet på ett sätt som tillmötesgår kundernas behov och samtidigt bidrar till en positiv samhällsutveckling.

Kommande regelverksförändringar

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar vilka väsentligt kommer att prägla KPA Pensionsförsäkrings verksamhet. Kommande regelverksförändringar kan komma att påverka företagets risker och riskhantering. KPA Pensionsförsäkring bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk. Den mest aktuella kommande regelverksförändring för företaget är Sustainable Finance. För regelverksförändringar gällande IFRS 9 Finansiella instrument, IFRS 17 Insurance contracts och ändrade regler för koncernredovisningen i Finansinspektionens redovisningsföreskrifter hänvisas till not 1 Redovisningsprinciper.

Sustainable Finance

EU är fast beslutet att nå Parisavtalet och begränsa den globala uppvärmningen till en nivå på max 2 grader och helst max 1,5 grader. Det kommer att vara krav på stora investeringar i hållbara verksamheter och branscher, som främjar omställningen mot en mer hållbar värld, för att för att nå målen. Finansbranschen har därför en nyckelroll i att skapa en hållbar ekonomi och nu kommer krav på ökat ansvar. Ambitionen är att det finansiella systemet ska bli en del av lösningen för att skapa en grönare och mer hållbar ekonomi. För det krävs dock en omfattande förändring av det finansiella systemet. För att åstadkomma detta har EU-kommissionen tagit fram en handlingsplan med 10 åtgärder. De tre övergripande målen för EU-kommissionens handlingsplan är att:

1. Ställa om finansiella flöden i mer hållbar riktning
2. Integrera hållbarhet i riskhanteringen
3. Främja transparens och långsiktighet i ekonomin

KPA Pensionsförsäkring har arbetat långsiktigt med dessa frågor redan innan EU:s handlingsplan men nu kommer tydligare krav särskilt kopplat till två nya förordningar; Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella tjänstesektorn (Disclosure) samt Förordning om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar (Taxonomi). Handlingsplanen har en implementeringsperiod som startar 2021 och förväntas pågå flera år framöver.

Femårsöversikt koncernen¹⁾

	2020	2019	2018	2017	2016
Resultat, Mkr					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	17 381	17 315	16 475	13 378	12 138
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	10 685	20 457	687	7 309	9 495
Försäkringsärsättningar	-4 688	-4 392	-3 900	-3 735	-3 616
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	11 891	18 626	4 760	10 148	8 305
Årets resultat	11 692	18 111	4 611	9 892	8 018
Ekonomisk ställning, Mkr					
Placeringstillgångar till verkligt värde	232 708	209 410	177 838	168 670	154 312
Försäkringstekniska avsättningar	141 745	130 304	114 066	106 262	99 252
Konsolideringskapital	95 931	86 647	70 182	67 486	59 157
varav uppskjuten skatt	819	937	547	512	363
Solvens II²⁾					
Kapitalbas	87 545	84 470	74 071	73 999	73 198
Solvenskapitalkrav	27 398	26 214	22 649	23 384	21 712

¹⁾Uppgift om totalavkastning, direktavkastning samt förvaltningskostnadsprocent lämnas ej för koncern då förändringen från motsvarande nyckeltal i moderföretaget bedöms som marginell.

²⁾Solvensrelaterade beloppsuppgifter visas för Folksam ömsesidig livförsäkring vilket är den försäkringsgrupp KPA Pensionsförsäkring ingår i.

Femårsöversikt moderföretaget

	2020	2019	2018	2017	2016
Resultat, Mkr					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	17 381	17 315	16 475	13 378	12 138
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	10 462	21 654	134	7 065	9 007
Försäkringsersättningar	-4 688	-4 392	-3 900	-3 735	-3 617
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	11 130	17 749	4 375	9 172	7 281
Årets resultat	10 887	17 488	4 290	9 062	7 175
Ekonomisk ställning, Mkr					
Placeringstillgångar till verkligt värde ¹⁾	231 678	208 019	177 505	168 232	153 861
Försäkringstekniska avsättningar	141 744	130 304	114 067	106 262	99 252
Konsolideringskapital	94 531	85 098	69 113	66 464	58 457
varav övervärde i placeringar i koncern- och intresseföretag	3 921	3 099	2 600	2 231	1 601
varav uppskjuten skatt	17	16	6	13	13
Solvens I					
Kapitalbas	94 522	85 082	69 106	66 444	58 430
Erforderlig solvensmarginal	5 562	5 053	4 396	4 072	3 806
Nyckeltal, procent²⁾					
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	0,17	0,18	0,22	0,20	0,21
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning	1,2	1,7	1,8	1,5	1,8
Totalavkastning	4,8	11,2	0,5	4,6	6,6

¹⁾ Placeringstillgångar till verkligt värde har justerats och inkluderar övervärden i placeringar i koncern- och intresseföretag. Jämförelsetalen har justerats.

²⁾ Beräkning av nyckeltalen framgår i Definitioner och begrepp.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står enligt balansräkningen	
Konsolideringsfond	79 329 772 061
Årets resultat	10 886 650 857
Totalt, kronor	90 216 422 917

Styrelsen och vd föreslår stämman att den för år 2020 redovisade vinsten 10 886 650 856,72 kronor förs över till konsolideringsfonden. En överföring har gjorts under året av aktiverade utvecklingskostnader om 8 561 316,99 kronor från konsolideringsfonden till fond för utvecklingsutgifter. Fonden får inte användas för förlusttäckning.

Bolagsstyrningsrapport

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att företag sköts hållbart, ansvarsfullt och så effektivt som möjligt. Bolagsstyrning inom KPA Pensionsförsäkring utgår från lagstiftning, främst försäkringsrörelselagen samt Finansinspektionens författningssamling i form av föreskrifter och allmänna råd. Solvens II-direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsföretag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare.

KPA Pensionsförsäkring är ett försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet som, i avvaktan på den kommande regleringen av tjänstepensionsverksamhet, valt att tillämpa övergångsregler istället för Solvens II-reglering. Övergångsreglerna innebär huvudsakligen att de försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet ska, som huvudregel, fortsätta att tillämpa de äldre bestämmelserna om rörelse, tillsyn och ingripande, som gällde under 2015 och de nya Solvens II-bestämmelserna om företagsstyrning.

För verksamheten gäller också interna regelverk som, i tillämpliga delar, omfattar såväl styrelseledamöter som anställda. Exempel på interna regelverk är bolagsordningen som anger verksamhetens ramar och ger en beskrivning av företaget samt arbetsordning för styrelsen, vilken bland annat tydliggör styrelsens respektive styrelseordförandens ansvar. Beslut om ändring av bolagsordningen sker på stämman. Ett beslut att ändra bolagsordningen är giltigt om två tredjedelar av samtliga röstande förenat sig om det. Ändring av § 6 andra och tredje stycke i bolagsordningen (bestämmelser om utseende av styrelseledamöter i företaget) är däremot giltigt endast om Sveriges Kommuner och Regioner lämnat samtycke till ändringen.

Den av styrelsen fastställda företagsstyrningspolicyn omfattar områden som företagsstyrningssystem, organisation, affärsstyrning, riskhanteringssystem, internkontrollsystem med mera. Bland de viktigare interna reglerna kan även nämnas företagets etiska riktlinjer som reglerar hur företrädare för KPA Pensionsförsäkring uppträder i olika situationer.

Det är styrelsen som ytterst ansvarar för företagets organisation och för förvaltningen av dess angelägenheter. Det är styrelsen som ansvarar för företagets interna styrning och kontroll, och som ansvarar för att det finns policyer och en organisation för det operativa arbetet kring detta.

Svensk kod för bolagsstyrning

Svensk kod för bolagsstyrning (Koden), senast reviderad den 1 januari 2020, vänder sig i första hand till företag noterade på en reglerad marknad i Sverige. Koden bygger på principen ”följ eller förklara”. De företag som tillämpar koden kan avvika från enskilda regler, men ska då lämna förklaringar till avvikelserna.

KPA Pensionsförsäkring har 1,8 miljoner försäkrade kunder och hos dessa finns självklart ett stort och berättigat intresse att veta hur företaget sköts. Det ligger också i företagets intresse och affärsidé att vara så öppna som möjligt mot kunder och andra intressenter i gruppens företag. KPA Pensionsförsäkring har därför valt att tillämpa koden främst för att tillgodose dessa intressen. Koden tillämpas (se avvikelser nedan) för KPA AB och för KPA Pensionsförsäkring.

Avvikelser från bolagskoden och skäl för dessa

- Eftersom KPA Pensionsförsäkring endast har en ägare har kallelse till årsstämman inte offentliggjorts på hemsidan.
- Företagets revisorer granskar inte företagets halvårs- eller niomånadersrapport. Avvikelse från Kodens bestämmelser sker med hänsyn till att företaget inte är ett aktiemarknadsföretag.

Bolagsstämma

KPA Pensionsförsäkrings högsta beslutande organ är bolagsstämman vilken senast hölls den 26 maj 2020. På stämman utsågs styrelsens tio ordinarie ledamöter. Ledamöterna tillsätts enligt bestämmelser i bolagsordningen. Anders Knape omvaldes till styrelseordförande för tiden fram till och med årsstämman 2021. Bolagsstämman utser även revisionsbolag och lekmannarevisorer.

Ernst & Young valdes till revisionsbolag fram till årsstämman 2021.

Valberedning

Valberedningens uppgift är att bereda tillsättning av styrelse och revisor i företaget. Valberedningen ska, med beaktande av bolagsordningens bestämmelser och av stämman fastställd process för lämplighetsprövning, föreslå stämman val av styrelseledamöter och revisorer. Vidare ska valberedningen lämna stämman förslag på arvoden som ska utgå till styrelseledamöter och revisor. Valberedningens ledamöter fram till och med stämman 2021 är Ann-Karin Laurell och Lena Dahl.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för företagets övergripande organisation och förvaltningen av företagets angelägenheter inom de ramar som bolagsstämman och externa regelverk ger. Styrelsen fastställer årligen sin egen arbetsordning. En av ledamöterna utses med stöd av bolagsordningen och 11 kapitel 7 § andra stycket försäkringsrörelselagen till ledamot av företagets styrelse med särskilt uppdrag att tillvarata försäkringstagarnas intressen. Ledamoten utses av Svenska Kommunalarbetsförbundet. På stämman omvaldes nio av styrelsens ledamöter.

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska majoriteten av de stämmovalda styrelseledamöterna vara oberoende i förhållande till företaget och företagsledningen. De stämmovalda styrelseledamöterna som anses vara oberoende är Anders Knape, Lena Dahl, Eva Fagerberg, Sture Nordh, Annika Wallenskog, Ulf Olsson, Carina Sandor och Lenita Granlund. Enligt valberedningen uppfylls därför detta krav av företaget.

Styrelsens arbete 2020

För styrelsen gäller en strategisk dagordning som fastställs varje år i styrelsens arbetsordning. Enligt arbetsordningen som fastställdes vid konstituerande sammanträde den 26 maj 2020 ska styrelsen sammanträda minst fyra gånger per år. Vid varje sammanträde ska genomgång av föregående protokoll ske, öppna frågor från tidigare sammanträden följas upp och vd:n lämnar information om vad som skett i verksamheten sedan förra sammanträdet.

Följande ärenden ska behandlas årligen: fastställa styrelsens arbetsordning, i förekommande fall utse vd och vice vd, fastställa instruktion för vd, fastställa anställningsvillkor för vd och vice vd.

Styrelsen fastställer årligen affärsplan och budget. Rapportering sker av prognoser samt kvartals-, halv-års-, och helårsbokslut. Styrelsen behandlar bland annat finansrapporter, aktuarierapporter, riskrapporter, compliancerapporter, regelverksgenomgång, rapport avseende granskning av ersättningspolicyn och dess tillämpning, interna revisionsrapporter och extern revisionsrapport. Styrelsen fastställer revisionsplan, riskplan och complianceplan för kommande år. Avrapportering sker även av utlagd verksamhet.

Årligen genomförs en styrelseutvärdering samt en utvärdering av vd. Översyn och fastställande av instruktioner och övriga regelverk sker regelbundet. Sammanträdesplan samt strategisk dagordning fastställs för kommande år.

Antal sammanträden

Under året hölls fyra ordinarie styrelsemöten och fem extra styrelsemöten. Dessutom har styrelsen, mellan sammanträdena, fått skriftlig information bestående av finansiell information, pressmeddelanden, kundutskick med mera. Därutöver hölls det två möten med styrelseordförandena inom Folksam Liv-gruppen. Mötena hade till syfte att åstadkomma en bättre samverkan med dotterföretagen vad gäller processen för egen risk- och solvensbedömning (ORSA-processen) där föreslagna scenarier och

efterföljande resultat diskuterats. Genomgång skedde även av de kapitalkvoter som under året rapporterats till Finansinspektionen. Ordförandena i risk- och kapitalutskott, för de företag som har detta, deltog också.

Utbildning av styrelseledamöter

En årlig introduktionsdag för nyvalda styrelseledamöter i var och ett av företagen inom KPA Pension ägde rum i oktober.

Styrelseseminarium

I november genomfördes årets styrelseseminarie för ledamöterna i KPA AB, KPA Livförsäkring, KPA Pensionsförsäkring och KPA Pensionsservice. Seminariet syftar till kunskapsutbyte och nätverkande mellan styrelseledamöter samt kunskapspåfyllnad inom intressanta omvärldsfrågor. I år deltog Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi som gav sin bild kring hur framtidens pensionspolitik bör utformas. Ministerns anförande efterföljdes av ett panelsamtal där bland annat representanter för arbetsmarknadens parter deltog. Professor Lennart Flood presenterade sin rapport där han, på uppdrag av KPA Pension, undersökt om en individualiserad föräldraförsäkring leder till jämställda pensioner. Efter presentationen följde ytterligare en paneldebatt där frågeställningarna diskuterades av bland andra jämställdhetspolitiska talespersoner.

Utvärdering av styrelsearbetet

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska styrelsen årligen utvärdera styrelsearbetet med syfte att utveckla dess arbetsformer och effektivitet. Utvärdering av styrelsearbetet sker i enlighet med svensk kod för bolagsstyrning. En sådan utvärdering har under året genomförts i form av en webbenkät. Resultatet rapporterades och diskuterades på styrelsemötet i mars 2020.

Ersättningsutskott

Styrelsen i KPA Pensionsförsäkring har beslutat att styrelsens ordförande, istället för ett ersättningsutskott, ska bereda frågorna och lämna förslag på ersättningar och andra anställningsvillkor för vd och andra ledande befattningshavare i företaget, inför beslut i styrelsen.

Revisionsutskott

Styrelsen i KPA Pensionsförsäkring har beslutat att styrelsen i dess helhet, istället för ett revisionsutskott, ska utföra de uppgifter som åligger ett revisionsutskott, exempelvis att säkerställa den finansiella rapporteringen, bedöma den interna styrningen, kontrollen och riskhanteringen, samt regelefterlevnaden.

Risk- och kapitalutskott

Utskottet bistår styrelsen i dess arbete med riskhantering, solvenskrav samt kapitalbehov och bidrar därigenom till att ytterligare utveckla företagets hantering av nämnda områden. Styrelsen fastställer en arbetsordning för utskottet. Utskottet ska bestå av minst tre styrelseledamöter och utses för en period om ett år. Vid konstituerande sammanträde i maj 2019 utsåg styrelsen Anders Knape (ordförande), Eva Fagerberg och Elisabeth Sasse till ledamöter i risk- och kapitalutskottet.

Uppgifter om styrelseledamöter

Anders Knappe

Styrelseordförande

Ordförande sedan 2013. Född 1955.

Nuvarande uppdrag

Ordförande SKR, samt ordförande SKR Företag. Ordförande i Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter, Karlstads kommunfullmäktige, samt Visit Karlstad. Vice ordförande i EU:s regionkommitté, samt europeiska kommunförbundet CEMR. Vice ordförande i KPA AB, samt ordförande i Risk- och kapitalutskottet för KPA Pensionsförsäkring.

Urval av tidigare uppdrag

Andre vice ordförande i SKR samt vice ordförande i SKR Företag. Försäljningschef RB Trading. Kommunalråd.

Utbildning

Ekonom.

Lena Dahl

Invald 2011. Född 1966.

Nuvarande uppdrag

Vd SKR Företag. Styrelseordförande i Slussgården, SKR Kapitalförvaltning och SKR Pensionsstiftelse. Styrelseledamot i SKL Kommentus och INERA.

Urval av tidigare uppdrag

Vice vd SKR Företag. Tf vd Pacta och Pactarb. Tf vd SKR och SKR Företag. Controller SKR. Administrativ chef, Tyresö gymnasium.

Utbildning

Civilekonom, Uppsala universitet.

Eva Fagerberg

Invald 2011. Född 1963.

Nuvarande uppdrag

Kanslichef/1a ombudsman Offentlighetsanställdas förhandlingsråd (OFR). Vd OFR Fastighets AB. Ledamot i Kåpan Pensioner. Ersättare i Omställningsfonden. Ledamot i KR-delegationen på AFA Försäkring. Vice ordförande KKP.

Urval av tidigare uppdrag

Kriminalvårdsinspektör. Personalhandläggare. Förhandlingschef Akademikerförbundet SSR.

Utbildning

Socionom.

Karin George af Klercker

Invald 2016. Född 1962.

Nuvarande uppdrag

Sektionschef IT Liv och Pension, Folksam. Styrelseledamot i Folksam LO Fondförsäkring, i KPA Pensionsservice, samt Fullmaktskollen.

Urval av tidigare uppdrag

Sektionschef Strategi och Styrning Affärsområde Liv, Folksam. Affärschef Privat och Företagspension, Folksam. Sektionschef Produkt Liv, Folksam. Vice vd och administrativ chef, KPA Pension. Ekonomichef, KPA Pension. Controller, SEB Trygg Liv.

Utbildning

Ekonomiutbildning, Lunds universitet.

Lenita Granlund

Invald 2010. Född 1962.

Nuvarande uppdrag

Vice ordförande i föreningen Sunt arbetsliv. Styrelseledamot i AFA försäkring, samt i Prevent.

Urval av tidigare uppdrag

Avtalssekreterare Kommunal. Vice ordförande omställningsfonden KOM-KL. Undersköterska. Ombudsman.

Utbildning

Vårdgymnasium.

Elisabeth Sasse

Invald 2020. Född 1966.

Nuvarande uppdrag

Chef Affärsområde Sak, Folksam, samt ledamot i Folksam Koncernledning. Vice ordförande i Saco Folksam styrelse, styrelseordförande i Tre Kronor Försäkring samt styrelseledamot i Riksbyggen.

Urval av tidigare uppdrag

Chef för flera affärsområden i Folksam. Kanslichef och förhandlingschef i Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR).

Utbildning

Civilekonom, Göteborgs universitet.

Anna-Karin Laurell

Invald 2018. Född 1963.

Nuvarande uppdrag

Chef Affärsområde Liv, Folksam, samt ledamot i Folksam koncernledning. Styrelseordförande i Folksam LO Fond-försäkringsaktiebolag. Styrelseledamot KPA AB.

Urval av tidigare uppdrag

Chef Affärsområde Privat, Folksam. Vd för Bukowskis samt för SalusAnsvar. Verksamhetschef Skador, Folksam. Försäljningschef SalusAnsvar. Kundenservicedirektör Tre. Telefonbankschef Skandiabanken, Kundenhetschef Skandia, Ledamot ICA-banken och ICA-försäkring.

Utbildning

Humanistisk utbildning, Lunds universitet.

Sture Nordh

Invald 2015. Född 1952.

Nuvarande uppdrag

Senior rådgivare, egenföretagare. Styrelseordförande Bergendal Meetings. Styrelseledamot Arenagruppen. Medlare, Medlingsinstitutet. Ledamot av Kommissionen för jämställda livsinkomster.

Urval av tidigare uppdrag

Ordförande TCO. Utvecklingsdirektör Arbetslivsinstitutet. Statssekreterare Arbetsmarknadsdepartementet. Ordförande Kommunaltjänstemannaförbundet, SKTF.

Utbildning

Förvaltningsssocionom, Umeå Universitet.

Ulf Olsson

Invald 2019. Född 1971.

Nuvarande uppdrag

Kommunalsråd, Borås. Kommunstyrelsens ordförande.

Urval av tidigare uppdrag

Ordförande förhandlingsdelegationen SKR. Ersättare i styrelsen SKR.

Utbildning

Studier på Ekonomiprogrammet, Högskolan i Borås. Studier med inriktning finansiell ekonomi, Handelshögskolan Göteborg.

Carina Sandor

Invald 2019. Född 1970.

Nuvarande uppdrag

Universitetsadjunkt SLU Sveriges lantbruksuniversitet, styrelseledamot Kommuninvest, ledamot i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, Skinnskattebergs kommun.

Urval av tidigare uppdrag

Kommunstyrelsens ordförande Skinnskatteberg, ledamot i Liberalernas Partistyrrelse & partiledning, Sakkunnig i jämställdhetsintegrering, SKR. Vd Förenade Småkommuners Försäkrings AB. Kommunchef, Skinnskattebergs kommun. Samhällsekonomisk utredare, SCB.

Utbildning

Civilekonomexamen, Stockholms universitet. Magisterstudier nationalekonomi i Tyskland, Toppledarprogrammet, SKR.

Annika Wallenskog

Invald 2015. Född 1959.

Nuvarande uppdrag

Chefsekonom SKR. Adjungerad ledamot AFA Försäkring. Styrelseledamot SKR Kapitalförvaltning. Ledamot SKR:s pensionsstiftelse. Vice ordförande i RKA, Rådet för främjande av kommunala analyser.

Urval av tidigare uppdrag

Sakkunnig Finansdepartementet. Kommundirektör, Vallentuna. Ekonomidirektör, Landstinget Uppsala län. Ekonomidirektör, Nacka kommun. Administrativ direktör, Stockholm Globe Arena. Ekonomichef Hälso- och Sjukvården, Västerås. Analyschef samt biträdande chefsekonom SKR.

Utbildning

Universitetsexamen Uppsala Universitet

Arbetstagarrepresentanter

Några arbetstagarrepresentanter finns inte i KPA Pensions-försäkrings styrelse. Arbetstagarrepresentation finns i KPA AB:s styrelse samt i KPA Livförsäkrings styrelse.

Närvaro på styrelsemöten 2020			
Namn	Funktion i styrelsen	Styrelsemöte ¹⁾	Risk- och kapitalutskott
Anders Knape	ordförande	9 av 9	4 av 4
Lenita Granlund	ledamot	9 av 9	
Anna-Karin Laurell	ledamot	9 av 9	
Annika Wallenskog	ledamot	9 av 9	
Carina Sandor	ledamot	8 av 9	
Catrina Ingelstam ²⁾	ledamot	4 av 9	2 av 4
Elisabeth Sasse ³⁾	ledamot	4 av 9	
Eva Fagerberg	ledamot	9 av 9	4 av 4
Karin George af Klercker	ledamot	9 av 9	
Lena Dahl	ledamot	9 av 9	
Sture Nordh ³⁾	ledamot	9 av 9	2 av 4
Ulf Olsson	ledamot	9 av 9	

¹⁾ Totalt fyra ordinarie styrelsemöten (varav konstituerande möte i maj) samt fem extra styrelsemöten. Därutöver var hela styrelsen inbjudna på ett möte med Risk- och kapitalutskottet

²⁾ Avgick i maj

³⁾ Invald i maj

Ersättning till styrelsens ledamöter		
Arvoden beslutade av stämman 2020:	Årsarvode (kronor)	Sammanträdesarvode (kronor)
Styrelsens ordförande	119 200	7 700
Ledamot av Folksam koncernledning	inget	inget
Övriga ledamöter anställda i Folksam	inget	inget
Övriga styrelseledamöter	79 800	7 700
Ledamöter i Risk- och kapitalutskott	33 900	5 800

Centrala funktioner

Risk- och kontrollorganisationen i KPA Pensionsförsäkring följer en modell med tre ansvarslinjer vilket beskrivs i not 2, avsnitt ”Risk- och kontrollorganisation”.

Utöver de tre ansvarslinjerna utser stämman revisionsbolag och lekmannarevisorer som granskar årsredovisningen inklusive bolagsstyrningsrapport samt styrelsens och vd:s förvaltning (externrevision).

Företagets centrala funktioner består av en riskfunktion, en compliancefunktion, en aktuariefunktion och internrevision. Dessa funktioner är fristående från den operativa verksamhet som kontrolleras. Riskfunktionen, compliancefunktionen och aktuariefunktionen är underställda vd men rapporterar även till styrelsen.

Riskfunktion

Riskfunktionen ansvarar bland annat för att utveckla och förvalta (normera) riskhanteringssystemet samt stödja första ansvarslinjen i att genomföra riskhantering effektivt. Ansvarig för företagets riskfunktion är Maria Kvist. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna.

Compliancefunktion

Compliancefunktionen ansvarar bland annat för att identifiera, övervaka och rapportera risker kopplade till externa eller interna regler för den tillståndspliktiga försäkringsverksamheten. Compliancefunktionen kontrollerar, följer upp och utvärderar regelefterlevnaden i första ansvarslinjen samt utgör ett stöd för verksamheten och KPA Pensionsförsäkrings ledning i frågeställningar rörande efterlevnaden av näringsrättsliga regler och relevanta interna styrande regelverk. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. Ansvarig för funktionen för regelefterlevnad är Catharina Bergström.

Aktuariefunktion

Aktuariefunktionen ansvarar för att samordna de försäkrings- tekniska beräkningarna, vilket bland annat innebär att säkerställa lämpligheten i använda metoder och antaganden samt att validera kvaliteten i beräkningar och underliggande data. Aktuariefunktionen ansvarar också för att bedöma risker i försäkringsrörelsen, bidra till företagets riskhanteringssystem och analysera nya lagar och föreskrifter som påverkar ansvarsområdet. Aktuariefunktionen är normgivande på det aktuariella området och har en stödjande roll gentemot övriga aktuariella resurser i företaget. Ansvar, mandat och uppgifter framgår av företagsstyrningsriktlinjerna. Företagets aktuariefunktion, tillika företagets ansvariga aktuarie, är David Persson.

Internrevision

Internrevisionen är en oberoende, objektivt granskande och rådgivande verksamhet. Internrevisionen stödjer företaget att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat utvärdera systemet för intern kontroll och andra delar av företagsstyrningssystemet samt lämna råd och synpunkter på desamma i syfte att bidra till ökad effektivitet i riskhantering, intern kontroll samt ledningsprocesser.

Internrevisionen är direkt underställd och rapporterar till styrelsen och är fristående från den verksamhet som granskas. Funktionens oberoende innebär att den normalt inte får delta i den operativa verksamheten eller vara involverad i det löpande arbetet med intern kontroll. Internrevisionens arbete bedrivs enligt god sed för internrevision som bland annat framgår av internationella standards, International Professional Practices Framework (IPPF). Internrevisionens uppdrag fastställs av styrelsen och regleras i Policy för Internrevision. Joni Heinonen är internrevisionschef, tillika ansvarig för funktionen Internrevision.

Externa revisorer

Revisionsbolaget Ernst & Young är valda till revisorer till 2021 års stämma. Kenneth Strömberg och Anders Röhfors är valda till lekmannarevisorer till 2021 års stämma. Anna-Carin Magnusson och Bjarne Hald har valts till suppleanter för samma tid.

Vd och företagsledning

KPA Pensionsförsäkrings vd är direkt underställd styrelsen. Vd svarar för den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. En skriftlig instruktion som styrelsen fastställer reglerar det ansvar och de befogenheter som gäller för vd.

Uppgifter om Vd

Ninni Wibeck

Tf Vd KPA Pensionsförsäkring AB

Född 1973.

Övriga pågående uppdrag

Inga pågående uppdrag.

Tidigare uppdrag

Chef för Folksam Liv- och Pensionsservice/Vd Folksam Service AB. Avdelningschef för koncerngemensam IT, Folksam. Utvecklingschef, KPA Pension. Konsult inom IT-branschen. Ekonom inom Västerås Stad

Utbildning

Civilekonom. IFL företagsledarprogram.

Företagsledning KPA Pensionsförsäkring

Daniel Larsson, verksamhetsområde Chefsaktuarie och analys, född 1982

Fredrik Eklöf, affärsområde Parter och utbildning, född 1978

Johan Sjöström, affärsområde Individ och ledningsstöd samt vd i KPA Livförsäkring och t.f. vd KPA AB, född 1968

Ninni Wibeck, affärsområde Arbetsgivare samt vd KPA Pensions-service AB och t.f. vd KPA Pensionsförsäkring, född 1973

Robin Paulsson, verksamhetsområde Ekonomi och verksamhets-utveckling, född 1975

Adjungerade

Karin George af Klercker, sektionschef IT Liv och Pension, född 1962

Karolina Håkansson, biträdande chef Kapitalförvaltning och hållbarhet, född 1976

Principer för ersättning till ledningen

Lönesättningen för anställda inom KPA Pension ska vara marknads-mässig. Anställningsvillkor för vd:ar inom KPA Pension fastställs av respektive styrelse. Ingen rörlig ersättning utgår till vd:ar. För medlemmar i KPA Pensions företagsledning och övriga anställda inom KPA Pension som inte kan påverka företagets risknivå utgår ett generellt belöningsprogram baserat på Folksams övergripande mål fastställda av styrelserna för Folksam Liv och Folksam Sak och som gäller för alla anställda inom Folksam inklusive dotterföretag.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2020

Målsättningen med KPA Pensionsförsäkrings arbete med Intern kontroll finansiell rapportering (IKFR) är att bokslut- och myndighets-rapportering ska vara tillförlitlig och i överensstämmelse med lag och gällande redovisningsregler. Internkontrollarbetet baseras på det ramverk som tagits fram av The Committee of Sponsoring Organisations of the Threadway Commission "COSO" och beskrivs nedan.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön utgör grunden för den interna kontrollen och är central för hur risker identifieras och hanteras baserat på den kultur och de värderingar som styrelse och ledning etablerat.

KPA Pensionsförsäkrings kultur och värderingar har sin utgångs-punkt i företagets etiska inriktning. Det tar sig uttryck i hur före-taget placerar kundernas pensionsmedel samt i de etiska riktlinjer som är vägledande i det dagliga arbetet. Styrelsen har beslutat om denna inriktning. Förutom en stark förankring i företagets ledning och styrelse finns ett stort engagemang för den etiska inriktningen hos alla medarbetare.

Kontrollmiljön utgörs även av tydliga ansvar och roller. Ansvar och roller i den finansiella rapporteringen fastställs i styrande regelverk, vidare finns det styrande regelverk som fastställer roller och ansvar i arbetet med risk- och internkontroll.

Internkontrollsystem

KPA Pension har ett företagsövergripande internkontrollsystem som säkerställer att metoder för att ta fram, införa och upprätt-hålla en väl avvägd och stabil kontrollstruktur i verksamheten finns. Intern kontroll över finansiell rapportering är en del av KPA Pensions internkontrollsystem och syftar till att säkerställa tillförlitlighet och reducera risken för materiella fel i den finans-iella rapporteringen genom att identifiera risker och kontroller i väsentliga processer som påverkar bokslut- och myndighetsrap-portering. Kontrollerna utvärderas regelbundet och resultatet analyseras för att bedöma risken för fel i den finansiella rapporte-ringen. Därutöver finns rutiner för att hantera de förbättrings-möjligheter som löpande framkommer i arbetet.

Informationssäkerhet

KPA Pensionsförsäkring är sedan 2012 certifierade enligt ISO 27001:2013. Ledningssystemet för informationssäkerhet är en del av företagets riskhantering och arbete med intern styrning och kontroll. Det innebär att företaget lever upp till de högt ställda krav på informationssäkerhet som standarden ställer. Genom systematiskt säkerhetsarbete förbättras skyddet av företagets informationstillgångar löpande, vilket gynnar kunderna genom exempelvis säkrare pensionsutbetalningar.

Riskbedömning

Halvårsvis genomför alla affärsområden och enheter en självut-värdering av risker. Därutöver görs riskanalyser per process inom ramen för internkontrollsystemet. Risker för väsentliga fel i den finansiella rapporteringen ska beaktas i analyserna. Det är chefen för respektive verksamhetsområde eller processägaren för en process som är ansvarig för att genomföra självutvärderingen. Självutvärdering innebär att identifiera risker, bedöma sanno-likheten för att risken ska inträffa, vilken påverkan risken kan få på verksamheten samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att hantera risken.

Kontroller

Riskåtgärder och kontroller

Åtgärdsplaner ska tas fram för de risker som verksamheten vill hantera genom förebyggande aktiviteter. Åtgärderna kan till exempel innebära att införa eller förbättra kontroller som syftar till tillförlitlig finansiell rapportering. Kontroller för att hantera risker avseende den finansiella rapporteringen är till exempel analyser och prognoser, avstämningar av huvudbok mot försäkringssystem, bankkonton eller andra register och underlag. Andra kontroller som också påverkar den finansiella rapporteringen är de kontroller som utförs avseende försäkringsersättningar, och driftskostnader där det finns särskilda principer och rutiner såsom krav på dualitet och kontroll av större belopp samt slumpvisa utbetalningskontroller.

Information och kommunikation

För att säkerställa effektivt och korrekt informationsutbyte krävs att alla delar inom verksamheten kommunicerar och delar relevant information såväl inom och mellan verksamhetsområden som till och från styrelse och ledning. Informationsgivning från styrelsen och ledningen till chefer och medarbetare sker bland annat genom de styrande regelverken samt genom andra ledningsgrupper i verksamheten.

De principer som företaget ska följa har fastställts i ett styrande regelverk för extern rapportering och det finns tillgängligt för alla via företagets intranät. Det finns även en regelverksgrupp inom Ekonomi och Finans som bevakar och informerar om regelverksförändringar som påverkar den finansiella rapporteringen.

Styrelsen får regelbunden återkoppling från verksamheten om aktuella redovisningsfrågor samt intern styrning och kontroll. Styrelsen har regelbundna möten med ekonomi, företagets externrevisorer samt de centrala funktionerna.

Uppföljning

Kontroller följs regelbundet upp inom ramen för Folksams internkontrollsystem. Uppföljning görs genom att verksamheten genomför självutvärderingar av nyckelkontroller.

Därutöver genomför de centrala funktionerna granskningar och andra aktiviteter för att utvärdera den interna styrningen och kontrollen.

Ett annat stöd i arbetet med att identifiera risker och väsentliga händelser är det företagsövergripande risk- och incidenthanteringssystemet. I det systemet rapporteras oönskade händelser och verksamheten vidtar åtgärder för att förhindra att samma sak inträffar igen.

Finansiella rapporter

Koncernen och moderföretaget

Resultaträkning	32
Rapport över totalresultat	33
Resultatanalys, moderföretaget	33
Balansräkning	34
Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen	36
Rapport över förändringar i eget kapital, moderföretaget	37
Kassaflödesanalys, koncernen	38
Årsredovisningens undertecknande	121

Noter

Not 1	Redovisningsprinciper	40	Not 25	Övriga fordringar	89
Not 2	Upplysningar om risker	54	Not 26	Finansiella tillgångar och skulder	90
Not 3	Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	73	Not 27	Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	97
Not 4	Kapitalavkastning, intäkter	73	Not 28	Aktiekapital	98
Not 5	Värdeökning på övriga placeringstillgångar	73	Not 29	Disposition av företagets vinst eller förlust	99
Not 6	Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	73	Not 30	Obeskattade reserver	99
Not 7	Intäkter från avtal med kunder	74	Not 31	Livförsäkringsavsättning	100
Not 8	Utbetalda försäkringsersättningar	74	Not 32	Oreglerade skador	101
Not 9	Driftskostnader	75	Not 33	Fondförsäkringsåtaganden	101
Not 10	Kapitalavkastning, kostnader	75	Not 34	Pensioner och liknande förpliktelser	102
Not 11	Värdeminskning på övriga placeringstillgångar	75	Not 35	Uppskjuten skatteskuld	106
Not 12	Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	76	Not 36	Skulder till kreditinstitut	106
Not 13	Skatter	80	Not 37	Övriga skulder	106
Not 14	Andra immateriella tillgångar	81	Not 38	Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	106
Not 15	Förvaltningsfastigheter/ Byggnader och mark	82	Not 39	Ställda säkerheter	107
Not 16	Aktier och andelar i koncernföretag	84	Not 40	Eventualförpliktelser	107
Not 17	Aktier och andelar i intresseföretag	85	Not 41	Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	108
Not 18	Aktier och andelar	86	Not 42	Leasing	108
Not 19	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	86	Not 43	Upplysningar om närstående	111
Not 20	Övriga lån	87	Not 44	Medelantal anställda samt löner och ersättningar	114
Not 21	Utlåning till kreditinstitut	87	Not 45	Avstämning av totalavkastningstabell	119
Not 22	Fondförsäkringstillgångar	87	Not 46	Twister	120
Not 23	Derivat	88	Not 47	Väsentliga händelser efter balansdagen	120
Not 24	Upplysningar om kvittning	89			

Resultaträkning

		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	Not	2020	2019	2020	2019
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	3				
Premieinkomst		17 381	17 315	17 381	17 315
Premier för avgiven återförsäkring		0	0	0	0
Summa		17 381	17 315	17 381	17 315
Intäkter från investeringsavtal	7	4	0	4	0
Kapitalavkastning, intäkter ¹⁾	4	6 859	8 964	6 204	8 814
Orealiserade vinster på placeringstillgångar					
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar	33	498	2 050	498	2 050
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	5	7 708	11 874	7 403	10 942
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	6, 7	29	28	29	28
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsärsättningar	8, 9				
Före avgiven återförsäkring		-4 673	-4 385	-4 673	-4 385
Förändring i Avsättning för oreglerade skador	32	-15	-7	-15	-7
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Livförsäkringsavsättning	31	-11 212	-14 472	-11 212	-14 472
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringsåtaganden		-490	-2 044	-490	-2 044
Driftskostnader	7, 9	-363	-352	-357	-340
Kapitalavkastning, kostnader	9, 10	-3 876	-381	-3 643	-152
Orealiserade förluster på placeringstillgångar					
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar	11	-6	-	-	-
Andel i intresseföretags resultat		47	36	-	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		11 891	18 626	11 130	17 749
Icke-teknisk redovisning					
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		11 891	18 626	11 130	17 749
Avkastningsskatt		-119	-105	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		11 769	18 521	11 130	17 749
Bokslutsdispositioner	30	-	-	-4	-6
Resultat före skatt		11 769	18 521	11 126	17 744
Skatt på årets resultat ¹⁾	13	-77	-410	-239	-256
Årets resultat		11 692	18 111	10 887	17 488
Hänförligt till:					
Försäkringstagarna		11 671	18 022	10 887	17 488
Innehav utan bestämmande inflytande		-21	89	-	-

¹⁾ Från och med 2020 redovisas kupongskatt på rad "Skatt på årets resultat", föregående års siffror har justerats för detta.

Rapport över totalresultat

Mkr	Not	Koncernen		Moderföretaget	
		2020	2019	2020	2019
Årets resultat		11 692	18 111	10 887	17 488
Poster som inte kan omföras till periodens resultat					
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt		1	-18	-	-
Skatt på poster redovisade som övrigt totalresultat					
avseende aktuariella vinster och förluster	13	0	0	-	-
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		1	-18	-	-
Årets totalresultat		11 692	18 092	10 887	17 488
Hänförligt till:					
Försäkringstagarna		11 671	18 003	10 887	17 488
Innehav utan bestämmande inflytande		21	89	-	-

Resultatanalys, moderföretaget

Mkr	Total	Förmåns- bestämd traditionell försäk- ring	Avgifts- bestämd traditionell försäk- ring	Fondför- säk- ring	Premie- befrielse- försäk- ring
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	17 381	2 151	15 184	3	43
Premier för avgiven återförsäkring	0	0	-	-	-
	17 381	2 151	15 184	3	43
Intäkter från investeringsavtal	4	-	-	4	-
Kapitalavkastning, intäkter	6 204	829	5 358	2	15
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	7 902	989	6 396	499	18
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	29	-	-	29	-
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsärsättningar					
Före avgiven återförsäkring	-4 673	-1 126	-3 512	-13	-22
Förändring i oreglerade skador	-15	-22	-	-	7
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-11 703	-1 532	-9 681	-490	-
Driftskostnader	-357	-180	-155	-19	-2
Kapitalavkastning, kostnader	-3 643	-486	-3 145	-3	-9
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	11 130	623	10 445	12	50
Avvecklingsresultat (före avgiven återförsäkring)	12	-	-	-	12
Försäkringstekniska avsättningar					
Livförsäkringsavsättning	131 248	26 213	105 035	-	-
Oreglerade skador	105	57	-	1	48
Övriga försäkringstekniska avsättningar	7	7	-	-	-
	131 361	26 276	105 035	1	48
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Fondförsäkringsåtaganden	10 384	-	-	10 384	-
	10 384	-	-	10 384	-
Konsolideringsfond	79 330	4 556	74 275	120	379

Resultatanalysen gäller direkt försäkring av svenska risker.

Balansräkning

Tillgångar		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	Not	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Immateriella tillgångar					
Andra immateriella tillgångar	14	9	-	9	-
Summa		9	-	9	-
Placeringstillgångar					
Förvaltningsfastigheter/ Byggnader och mark	15	19 593	19 263	-	-
Nyttjanderätter leasing förvaltningsfastigheter	42	430	430	-	-
Placeringar i koncern- och intresseföretag					
Aktier och andelar i koncernföretag	16	-	-	8 354	6 437
Lån till koncernföretag		-	-	8 810	8 801
Aktier och andelar i intresseföretag	17	290	243	207	207
Summa		20 313	19 935	17 371	15 445
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	18	92 376	81 560	90 366	81 560
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19	103 293	92 795	103 293	92 795
Övriga lån	20	3 420	2 737	3 420	2 737
Utlåning till kreditinstitut	21	385	744	385	744
Derivat	23	2 538	1 467	2 538	1 467
Summa		202 012	179 304	200 002	179 304
Summa placeringstillgångar		222 324	199 239	217 373	194 749
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk					
Fondförsäkringstillgångar	22	10 384	10 171	10 384	10 171
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring		118	217	118	217
Övriga fordringar ¹⁾	25	1 044	434	1 039	368
Summa		1 162	651	1 158	585
Andra tillgångar					
Likvida medel/ Kassa och bank		7 922	9 608	6 370	8 402
Aktuell skattefordran ¹⁾		218	237	184	237
Uppskjuten skattefordran	35	69	43	-	-
Summa		8 210	9 889	6 554	8 639
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränteintäkter		569	662	569	662
Övriga förutbetalda kostnader		92	58	4	3
Summa		661	720	573	665
Summa tillgångar		242 749	220 670	236 050	214 809

¹⁾ Fordran avseende restitutioner redovisas från och med 2020 som aktuell skattefordran. Föregående års siffror har justerats.

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	Not	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Eget kapital					
Aktiekapital	28	300	300	300	300
Konsolideringsfond		79 330	64 132	79 330	64 132
Andra fonder		161	135	9	-
Balanserad vinst/förlust		2 986	2 470	-	-
Årets resultat		11 671	18 022	10 887	17 488
Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna		94 449	85 058	90 525	81 920
Innehav utan bestämmande inflytande		664	652	-	-
Summa eget kapital		95 112	85 710	90 525	81 920
Obeskattade reserver	30	-	-	68	64
Försäkringstekniska avsättningar					
Livförsäkringsavsättning	31	131 248	120 036	131 248	120 036
Oreglerade skador	32	105	90	105	90
Övriga försäkringstekniska avsättningar		7	7	7	7
Summa		131 361	120 133	131 361	120 133
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkrings- tagaren bär risk					
Fondförsäkringsåtaganden	33	10 384	10 171	10 384	10 171
Andra avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	34	37	41	-	-
Aktuell skatteskuld		100	51	-	-
Uppskjuten skatteskuld	35	888	980	17	16
Övriga avsättningar		0	-	0	-
Summa		1 025	1 072	17	16
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring		105	247	105	247
Skulder till kreditinstitut	36	2 431	1 552	2 431	1 552
Derivat	23	327	213	327	213
Finansiella skulder leasing	42	430	430	-	-
Övriga skulder	37	1 327	959	804	477
Summa		4 620	3 400	3 667	2 489
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	38	248	184	29	17
Summa		248	184	29	17
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		242 749	220 670	236 050	214 809

Rapport över förändringar i eget kapital

Koncernen, Mkr	Eget kapital hänförligt till försäkringstagarna Bundet eget kapital						Innehav utan bestämmande inflytande Totalt eget kapital		
	Aktie kapital	Konsolideringsfond	Fond för utvecklingsutgifter	Andra fonder		Balanserad vinst eller förlust inkl årets resultat ¹⁾			Eget kapital hänförligt till försäkringstagare
				Eget kapitalandel i obeskattade reserver	Kapitalandelsfond				
Ingående balans enligt fastställd balansräkning 2019-01-01	300	61 859		106	0	6 807	69 072	563	69 635
Vinstdisposition 2019	-	4 290		-	-	-4 290	-	-	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-	-2 018		-	-	-	-2 018	-	-2 018
Förändring eget kapitalandel i obeskattade reserver	-	-		-7	-	7	-	-	-
Årets resultat	-	-		-	36	17 986	18 022	89	18 111
Årets övrigt totalresultat	-	-		-	-	-18	-18	-	-18
Årets totalresultat	-	-		-	36	17 968	18 004	89	18 093
Utgående balans 2019-12-31	300	64 131		99	36	20 492	85 058	652	85 710
Ingående balans 2020-01-01	300	64 131	-	99	36	20 492	85 058	652	85 710
Vinstdisposition 2020	-	17 488	-	-	-	-17 488	-	-	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-	-2 281	-	-	-	-	-2 281	-	-2 281
Förändring eget kapitalandel i obeskattade reserver	-	-	-	-29	-	29	-	-	-
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-	-	-	-9	-9
Förändring av fond för utvecklingsutgifter	-	-9	9	-	-	-	-	-	-
Årets resultat	-	-	-	-	47	11 624	11 671	21	11 692
Årets övrigt totalresultat	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Årets totalresultat	-	-	-	-	47	11 625	11 672	21	11 693
Utgående balans 2020-12-31	300	79 330	9	69	83	14 657	94 449	664	95 112

¹⁾Balanserade vinstmedel inkluderar Reservfond, Kapitalandelsfond, Eget kapital delen av obeskattade reserver, Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt, skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat och årets resultat.

Rapport över förändringar i eget kapital

Moderföretaget, Mkr	Bundet eget kapital				Totalt eget kapital
	Aktie-kapital	Konsoliderings-fond	Fond för utveck-lings-utgifter	Årets resultat ¹⁾	
Ingående balans 2019-01-01	300	61 860	-	4 290	66 450
Föregående års vinstdisposition		4 290	-	-4 290	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-2 018	-	-	-2 018
Årets resultat, tillika årets totalresultat		-	-	17 488	17 488
Utgående balans 2019-12-31	300	64 132	-	17 488	81 920
Ingående balans 2020-01-01	300	64 132	-	17 488	81 920
Föregående års vinstdisposition		17 488	-	-17 488	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring		-2 281	-	-	-2 281
Förändring av fond för utvecklingsutgifter		-9	9	-	-
Årets resultat, tillika årets totalresultat		-	-	10 887	10 887
Utgående balans 2020-12-31	300	79 330	9	10 887	90 525

¹⁾Då KPA Pensionsförsäkring har vinstutdelningsförbud förs årets resultat till konsolideringsfonden och kan därmed ses som bundet kapital.

KPA Pensionsförsäkring är ett icke vinstutdelande försäkringsföretag och en konsolideringsfond har inrättats under eget kapital där årsvinsten skall avsättas. Det primära syftet med konsolideringsfonden är att ligga till grund för förlusttäckning i företaget samt att i olika grader finansiera framtida försäkringspremier i form av premierabatt och förändringar av försäkringsvillkoren. De samlade medlen i konsolideringsfonden tjänar således både som riskkapital i företaget och som återbäringskapital till försäkringstagarna.

Kassaflödesanalys, koncernen

Mkr	Koncernen	
	2020	2019
Den löpande verksamheten¹⁾		
Resultat före skatt	11 769	18 521
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	4 605	-1 453
Betald skatt	-127	-340
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder	16 247	16 728
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	-13 905	-7 440
Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar fondförsäkring, netto ⁴⁾	-	-
Förändring av övriga rörelsefordringar	-479	1 183
Utbetald återbäring från konsolideringsfonden	-2 281	-2 018
Kassaflöde från den löpande verksamheten	803	8 782
Investeringsverksamheten		
Förändring i koncernföretag ⁵⁾	-31	-23
Förändring i intresseföretag ⁶⁾	0	18
Förändring av övriga placeringstillgångar ⁷⁾	-2 055	-5 855
Förändring av immateriella tillgångar ⁸⁾	-9	-1
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-2 095	-5 860
Finansieringsverksamheten		
Utbetald utdelning till minoritet	-9	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-9	-
Årets kassaflöde	-1 302	2 921
Likvida medel vid årets början	9 608	6 578
Årets kassaflöde	-1 302	2 921
Valutakursdifferens i likvida medel	-385	109
Likvida medel vid årets slut^{9), 10)}	7 922	9 608
¹⁾Den löpande verksamheten		
Räntor och utdelningar		
Inbetald ränta	1 826	1 544
Utbetald ränta	-12	-32
Inbetald utdelning	1 746	2 265
Summa räntor och utdelningar	3 560	3 777
Förändring av leasingeskuldens kapitalbelopp		
Ingående balans	430	430
Utgående balans	430	430
Avser förvaltningsfastigheter		
Leasingavtal		
Kassautflöden hänförliga till leasingavtal	-14	-14
Summa kassautflöden hänförliga till leasingavtal	-14	-14

Ovanstående kassautflöde inkluderar såväl belopp för leasingavtal som redovisas som leasingeskuld, som belopp som betalas för variabla leasingavgifter, korttidsleasing och leasar av lågt värde.

Kassaflödesanalys, koncernen forts.

Mkr	Koncernen	
	2020	2019
2) Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		
Avskrivningar	36	33
Icke utdelade resultatandelar i intresseföretag	-47	-36
Realiserade vinster (-)/förluster (+)	-3 216	-2 446
Orealiserade vinster (-)/förluster (+)	-7 738	-11 904
Valutakursvinster (-)/förluster (+)	3 522	-2 318
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	814	731
Förändring försäkringstekniska avsättningar	11 228	14 484
Övriga förändringar avsättningar	7	4
Summa justering för poster som inte ingår i kassaflödet	4 605	-1 453
3) Förändring av placeringstillgångar		
Investeringar i placeringstillgångar	-74 986	-149 276
Försäljning av placeringstillgångar	61 081	141 836
Summa förändring av placeringstillgångar	-13 905	-7 440
4) Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar fondförsäkring, netto		
Investering i placeringstillgångar, fondförsäkring	-213	-1 754
Förändring av försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring	213	1 754
Summa förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar fondförsäkring, netto	-	-
5) Förändring i koncernföretag		
Investeringar i koncernföretag	-31	-54
Försäljning av koncernföretag	-	31
Summa förändring i koncernföretag	-31	-23
6) Förändring i intresseföretag		
Försäljning av intresseföretag	-	18
Summa förändring i intresseföretag	-	18
7) Förändring av övriga placeringstillgångar		
Investeringar i övriga placeringstillgångar	-2 055	-5 855
Summa förändring av övriga placeringstillgångar	-2 055	-5 855
8) Förändring av immateriella tillgångar		
Investeringar i immateriella tillgångar	-9	-1
Summa förändring av immateriella tillgångar	-9	-1
9) Likvida medel		
Kassa och banktillgodohavanden	7 922	9 608
Summa likvida medel	7 922	9 608
10) Ej tillgängliga likvida medel		
Andra legala restriktioner	385	744
Summa ej tillgängliga likvida medel	385	744

Då kravet på att upprätta kassaflödesanalys för onoterade företag i juridisk person har tagits för räkenskapsår som påbörjas 2020-01-01, upprättar KPA Pensionsförsäkring endast kassaflödesanalys för koncernen. Se avsnitt 2.4.2.2 i not 1 Redovisningsprinciper.

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Innehållsförteckning

- 1 Allmän information
- 2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna
 - 2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag
 - 2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA Pensionsförsäkrings finansiella rapporter
 - 2.3 Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna
 - 2.4 Ändrade redovisningsprinciper
 - 2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt andra regelverk för räkenskapsår 2021 eller senare
 - 2.6 Koncernredovisning
 - 2.7 Utländsk valuta
 - 2.8 Försäkringsavtal och investeringsavtal
- 3 Principer för poster i resultaträkningen
 - 3.1 Premieinkomst
 - 3.2 Intäkter från investeringsavtal
 - 3.3 Kapitalavkastning
 - 3.4 Utbetalda försäkringsersättningar
 - 3.5 Driftskostnader
 - 3.6 Leasing
 - 3.7 Skatter
 - 3.8 Statligt stöd
- 4 Principer för poster i balansräkningen
 - 4.1 Immateriella tillgångar
 - 4.2 Förvaltningsfastigheter
 - 4.3 Finansiella tillgångar och skulder
 - 4.4 Försäkringstekniska avsättningar
 - 4.5 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk
 - 4.6 Andra avsättningar
 - 4.7 Eventualförpliktelser
 - 4.8 Kassaflödesanalys
- 5 Moderföretagets redovisningsprinciper
 - 5.1 Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

1 Allmän information

Årsredovisningen avges per den 31 december 2020 och avser räkenskapsåret 2020 för KPA Pensionsförsäkring med organisationsnummer 516401-6544 med säte i Stockholm. KPA Pensionsförsäkring ägs till 100 procent av KPA Livförsäkring med organisationsnummer 502010-3502 med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 116 67 Stockholm. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen i KPA Pensionsförsäkring den 30 mars 2021. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställande på stämman den 25 maj 2021.

2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna

2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och IFRIC-tolkningar utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Även tillämpliga delar av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och dess ändringsföreskrifter samt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) tillämpas i koncernredovisningen.

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnitt 5, Moderföretagets redovisningsprinciper.

2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA Pensionsförsäkrings finansiella rapporter

KPA Pensionsförsäkrings funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal kronor. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Siffror inom parentes avser föregående år. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår under avsnitt 2.4 Ändrade redovisningsprinciper.

2.3 Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse på de finansiella rapporterna anges nedan.

2.3.1 Uppskattningar

2.3.1.1 Försäkringstekniska avsättningar

Redovisningsprinciper för försäkringsavtal återfinns i avsnitt 2.8.1 i not 1 Redovisningsprinciper. Redovisningsprinciper för värdering av försäkringstekniska avsättningar beskrivs i avsnitt 4.4 och 4.5 i not 1 Redovisningsprinciper. Nuvarande metoder och antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs även i not 31 Livförsäkringsavsättningar och not 32 Oreglerade skador. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 2 Upplysningar om risker.

2.3.1.2 Finansiella instrument

Värdering av finansiella tillgångar och skulder återfinns i avsnitt 4.3 i not 1 Redovisningsprinciper. Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument beskrivs i not 26 Finansiella tillgångar och skulder. Känslighetsanalyser för de olika risktyperna finns i not 2 Upplysningar om risker.

2.3.1.3 Förvaltningsfastigheter

Värdering av fastigheterna återfinns i avsnitt 4.2 i not 1 Redovisningsprinciper. Fastställande av verkligt värde på fastigheterna beskrivs i not 15 Byggnader och mark. Känslighetsanalys avseende marknadsvärdet på fastighetsinnehavet finns i not 2 Upplysningar om risker.

2.3.1.4 Pensioner och liknande förpliktelser

Redovisningsprinciperna för pensioner och liknande förpliktelser återfinns i avsnitt 4.6.1 i not 1 Redovisningsprinciper. Till grund för värderingen av pensionsförpliktelser ligger aktuariella antaganden som beskrivs i not 34 Pensioner och liknande förpliktelser.

2.3.1.5 Andra immateriella tillgångar

Redovisningsprinciperna för immateriella tillgångar återfinns i avsnitt 4.1 i not 1 Redovisningsprinciper, vilket omfattar de principer som tillämpas vid identifiering samt värdering av dessa tillgångar. Andra immateriella tillgångar skrivs av över deras förväntade nyttjandeperiod, därutöver sker minst årligen en nedskrivningsprövning, som beskrivs i 4.1.1 i not 1 Redovisningsprinciper.

2.3.2 Bedömningar

2.3.2.1 Försäkrings- respektive investeringsavtal

Klassificering av avtal återfinns i avsnitt 2.8 i not 1 Redovisningsprinciper.

2.3.2.2 Finansiella tillgångar och skulder

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder i olika kategorier återfinns i avsnitt 4.3 i not 1 Redovisningsprinciper. Information om redovisade värden per kategori av finansiella tillgångar och skulder finns i not 26 Finansiella tillgångar och skulder.

2.3.2.3 Andra immateriella tillgångar

Bedömningar som används för att bestämma andra immateriella tillgångars ekonomiska värde samt tillgångarnas avskrivningstid, återfinns i avsnitt 4.1 i not 1 Redovisningsprinciper.

2.4 Ändrade redovisningsprinciper

2.4.1 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB för räkenskapsår 2020

2.4.1.1 Årliga förbättringar av befintliga IFRS

Företagsledningen har bedömt att övriga ändringar i befintliga IFRS-standarder inte har haft någon väsentlig inverkan på KPA Pensionsförsäkrings finansiella rapportering.

2.4.2 Övriga ändringar för räkenskapsår 2020

2.4.2.1 Kupongskatt

För att ge en mer rättvisande bild redovisas kupongskatten från och med 1 januari 2020 på raden Skatt på årets resultat. Tidigare redovisades kupongskatten på raden Kapitalavkastning, intäkter. Från samma tidpunkt har fordringar avseende restitutioner klassificerats om från Övriga fordringar till Aktuell skattefordran. Föregående års siffror är justerade. Nyckeltalet Direktavkastning har räknats om men påverkan är marginell. Förändringen har inte gett någon påverkan på tidigare års resultat eller eget kapital. För mer information se Resultat- och balansräkning, Femårsöversikt, Kassaflödesanalys, not 4 Kapitalavkastning, intäkter, not 13 Skatter, not 25 Övriga fordringar, not 27 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder samt not 12 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument. I Femårsöversikten har enbart 2019 justerats.

2.4.2.2 Kassaflödesanalys och resultatanalys

Den 1 januari 2020 trädde Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag i kraft. Den nya föreskriften ersätter Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag och dess ändringsföreskrifter. Kravet på att upprätta kassaflödesanalys för onoterade företag i juridisk person har tagits bort eftersom kravet inte framgår av lag. Med anledning av borttaget upprättar KPA Pensionsförsäkring ingen kassaflödesanalys i juridisk person.

I samband med införandet av nya redovisningsföreskrifter har försäkringsgrenarna ändrats för livförsäkringsrörelsen. Indelningen i tjänstepensionsförsäkring och övrig livförsäkring är bland annat borttagen, försäkringsgrenarna sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring har separerats.

2.4.2.3 Finansinspektionens ändringsföreskrifter FFFS 2020:24

I oktober 2020 beslutade Finansinspektionen om ändrade regler för koncernredovisning för onoterade försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och finansiella holdingföretag. Ändringarna genomförs genom FFFS 2020:24, Föreskrifter om ändring i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Ändringsföreskrifterna trädde i kraft 1 december 2020 och ska tillämpas på koncernredovisningar som upprättas för det räkenskapsår som avslutas den 31 december 2020. Genom ändringsföreskrifterna ges onoterade företag en möjlighet att tillämpa lagbegränsad IFRS i sin koncernredovisning i stället för full IFRS. Dessa ändringar har inte påverkat KPA Pensionsförsäkrings finansiella rapporter för räkenskapsåret 2020. Ändringarna kommer dock att få betydande påverkan under kommande räkenskapsår, se 2.5.3 Finansinspektionens redovisningsföreskrifter – lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen.

2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt andra regelverk för räkenskapsår 2021 eller senare

Nedanstående nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter den 1 januari 2021 eller senare och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter som tillämpningen förväntas få på den finansiella rapporteringen.

2.5.1 IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument omfattar nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument. Standarden trädde i kraft den 1 januari 2018, och ersatte IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. KPA Pensionsförsäkring har valt att tillämpa tillfälligt undantag från IFRS 9, som medges via tillägg till IFRS 4. IASB har beslutat att detta tillägg ska gälla ytterligare två år. Det skulle innebära att en tillämpning av IFRS 9 måste ske senast från och med 1 januari 2023. KPA Pensionsförsäkring har fortsatt valt att tillämpa tillfälligt undantag från IFRS 9 enligt IASB:s beslut. Analys pågår för att bedöma när tillämpning lämpligtvis ska ske, och vad som behöver åtgärdas. Se avsnitt 4.3.1 i not 1 Redovisningsprinciper.

Vid klassificering i enlighet med IFRS 9 föreligger ett tydligare samband med företagets affärsmodeller för förvaltning av finansiella tillgångar. Affärsmodeller identifieras på portföljnivå, om t ex tillgångar innehas för att inkassera kontraktuella kassaflöden eller om andra affärsmodeller tillämpas som att tillgångarna förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden eller innehas för handel. Därefter sker en gruppering på typ av tillgång: skuldinstrument (t ex obligationer, lånefordringar, bankkonton), egetkapitalinstrument (t ex aktier) och derivat. Vid klassificering i olika värderingskategorier beaktas därefter affärsmodeller för typ av tillgång, t ex för skuldinstrument görs bedömning om syfte

med innehav är om tillgångarna innehas för att inkassera kontraktuella kassaflöden i kombination med att avtalsvillkoren innebär att betalningar endast avser kapital och ränta, tillgången värderas då till upplupet anskaffningsvärde, om affärsmodellen innebär att tillgången även kan säljas värderas innehavet till verkligt värde via övrigt totalresultat. Om ingen av dessa affärsmodeller tillämpas värderas innehaven obligatoriskt till verkligt värde baserat på en affärsmodell som innebär att de förvaltas och utvärderas på verkliga värden eller att de innehas för handel, denna värderingskategori kan avse både skuld- och egetkapitalinstrument. Oavsett affärsmodell hänförs alltid derivat och repor till kategori innehav för handel. Oberoende av affärsmodell kan företaget vid första redovisningstillfället identifiera en finansiell tillgång till verkligt värde, det avser egetkapitalinstrument och kan även tillämpas för skuldinstrument i de fall syftet är att eliminera inkonsekvenser i värdering mellan tillgångar och skulder.

Vad gäller finansiella skulder överensstämmer merparten med de tidigare reglerna i IAS 39. Skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via resultaträkningen. Skulder som värderas till verkligt värde inkluderar innehav för handel, till denna grupp hänförs alltid derivat och repor. Finansiella skulder omfattar också sådana som vid första redovisningstillfället identifierats till verkligt värde via resultaträkningen, antingen för att värderingen leder till eliminering av inkonsekvenser i värdering av tillgångar och skulder eller för en grupp av finansiella skulder, eller tillgångar och skulder om de förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden.

Ny metod för nedskrivningar omfattar för KPA Pension primärt skuldinstrument som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Metoden utgår från tre steg där respektive steg representerar typ av kreditförsämrad tillgång. Det första steget avser tillgångar för vilka kreditrisken inte har ökat väsentligt jämfört med första redovisningen, reservering redovisas för ett års förväntad förlust vid fallissemang. Det andra steget avser tillgångar för vilka det har skett en väsentlig ökning av kreditrisken utan att vara fallerade jämfört med första redovisningen. Det tredje steget omfattar fallerade tillgångar och för dessa utförs en individuell bedömning. För andra och tredje steget görs förväntad reservering med utgångspunkt för hela återstående löptiden.

Resultat, eget kapital och solvenskvot kan komma att påverkas med hänsyn till nya nedskrivningsregler och omklassificeringar. Ett arbete pågår för att utreda storlek på påverkan.

2.5.2 IFRS 17 Insurance contracts

I maj 2017 publicerade IASB standarden IFRS 17 Insurance Contracts som har föreslagits träda i kraft den 1 januari 2023. Denna standard är ännu ej antagen i EU. Standarden har varit omdebatterad och innebär stora förändringar i värdering och presentation av försäkringskontrakt. Som ett resultat av dessa diskussioner publicerade IASB under juni månad en ny version av

standarden där några av de områden som har varit föremål för diskussion har arbetats om.

Innan den nya standarden kan träda i kraft för tillämpning måste den antas av EU. Som ett led i EU:s antagandeprocess ger organisationen EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) expertråd till EU-kommissionen om en standard bör antas eller inte. Under hösten skickade EFRAG ut sitt förslag till rekommendation avseende ett antagande av IFRS 17 på remiss. Kommentarer avseende förslaget kunde lämnas fram till slutet av januari 2021.

I Sverige tillämpas inte full IFRS i juridisk person. Under 2020 har Finansinspektionen genom sina ändringsföreskrifter (FFFS 2020:24) till årsredovisningsföreskrifterna (FFFS 2019:23) även gett onoterade försäkrings- och tjänstepensionsföretag en möjlighet att inte tillämpa full IFRS i koncernredovisningen utan istället tillämpa lagbegränsad IFRS. En tillämpning av IFRS 17 måste ske på ett sätt som är förenligt med svensk lagstiftning, både i juridisk person och i koncernredovisningen i det fall full IFRS inte tillämpas. Eftersom flera delar i IFRS 17 inte är förenliga med svensk rätt är det KPA Pensions bedömning att standarden kommer att få en begränsad påverkan på försäkringsföretagen i KPA Pension.

Finansinspektionen har angett att de avser att starta ett regelprojekt under 2021 avseende en uppdatering av deras redovisningsföreskrifter med anledning av IFRS 17. KPA Pensionsförsäkring följer noggrant utvecklingen inom detta område.

2.5.3 Finansinspektionens redovisningsföreskrifter – lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen

Finansinspektionen har genom FFS 2020:24, Föreskrifter om ändring i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, tagit bort kravet på full IFRS i koncernredovisningen för onoterade företag.

Dessa företag får genom de nya bestämmelserna en möjlighet att välja mellan att fortsätta tillämpa full IFRS i koncernredovisningen eller att tillämpa en lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen. Denna lagbegränsade IFRS är till stor del identisk med den som tillämpas i juridisk person, dock ska exempelvis standarden IAS 19 även fortsättningsvis tillämpas i koncernredovisningen. Vidare ger de nya föreskrifterna en möjlighet för de onoterade företagen att tillämpa IFRS 16 Leasing i koncernredovisningen även om denna inte tillämpas i juridisk person.

KPA Pensionsförsäkring planerar att från och med årsboks slutet 2021 tillämpa lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen. KPA Pensionsförsäkring arbetar därför för närvarande med att analysera vilken påverkan en övergång till lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen kan bedömas få på de finansiella rapporterna. Nedan presenteras några av de effekter som har identifierats uppkomma i samband med en kommande tillämpning av de nya principerna. KPA Pensionsförsäkring kommer att kvantifiera de förväntade effekterna av en övergång till lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen närmare under 2021, i samband med sitt arbete pågående med detta projekt.

Koncernredovisning

En övergång till lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen bedöms inte få någon påverkan på vilka företag som klassificeras som dotterföretag eller intresseföretag i koncernen eller vilka företag som konsolideras. Övergången kommer dock medföra andra förändringar. Villkorade köpeskillingar vid rörelseförvärv kommer att redovisas som en del av anskaffningsvärdet om det är sannolikt att de utfaller, om initial bedömning behöver revideras justeras anskaffningsvärdet. Utgifter för förvärv kommer inte att kostnadsföras i koncernen utan hanteras på samma sätt som i juridisk person, dvs räknas med i anskaffningsvärdet för det förvärvade innehavet. Vid förvärv i flera steg kommer värdering ske till anskaffningsvärde utan att retroaktiv omräkning till verkligt värde sker av tidigare innehav.

Leasing

I koncernredovisningen tillämpas IFRS 16 Leasing. Denna standard innebär bland annat att det inte görs någon åtskillnad mellan finansiella och operationella leasingavtal utan avtalen klassificeras enbart som leasingavtal. Dessa redovisas som en tillgång, benämnd nyttjanderätt, och som en finansiell skuld i balansräkningen, undantag finns för leasingavtal av mindre värde och kortfristiga leasingavtal.

KPA Pensionsförsäkring kommer i samband med övergången till lagbegränsad IFRS att välja att inte tillämpa IFRS 16 Leasing frivilligt i koncernen. Detta medför att de redovisningsprinciper för leasingavtal som tillämpas i juridisk person även kommer att tillämpas i koncernredovisningen. Åtskillnad kommer därmed att göras mellan finansiella och operationella leasingavtal, vilket bland annat innebär att leasetagares kostnader för operationella leasingavtal kommer att kostnadsföras istället för att redovisas som en tillgång och en finansiell skuld i balansräkningen.

Finansiella instrument

Ett finansiellt instrument har i koncernredovisningen tidigare klassificerats som skuld eller eget kapital utifrån gällande bestämmelser i IAS 32. En övergång till lagbegränsad IFRS i koncernen kommer att innebära att instrument som enligt lag klassificeras som eget kapitalinstrument inte kommer att kunna klassificeras som skuldinstrument. Detta får exempelvis påverkan på preferensaktier, som därmed kommer att redovisas som eget kapitalinstrument i koncernredovisningen från och med att de nya principerna börjar tillämpas i koncernen.

Avkastningsskatt

Vid övergång till lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen, kommer en omklassificering att ske av avkastningsskatt. Avkastningsskatt kommer i framtiden att redovisas på samma sätt i som i juridisk person, d.v.s. som skatt på årets resultat.

Utformningen av de finansiella rapporterna

Övergången till lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen bedöms inte få någon väsentlig påverkan på presentationsformerna i koncernens resultat- eller balansräkning förutom att enstaka poster kommer att omklassificeras eller få nya benämningar.

För de företag som inte kommer att tillämpa full IFRS i koncernredovisningen ställs inte längre något krav på att upprätta en kassaflödesanalys för koncernen. Då kravet på att upprätta kassaflödesanalys tidigare även har tagits bort för onoterade försäkrings- och tjänstepensionsföretag i juridisk person, innebär det att KPA Pensionsförsäkring från och med årsredovisningen avseende räkenskapsåret 2021 inte längre kommer att upprätta någon kassaflödesanalys i sin årsredovisning.

2.5.4 Övriga ändringar

Företagsledningens bedömning är att övriga nya och ändrade standarder och tolkningar inte kommer att få någon väsentlig påverkan på KPA Pensionsförsäkrings finansiella rapportering den period de tillämpas för första gången.

2.6 Koncernredovisning

2.6.1 Konsolideringsprinciper dotterföretag

KPA Pensionsförsäkring konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. För att bestämmande inflytande ska föreligga ska följande kriterier vara uppfyllda; KPA Pensionsförsäkring har inflytande över investeringsobjektet, KPA Pensionsförsäkring är exponerad för eller har rätt till rörlig ersättning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen.

2.6.1.1 Förvärv

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag betraktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat. Överförd ersättning i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärsförbindelser. Denna typ av regleringar redovisas i resultatet. Vid rörelseförvärv där överförd ersättning, eventuellt vid innehav utan bestämmande inflytande och vid stegvisa förvärv, överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, så kallat förvärv till lågt pris, redovisas denna direkt i årets resultat. Vid förvärv som sker i steg fastställs goodwillen den dag då bestämmande inflytande uppkommer. Tidigare innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat. Kvarvarande innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat när avyttringar leder till att bestämmande inflytande upphör.

Villkorade köpeskillningar redovisas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. I de fall den villkorade köpeskillningen är klassificerad som egetkapitalinstrument, görs ingen omvärdering och reglering görs inom eget kapital. För övriga villkorade köpeskillningar omvärderas dessa vid varje rapporttidpunkt och förändringen redovisas i årets resultat. Dotterföretags finansiella rapporter inkluderas i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör. I de fall dotterföretagets redovisningsprinciper inte överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper har justeringar gjorts till koncernens redovisningsprinciper. Det finns två alternativ att redovisa innehav utan bestämmande inflytande. Dessa två alternativ är att antingen redovisa innehav utan bestämmande inflytandes andel av proportionella nettotillgångar alternativt att innehav utan bestämmande inflytande redovisas till verkligt värde, vilket innebär att innehav utan bestämmande inflytande har andel i goodwill. Förluster hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande fördelas även i de fall innehav utan bestämmande inflytande kommer att vara negativt.

2.6.2 Konsolideringsprinciper intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav på mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och innehav utan bestämmande inflytande justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av eget kapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer inkluderas i anskaffningsvärdet. När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

2.6.3 Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Realiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Realiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

2.7 Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

2.8 Försäkringsavtal och investeringsavtal

2.8.1 Försäkringsavtal

KPA Pensionsförsäkring har genomfört en klassificering av alla avtal utifrån den försäkringsrisk de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för företaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. KPA Pensionsförsäkring har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken är minst fem procents påslag på eller reduktion av aktuellt försäkringsvärde före försäkringshändelse. Även för pensionsförsäkringsavtal med försäkringsrisk mindre än fem procent som tecknas utan personlig rådgivare bedöms den ekonomiska påverkan vara betydande. Är ekonomisk påverkan försumbar räknas avtalet som ett investeringsavtal.

Enligt IFRS 4 får avtal med betydande andel diskretionär del (återbäring) redovisas som försäkringsavtal. Eftersom alla företags avtal med traditionell förvaltning och utjämnad återbäring eller pensionstillägg ofta har en betydande diskretionär del har företaget beslutat att redovisa samtliga dessa avtal som försäkringsavtal. Även traditionell livförsäkring med daglig avkastningsfördelning redovisas om försäkringsavtal på grund av att betydande diskretionära delar finns. Samtliga avtal med traditionell förvaltning och garanti redovisas därmed som försäkringsavtal. Sjuk- och premiebefrielseförsäkring, avgiven återförsäkring redovisas som försäkringsavtal eftersom dessa avtal alltid innehåller betydande försäkringsrisk. Avtal som består av delar som kan värderas och redovisas separat delas upp i en försäkringsdel och en finansiell del. Verksamhet som anses vara försäkringsavtal redovisas enligt IFRS 4.

2.8.1.1 Diskretionära delar i försäkringsavtal

KPA Pensionsförsäkring har gjort bedömningen att den möjlighet som ges till kunderna att erhålla ytterligare försäkringsförmåner utöver de garanterade utgör diskretionära delar i enlighet med definitionen i IFRS 4. KPA Pensionsförsäkring förfogar över beslutanderätten till de diskretionära delarna (återbäringen/pensionstilläggen) när det gäller såväl tidpunkt som belopp. De diskretionära delarna redovisas som en del av konsolideringsfonden till dess att de tilldelats försäkringstagarna eller annan förmånsberättigad. Tilldelning av återbäring redovisas som minskning av eget kapital.

2.8.2 Investeringsavtal

KPA Pensionsförsäkring har valt att dela upp samtliga fondförsäkringsavtal på en försäkringsdel och en finansiell del, så kallad "unbundling". Redovisning av investeringsdelarna av avtalet sker enligt IAS 39 Finansiella instrument, redovisning och värdering. Uppdelning inom försäkringsavtalet ger en tydlig redovisning av hur stor del av inbetalningarna som går till verksamhet med risk respektive till sparandeverksamhet. Avtal med negativ risksumma delas upp och frigjord risksumma redovisas som premie för att kunna ge arvsvinst. För avtal med positiv risksumma gäller på motsvarande sätt att riskpremie erläggs för att risksumman ska kunna tillskjutas vid dödsfall. Valet att "unbunda" fondförsäkring innebär att alla fondförsäkringsavtal kan redovisas på ett enhetligt sätt. För avtal som delas upp på en försäkringsdel och en investeringsdel redovisas in- och utbetalningar för den finansiella delen av avtalet inte som premieinkomst och försäkringsersättningar över resultaträkningen, utan istället som en förändring via balansräkningen. Avtalsintäkter avseende de avtal som delas upp redovisas dels som intäkter från investeringsavtal och dels bland övriga tekniska intäkter.

3 Principer för poster i resultaträkningen

3.1 Premieinkomst

För premieinbetalningar tillämpas kontantprincipen vilken innebär att inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser enligt försäkringsavtal för direkt försäkring.

3.2 Intäkter från investeringsavtal

De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltnings-tjänster till innehavarna av avtalen. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid. Avgifter som debiteras kunderna vid specifika tillfällen, exempelvis fondbyte, flytt till annan försäkringsgivare eller återköp, intäktsförs i samband med händelsen. För dödsfalls- och sjukfallsrisker tas premier ut genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital en gång per månad. För långlevnadsrisker tas premier ut genom att hela eller delar av fondvärdet/försäkringskapitalet tillfaller företaget vid försäkrads dödsfall. Belastning för avkastningsskatt görs genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital och redovisas som en förändring i försäkringstekniska avsättningar.

3.3 Kapitalavkastning

Kapitalavkastningen består av posterna Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringstillgångar samt Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Kapitalavkastning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken samt avkastningen på placeringstillgångar i livförsäkringsrörelsen redovisas i det tekniska resultatet. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar på fondförsäkringstillgångar redovisas under värdeökning alternativt värdeminskning på fondförsäkrings-tillgångar. Kapitalavkastning på övriga placeringstillgångar redovisas i den icke-tekniska redovisningen.

3.3.1 Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalavkastning, intäkter består av hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteutgifter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto) per tillgångsslag.

3.3.2 Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalavkastning, kostnader består av driftskostnader för byggnader och mark, kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto) av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto) per tillgångsslag.

3.3.3 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag.

3.3.4 Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar värderade till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar redovisas tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Årets värdeförändringar, såväl realiserade som orealiserade redovisas över resultaträkningen i den period de uppstår.

3.4 Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetalda försäkringsersättningar redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat. För premiebefrielse vid sjukdom betalas försäkringsersättning ut genom att KPA Pensionsförsäkring i försäkringstagarens ställe gör inbetalningar till det avtal som premiebefrielsebeloppet avses täcka. För dödsfall betalas försäkringsersättning ut genom att företaget vid behov skjuter till kapital till det värde som enligt avtalet ska gälla strax efter dödsfall samt för livsfall betalas försäkringsersättning ut enligt avtal. I posten utbetalda försäkringsersättningar redovisas också skaderegleringskostnader.

3.5 Driftskostnader

Med driftskostnader avses verksamhetsrelaterade kostnader, exempelvis kostnader för anställd eller inhyrd personal, lokaler, IT-kostnader, planenliga avskrivningar på materiella anläggnings-tillgångar, immateriella tillgångar och materiella tillgångar nyttjanderätt leasing. Driftskostnaderna delas in i följande funktioner; anskaffning, administration, skadereglering, kapitalförvaltning och fastighetsförvaltning. Anskaffnings- och administrationskostnader redovisas i posten Driftskostnader. Skaderegleringskostnader redovisas i posten Utbetalda försäkringsersättningar. Kapitalförvaltnings- och fastighetsförvaltningskostnader redovisas i posten Kapitalavkastning, kostnader. Kostnaderna redovisas i resultaträkningen när de uppstår.

Statligt stöd som erhålls för sjuklönekostnader, relaterade till covid-19, redovisas som en kostnadsreduktion under Driftskostnader mm. Se även punkt 3.8 Statligt stöd.

3.6 Leasing

När ett avtal ingås görs bedömning om avtalet är, eller innehåller, ett leasingavtal. Ett avtal är, eller innehåller, ett leasingavtal om avtalet överläter rätten att under en viss period bestämma över användningen av en identifierad tillgång i utbyte mot ersättning.

3.6.1 Leasingavtal där koncernen är leasegivare

När koncernen är leasegivare fastställer den vid varje leasingavtals inledningsdatum huruvida leasingavtalet ska klassificeras som ett finansiellt eller operationellt leasingavtal. Vid fastställande av klassificering görs en övergripande bedömning av om leasingavtalet i allt väsentligt överför de ekonomiska risker och förmåner som är förknippade med ägandet av den underliggande tillgången. Om så är fallet är leasingavtalet ett finansiellt leasingavtal, i annat fall är det ett operationellt leasingavtal. Som en del av denna bedömning tar koncernen hänsyn till ett flertal indikatorer. Exempel på sådana indikatorer är om leasingperioden utgör en större del av tillgångens ekonomiska livslängd eller om äganderätten till den underliggande tillgången överförs till leasetagaren när leasingavtalet löpt ut. Koncernen redovisar leasingavgifter från operationella leasingavtal som intäkt linjärt över

leasingperioden som del av posten Kapitalavkastning, intäkter/Byggnader och mark. I egenskap av leasegivare av förvaltningsfastigheter redovisar koncernen leasingintäkter som omfattar bashyra, variabla avgifter som beror på index och hyres-tillägg, t.ex. underhåll, el, vatten m.m. Lämnade rabatter uppgår till mindre belopp och kvittas därför mot hyresintäkter i stället för att redovisas under Kapitalavkastning, kostnader.

Statligt stöd som har erhållits i samband med lämnade hyresrabatter, relaterade till covid-19, tas upp under Kapitalavkastning, intäkter, på delrad Hyresintäkter byggnader och mark. Med hänsyn till materialitet tas beloppen inte upp på separat rad. Det statliga stödet periodiseras över samma perioder som lämnade rabatter till kund har redovisats. Se även punkt 3.8 Statligt stöd.

3.6.2 Leasingavtal där koncernen är leasetagare

För leasingavtal som har en leasingperiod på tolv månader eller mindre eller med en underliggande tillgång av lågt värde, understigande 50 tusen kronor, redovisas inte någon nyttjanderättstillgång och leasingkulld. Leasingavgifter för dessa leasingavtal redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden. En väsentlighetsbedömning har gjorts och utöver de två möjligheterna till undantag enligt standarden redovisas endast tomträttsavtal, klassificerade som förvaltningsfastigheter, som leasingavtal. Koncernen redovisar en nyttjanderättstillgång och en leasingkulld vid leasingavtalets inledningsdatum.

3.6.2.1 Leasingavtal värderade – nyttjanderätter och leasingkulder värderade till anskaffningsvärde

Nyttjanderättstillgången värderas initialt till anskaffningsvärde, vilket består av leasingkuldens initiala värde med tillägg för leasingavgifter som betalats vid eller före inledningsdatumet plus eventuella initiala direkta utgifter. Nyttjanderättstillgången skrivs av linjärt från inledningsdatumet till det tidigare av slutet av tillgångens nyttjandeperiod och leasingperiodens slut, vilket i normalfallet för koncernen är leasingperiodens slut. Leasingkulden värderas initialt till nuvärdet av återstående leasingavgifter under den bedömda leasingperioden. Leasingperioden utgörs av den ej uppsägbara perioden med tillägg för ytterligare perioder i avtalet om det vid inledningsdatumet bedöms som rimligt säkert att dessa kommer att nyttjas.

Leasingavgifterna diskonteras med koncernens marginella upplåningsränta, vilken utöver koncernens/företagets kreditrisk återspeglar respektive avtals leasingperiod, valuta och kvalitet på underliggande tillgång som tänkt säkerhet. Leasingkulden omfattar nuvärdet av följande avgifter under bedömd leasingperiod: fasta avgifter, inklusive till sin substans fasta avgifter, variabla leasingavgifter kopplade till index eller ränta, initialt värderade med hjälp av det index eller ränta som gällde vid inledningsdatumet, eventuella restvärdesgarantier som förväntas betalas, lösenpriset för en köpoption som koncernen är rimligt säker på att utnyttja och straffavgifter som utgår vid uppsägning av leasing-

avtalet om bedömd leasingperiod återspeglar att sådan uppsägning kommer att ske.

I egenskap av leasetagare har val gjorts att inte skilja på icke-leasingkomponenter från leasingkomponenter. Variabla avgifter som inte beror på index eller ränta inkluderas inte i leasing-skulden men ingår vid upplysning av periodens leasingkostnader. Skuldens värde ökas med räntekostnaden för respektive period och reduceras med leasingbetalningarna. Räntekostnaden beräknas som skuldens värde gånger diskonteringsräntan.

3.6.2.2 Leasingavtal – nyttjanderätter värderade till verkligt värde och leasingkulder till anskaffningsvärde

Nyttjanderätter hänförliga till tomträttsavtal klassificeras som förvaltningsfastigheter. Nyttjanderättstillgången värderas initialt till anskaffningsvärde, vilket består av leasingkuldens initiala värde med tillägg för leasingavgifter som betalats vid eller före inledningsdatumet plus eventuella initiala direkta utgifter.

Leasingavgifterna diskonteras med den implicita räntan i avtalen, dvs. avgäldsräntan. För avtal som ingicks före övergången till IFRS 16, dvs. före 1 januari 2019, används däremot koncernens marginella upplåningsränta, vilken utöver koncernens/företagets kreditrisk återspeglar respektive avtals leasingperiod, valuta och kvalitet på underliggande tillgång som tänkt säkerhet. Koncernens marginella upplåningsränta baserat på evig löptid bedöms däremot motsvara tomträttsavtalens avgäldsränta. Leasing-skulden omfattar nuvärdet av tomträttsavgälder under en leasingperiod som anses vara evig. Det verkliga värdet av marknads-mässiga avgälder efter avdrag för förväntade leasingavgifter är noll vilket innebär att vid bruttoredovisning motsvarar värdet på nyttjanderätten av leasingkuldens värde.

Tomträttsavtalen betraktas som eviga, det innebär att ingen avskrivning görs på nyttjanderätten. Räntekostnad på leasing-skulden i koncernen motsvarar den tomträttsavgäld som redovisats i den juridiska personen.

3.7 Skatter

3.7.1 Inkomstskatt

Med inkomstskatter avses aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

3.7.1.1 Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

3.7.1.2 Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill och inte heller vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid.

Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas. I juridisk person redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

3.7.2 Avkastningsskatt

Livförsäkringsföretag betalar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan en skatt på värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Avkastningsskatten redovisas i det icke-tekniska resultatet för koncernen. Avkastningsskatten redovisas som aktuell skattekostnad i moderföretaget medan avgiftsuttaget redovisas som en förändring i försäkringstekniska avsättningar. Beräkning av underlag för avkastningsskatt utgår från ett kapitalunderlag, vilket utgörs av samtliga tillgångar vid ingången av beskattningsåret efter avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. Kapitalunderlag multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret, dock minst 0,5 procent. Skattesatsen som tillämpas på skatteunderlaget är 15 procent.

3.8 Statligt stöd

Statliga bidrag, som erhålls som en konsekvens av covid-19, redovisas i resultaträkningen när det är rimligt säkert att villkor som är förknippade med bidraget är uppfyllda och att bidragen kommer att erhållas. Bidraget redovisas i resultatet över samma perioder som de kostnader bidragen är avsedda att kompensera för. Se avsnitt 3.5 Driftskostnader, sista stycket och avsnitt 3.6.1 Leasingavtal där koncernen är leasegivare, sista stycket.

4 Principer för poster i balansräkningen

4.1 Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar är identifierbara ickemonetära tillgångar utan fysisk form. För att redovisa en immateriell tillgång ska kontroll över tillgången kunna påvisas, vilket innebär att man har förmågan att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar från den kommer företaget till del. De immateriella tillgångar som är upptagna i KPA Pensionsförsäkring består av separat förvärvat och internt upparbetade immateriella tillgångar som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. De internt upparbetade immateriella tillgångarna som avser egenutvecklade programvaror redovisas endast om samtliga följande kriterier uppfylls; att det finns en identifierbar tillgång, att det är troligt att den tillgång som upparbetas kommer att generera framtida ekonomiska fördelar, att företaget har kontroll över tillgången och att tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Tillgångarna redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning och ackumulerade nedskrivningar. Avskrivningstiden bedöms utifrån förväntad nyttjandeperiod. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nyttjandeperioderna omprövas årligen. Värdet på tillgångarna ska vid varje bokslutstillfälle prövas för att se om det finns nedskrivningsbehov. Det belopp som aktiveras avseende internt upparbetade utvecklingsutgifter ska föras om från konso-lideringsfonden i bundet eget kapital till fond för utvecklingsutgifter i bundet eget kapital. Fonden ska minskas i takt med att de aktiverade utvecklingsutgifterna skrivs av eller ned, alternativt avyttras. Fonden får inte användas till förlusttäckning.

4.1.1 Nedskrivning av immateriella tillgångar

De redovisade värdena för tillgångarna prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

4.2 Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 40 Förvaltningsfastigheter, då syftet med innehavet är att generera hyresintäkter och/eller värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen. Det verkliga värdet baseras halvårsvis på värderingar utförda av oberoende värderingsmän. Vid kvartalsbokslutens första respektive tredje kvartal värderas fastigheterna internt. Det verkliga värdet fastställs genom en kombination av huvudsakligen en marknadsanpassad kassaflödeskalkyl samt avkastningsmetoden. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden samt nuvärdet av ett beräknat restvärde för respektive fastighet. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Hyresintäkter redovisas under Kapitalförvaltning, intäkter och fastighetskostnaderna under Kapitalförvaltning, kostnader. Värdeförändringarna redovisas netto under Orealiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar.

4.2.1 Nyttjanderätt leasing förvaltningsfastigheter

För tomträttsavtal klassificerade som förvaltningsfastigheter, se avsnitt 3.6.

4.3 Finansiella tillgångar och skulder

Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld i ett annat företag. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, samt finansiella skulder i fondförsäkringar.

4.3.1 Tillägg till IFRS 4 Försäkringskontrakt – tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument

Företaget har valt att tillämpa tillfälligt undantag från IFRS 9 för perioden 2018–2020 som medges via tillägg till IFRS 4. Se avsnitt 2.5.1 IFRS 9 Finansiella instrument i not 1 Redovisningsprinciper. IASB har beslutat att detta tillägg ska gälla ytterligare två år. Det skulle innebära att en tillämpning av IFRS 9 måste ske senast från och med 1 januari 2023. KPA Pensionsförsäkring har fortsatt valt att tillämpa tillfälligt undantag från IFRS 9 enligt IASB:s beslut. Analys pågår för att bedöma när tillämpning lämpligtvis ska ske, och vad som behöver åtgärdas. Preliminärt planeras övergång till IFRS 9 ske per 31 december 2021.

Företaget bedriver i huvudsak försäkringsverksamhet vilket innebär att företaget får tillämpa undantaget från IFRS 9. Som grund för uttalande att företagens verksamhet huvudsakligen är relaterat till försäkring har följande bedömning gjorts 31 december 2015: att andel försäkringsskulder som avser försäkringsavtal och som omfattas av standarden IFRS 4, är signifikant jämfört med totala skulder och, att den procentuella andelen av redovisat värde, hänförbart till försäkring, är större än 90 procent. Inga förändringar av företagens huvudsakliga verksamhet har skett under efterföljande perioder. Avseende år 2018 till 2020 lämnas upplysningar i årsredovisningen som avser att efterlikna de grupperingar av finansiella tillgångar som görs i enlighet med IFRS 9. Dock ändras inte redovisade värden utan endast värden för upplysningsändamål, se not 2 Upplysningar om risker i avsnitt kreditkvalitet samt not 26 Finansiella tillgångar och skulder - Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument.

4.3.2 Klassificering, värdering och redovisning

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader. Med anskaffningsvärde avses upplupet anskaffningsvärde, det vill säga det med hjälp av den effektiva anskaffningsräntan diskonterade nuvärdet av de framtida betalningarna. Det gäller för samtliga finansiella instrument förutom de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan. Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoresultat av finansiella transaktioner.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En finansiell tillgång tas bort från rapport över finansiell ställning när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller företaget förlorar kontrollen över den. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapport över finansiell ställning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

4.3.3 Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den så kallade Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, placerings-tillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk. KPA Pensionsförsäkring har som princip att hänföra samtliga placerings-tillgångar som är finansiella instrument till kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

4.3.3.1 Lån och andra fordringar

Lån och andra fordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, lån lämnade till koncern- och intresseföretag, övriga fordringar inklusive likvida medel samt upplupna ränteintäkter. Dessa tillgångar värderas till nominellt belopp plus upplupen ränta. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

4.3.4 Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

4.3.4.1 Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, till exempel leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

4.3.5 Nedskrivning av finansiella instrument

Vid varje rapporttillfälle utvärderar KPA Pensionsförsäkring om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisats för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet. Objektiva belägg för att en eller flera händelser inträffat som påverkar uppskattade framtida kassaflöden är exempelvis följande; betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenären, att långivaren beviljat låntagaren en eftergift som en följd av dennes finansiella svårigheter och som annars inte hade övervägts, ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp, att det är sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller genomgå annan finansiell rekonstruktion samt negativ värdeutveckling på pantsatta tillgångar.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen. En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

4.4 Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar består av Livförsäkringsavsättningar, Oreglerade skador och Övriga försäkringstekniska avsättningar (Garantifond). Förändring av försäkringstekniska avsättningar för försäkringsavtal redovisas över resultaträkningen under respektive rubrik. Se även not 31, Livförsäkringsavsättning och not 32, Oreglerade skador.

4.4.1 Livförsäkringsavsättningar

Livförsäkringsavsättningar beräknas som skillnaden mellan förväntat nuvärde av beräknade framtida utgifter och förväntat nuvärde av beräknade framtida intäkter. Samtliga förpliktelser och ingångna avtal vid rapporteringstillfället ska ingå i beräkningen. Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell ränta (per balansdag). För tjänstepensionsverksamhet tillämpas en aktsam diskonteringsränta. Den aktsamma diskonteringsräntan beräknas utgående från marknadsräntor för ränteswappar på balansdagen, justerade för kreditrisk, samt på en modellerad långsiktig terminsränta. Negativa marknadsnoteringar efter kreditjustering sätts till noll. Marknadsräntorna ges full vikt upp till tio år, varefter de fasas ut under en period på upp till tjugo års löptid. Därefter ska kurvan fullt ut konvergera mot den långsiktiga terminsräntan. Den långsiktiga terminsräntan uppgår till 4,2 procent. Utöver antagande om diskonteringsränta görs antaganden även om dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och utnyttjade optioner.

4.4.2 Oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador består av ersättningsreserver för kända, och okända, inträffade skador, sjukreserver samt skadebehandlingsreserv. Sjukreserver diskonteras med aktsamt antagande om ränta som motsvarar aktuella marknadsräntor (per balansdag) på samma sätt som ovan.

4.4.3 Förlustprovning

KPA Pensionsförsäkrings tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar innebär automatiskt en provning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

4.5 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk består av Fondförsäkringsåtaganden. Se även not 33, Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk.

4.5.1 Fondförsäkringsåtaganden

Fondförsäkringsåtagande utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk. Såväl försäkringsdelen som investeringsdelen redovisas som fondförsäkringsåtaganden. Avsättningarna värderas till verkligt värde på de fonder som är kopplade till avtalen. Värdeförändringar redovisas över resultaträkningen. Det verkliga värdet fastställs med hjälp av aktuella fondvärden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångarna som finns i de fonder till vilka skulderna är länkade, multiplicerat med antalet andelar som tillräknas försäkringstagaren på balansdagen. Om de förväntade framtida intäkterna i en specifik portfölj är lägre än förväntade rörliga kostnader, måste en avsättning för förluster för denna portfölj göras.

4.6 Andra avsättningar

En avsättning är en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt och/eller belopp. En avsättning redovisas i balansräkningen när det uppstår en förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden. En förpliktelse kan vara formell och informell. En avsättning redovisas enligt IAS 37. Om dessa villkor inte är uppfyllda redovisas ingen avsättning i balansräkningen, istället uppstår en eventualförpliktelse om kriterierna är uppfyllda för en eventualförpliktelse. Avsättningar omprövas vid varje bokslutstillfälle.

4.6.1 Pensioner och liknande förpliktelser

Pensionsförpliktelserna i KPA Pensionsförsäkring omfattar avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring.

4.6.1.1 Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där KPA Pensionsförsäkrings förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsföretag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställda som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

4.6.1.2 Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en svensk bostadsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen. Koncernens nettoförpliktelse utgörs av nuvärdet av förpliktelsen, minus verkligt värde på förvaltningstillgångarna justerat för eventuella tillgångsbegränsningar. Räntekostnaden/intäkten netto på den förmånsbestämda förpliktelsen/tillgången redovisas i resultaträkningen. Räntenettot är baserat på den ränta som uppkommer vid diskontering av nettoförpliktelsen, det vill säga ränta på förpliktelsen, förvaltningstillgångar och ränta på effekt av eventuella tillgångsbegränsningar.

Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster, skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångar och den summa som inkluderas i räntenettot och eventuella ändringar av effekter av tillgångsbegränsningar (exklusive ränta som inkluderas i räntenettot). Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat. När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till det lägsta av överskottet i planen och tillgångsbegränsningen beräknad med hjälp av diskonteringsräntan. Tillgångsbegränsningen utgörs av nuvärdet av de framtida ekonomiska fördelarna i form av minskade framtida avgifter eller kontant återbetalning. Ändringar eller reduceringar av en förmånsbestämd plan redovisas vid den tidigaste av följande tidpunkter; I, när ändringen i planen eller reduceringen inträffar eller II, när företaget redovisar relaterade omstruktureringskostnader och ersättningar vid uppsägning. Ändringarna/reduceringarna redovisas direkt i årets resultat.

Den särskilda löneskatten utgör en del av de aktuariella antagandena och redovisas därför som en del av nettoförpliktelsen/-tillgången. Den del av särskild löneskatt som är beräknad utifrån tryggandelagen i juridisk person redovisas av förenklingsskäl som upplupen kostnad istället för som del av nettoförpliktelsen/-tillgången. Avkastningsskatt redovisas löpande i resultatet för den period skatten avser och ingår därmed inte i skuldberäkningen. Vid fonderade planer belastar skatten avkastningen på förvaltningstillgångar och redovisas i övrigt totalresultat. Vid ofonderade eller delvis ofonderade planer, belastar skatten årets resultat.

4.7 Eventualförpliktelser

Under eventualförpliktelser redovisas förpliktelser som härrör från inträffade händelser som inte uppfyller krav på att redovisas som skuld eller avsättning. Detta då det inte är troligt att en kostnad kommer att uppstå och/eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

4.8 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod, vilket innebär att den utgår från resultat före skatt justerat för icke likvidpåverkande poster samt förändringar i balansräkningen som har haft kassaflödespåverkan. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetalningar. Företaget redovisar kassaflöde från löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet, med de anpassningar som krävs för försäkringsverksamhet. Den löpande verksamheten består av flöden från den huvudsakliga verksamheten, exempelvis premieinbetalningar, utbetalda försäkringsersättningar, resultat från kapitalförvaltning, driftskostnader. Investeringsverksamheten består av flöden från exempelvis immateriella och materiella tillgångar. Finansieringsverksamheten består av flöden från exempelvis utdelningar. Med likvida medel avses banktillgodohavanden, vilket är samma post som kassa och bank/likvida medel i balansräkningen.

5 Moderföretagets redovisningsprinciper

Moderföretagets årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2019:23) om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och dess ändringsföreskrifter samt Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2, redovisning för juridisk person. Moderföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

5.1 Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Skillnaderna mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderföretaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderföretagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

5.1.1 Dotterföretag och intresseföretag

Aktier i dotter- och intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärden efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen. För att fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av placeringar i koncern- och intresseföretag tillämpas IAS 36, Nedskrivningar. För att beräkna konsolideringskapitalet görs en värdering till verkligt värde av koncern- och intresseföretag dels genom en embedded value-metod, dels genom en substansvärde metod, beroende på karaktären på innehavet. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagets värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken.

5.1.2 Förmånsbestämda pensionsplaner

I moderföretaget tillämpas andra principer för redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än de som anges i IAS 19. Moderföretaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter, FFFS 2019:23 med tillhörande ändringsföreskrifter, eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De mest väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkningen av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

5.1.3 Skatter

I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Vidare redovisas avkastningsskatten som en aktuell skattekostnad.

5.1.4 Koncernbidrag

Erhållna koncernbidrag från dotterföretag redovisas i resultaträkningen som Kapitalavkastning intäkter/Erhållna koncernbidrag. Lämnade koncernbidrag till dotterföretag redovisas i balansräkningen som en ökning av värdet på aktier i dotterföretag. Skattekonsekvenser som kan uppstå i samband med koncernbidrag redovisas med utgångspunkt från den underliggande transaktionen, det innebär att skatt hänförlig till erhållna koncernbidrag redovisas i resultaträkningen. Skatt hänförligt till lämnade koncernbidrag redovisas i eget kapital.

5.1.5 Leasingavtal

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisar enligt reglerna för operationell leasing. Kostnaderna avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden, det innebär att till skillnad mot redovisning i koncernen redovisas inte nyttjanderätter och leasingkulder i balansräkningen.

Not 2. Upplysningar om risker

Denna not beskriver KPA Pensionsförsäkrings riskhantering och lämnar kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker och verksamhetsrisker.

Företagets riskhanteringssystem

KPA Pensionsförsäkrings riskhanteringssystem syftar till att skapa struktur och stöd för verksamheten i arbetet med att hantera risker. Riskhanteringssystemet omfattar strategier, processer, rutiner och metoder för hur risker ska identifieras, värdras/mätas, hanteras, övervakas, följas upp och rapporteras samt hur uppgifter och ansvar för detta är fördelat. Riskhanteringssystemet är formaliserat genom styrande regelverk i form av policyer, riktlinjer och instruktioner.

KPA Pensionsförsäkring bedrivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att företagets risker ytterst bärs av försäkringstagar-kollektivet. Eftersom syftet med risktagandet är att skapa värde för kunderna är risk en central komponent i KPA Pensionsförsäkrings affärsmodeller. Risktagandet i företaget ska ske medvetet och kunna ställas i relation till företagets solvens- och kapital-situation.

KPA Pensionsförsäkring bedriver tjänstepensionsverksamhet. KPA Pensionsförsäkring tillämpar övergångsbestämmelser för tjänstepensionsverksamheten sedan den 1 januari 2016 och tillämpar därmed den äldre regleringen för denna verksamhet fram till ett nytt tjänstepensionsregelverk är på plats. Detta innebär bland annat att KPA Pensionsförsäkring, såväl externt som internt, rapporterar kapitalkrav beräknade i enlighet med Solvens I och Finansinspektionens trafikljus för tjänstepensionsverksamhet.

Riskfilosofi i sammandrag

Riskfilosofin anger KPA Pensionsförsäkrings övergripande inställning till risk och risktagande. Företagets riskfilosofi är att risk ska tas medvetet och att risktagandet ska styras som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Företaget ska ta risker som förväntas addera sådant värde till kundnyttan att det motiverar tillskottet till det totala risktagandet. Risker som inte bedöms addera värde ska begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Företaget ska enbart ta risk inom områden där det finns ett stort kunnande och kapacitet att hantera risk.

Risktagandet styrs genom den formaliserade struktur som ges av företagets riskhanteringssystem. För att riskhanteringssystemet ska fungera och skapa nytta i den dagliga verksamheten arbetar KPA Pensionsförsäkring kontinuerligt med att följa upp och stärka företagets riskkultur. Riskkulturen är resultatet av medarbetarnas värderingar, attityder och beteenden samt förståelse för riskernas natur och företagets principer för riskhantering.

Riskapitramverket

Företagets riskapitramverk, som beslutas årligen av styrelsen, är ett stöd för verksamheten vid styrning av företagets risktagande. Viktiga komponenter i riskapitramverket är riskapitit, risktolerans, samt uppföljning och eskalering. Riskapititen uttrycker styrelsens syn på vilka risker, i art och omfattning som företaget önskar exponera sig mot och risktoleransen uttrycker vilken nivå på dessa risker som styrelsen bedömer vara en nivå som företaget är villig att acceptera. Företagets riskexponering följs löpande upp och om risktoleransen bryts, eller riskerar att brytas, sker en eskalering enligt beslutade rutiner vilka anger de processer som ska initieras och vilka åtgärder som ska övervägas vid sådana situationer.

Riskapitramverket binder samman företagets processer för mål- och strategiformulering, riskhantering och verksamhetsstyrning. Resultatet av företagets strategi- och affärsplaneringsprocess, samt företagets egen risk- och solvensbedömning, ska stämmas av med gällande riskapitramverk. Företagets egen risk- och solvensbedömning utgör även underlag för eventuell uppdatering av riskapitramverkets utformning.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

KPA Pensionsförsäkrings riskhanteringssystem baseras på principen om riskbaserad verksamhetsstyrning. Detta innebär att förändringar i företagets riskexponering, som kan uppstå till följd av beslut på olika nivåer, styrs genom att riskerna på ett strukturerat och transparent sätt identifieras, analyseras och hanteras. Detta görs samordnat med övriga analyser som genomförs i verksamheten. Särskilt väsentliga områden som omfattas av riskbaserad verksamhetsstyrning är företagets strategi- och affärsplanering, förvaltning av kapital, produkt- och erbjudandehantering samt hantering av andra väsentliga verksamhetsförändringar.

Den samlade effekten som KPA Pensionsförsäkrings övergripande strategier och affärsplaner har på riskexponering och kapitalbehov analyseras och stäms av mot riskapititen genom en egen risk- och solvensbedömning. Styrelsen ges information om huruvida de långsiktiga mål och strategier samt affärsplaner och aktiviteter som föreslås, är förenliga med företagets riskapitit och kapitalbehov både på kort och lång sikt. Styrelsen beslutar årligen den egna risk- och solvensbedömningen.

Riskhanteringsprocessen

Företagets riskhanteringsprocess är integrerad i verksamhetsprocesserna och består av de olika steg som beskrivs nedan

Risker på både kort och lång sikt identifieras med hjälp av olika metoder beroende på kategorier av risk. Syftet med risk-identifieringen är att öka insikten om vilka händelser som kan uppstå och deras konsekvenser. Identifierade risker, inklusive deras orsaker och konsekvenser, dokumenteras och kategoriseras. Därefter sker en bedömning av riskernas sannolikhet och konsekvens. Värdering av konsekvenser görs avseende kundpåverkan, påverkan på varumärke och ekonomisk påverkan. För risker som bedöms samverka eller enskilt ha stor påverkan på flera områden inom verksamheten tillämpas scenarioanalyser.

Företagets riskkaptit är vägledande för beslut om hantering och risktagandet begränsas av företagets risktolerans. Metod för hantering av enskilda risker eller kategorier av risker beror på riskens art, omfattning och komplexitet. Beslut tas om riskerna ska accepteras, reduceras, ökas eller elimineras. Verksamheten genomför beslutade åtgärder samt följer upp att åtgärderna får avsedd effekt. Riskhanteringsfunktionen övervakar och stödjer första ansvarslinjen och följer upp och utvärderar riskhanterande åtgärder. De risker som identifieras rapporteras kontinuerligt vidare i organisationen till berörda parter, inklusive riskhanteringsfunktionen. Rapporterings- och eskaleringsrutiner är anpassade efter organisationsstrukturen och vad som är mest lämpligt för respektive riskkategori.

Minst två gånger per år sammanställer riskhanteringsfunktionen en riskrapport där en samlad bild av riskläget återges till vd och styrelse. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ information samt information om företagets risker samt övergripande status på riskhanterande åtgärder. Därutöver rapporterar riskhanteringsfunktionen omgående till vd och/eller styrelse om det finns allvarliga brister avseende riskhantering eller om händelser inträffat som kan leda till en materiell förändring av företagets riskexponering.

Risk- och kontrollorganisation

Styrelsen i KPA Pensionsförsäkring har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Första ansvarslinjen

Den första ansvarslinjen utgörs av verksamheten där riskerna tas, vilket även innebär ansvar för att riskerna hanteras. Inom första ansvarslinjen är affärsområdeschefer och chefer för centrala enheter ansvariga för att identifiera, analysera, värdera, hantera och dokumentera risker inom sina ansvarsområden. Detta innefattar även eventuell utlagd verksamhet. I chefsansvaret ingår att säkerställa god intern kontroll genom att se till att de processer och rutiner som används möjliggör ett medvetet risktagande. Detta sker genom implementerade effektiva kontroller och övervakning av processer. Chefer på alla nivåer ansvarar för att den verksamhet de leder bedrivs enligt fastställda principer för riskhantering.

Alla medarbetare i företaget har, inom ramen för sina arbetsuppgifter, eget ansvar för att identifiera, hantera och rapportera risker. Medarbetarna ska även rapportera incidenter såväl som väsentliga brister, limitöverträdelser och andra avvikelser till närmaste chef och/eller till funktionerna i andra ansvarslinjen i enlighet med vid var tid gällande rutiner. Första ansvarslinjen ska ge andra och tredje ansvarslinjen tillgång till den information dessa behöver för att kunna genomföra kontroller och analyser av företagets riskexponering.

Andra ansvarslinjen

Den andra ansvarslinjen utgörs av aktuarie-, riskhanterings- och compliancefunktionerna. Dessa funktioner är underställda vd och stödjer vd och styrelse i deras arbete med att fullgöra sitt ansvar för riskhantering och regelefterlevnad i företaget. Inom andra ansvarslinjen har riskhanteringsfunktionen ansvar för att utveckla och förvalta riskhanteringssystemet i enlighet med de krav och principer som anges i företagsstyrningspolicyn och övriga styrande regelverk för riskhantering. Riskhanteringsfunktionen ska stödja, övervaka och vid behov utmana första ansvarslinjens identifiering, analys, värdering och hantering av risker. När det gäller risker i försäkringsrörelsen ansvarar aktuariefunktionen för motsvarande aktiviteter. Riskhanteringsfunktionen och aktuariefunktionen ska även tillhandahålla metod- och dokumentationsstöd och stödja första ansvarslinjen vid tillämpningen av dessa. Ansvar, uppgifter och rapporteringsrutiner för andra ansvarslinjens funktioner har fastställts i styrande regelverk. För att säkerställa ett aktivt informationsutbyte mellan ansvarslinjerna och öka kvalitén i beslutsunderlag och rapportering till vd och styrelse finns en riskkommitté där risk- och kapitalfrågor bereds och diskuteras. Första och andra ansvarslinjen är representerade i riskkommittén.

Tredje ansvarslinjen

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen som arbetar på styrelsens uppdrag. Internrevisionen granskar och utvärderar riskhanteringssystemet, samt första och andra ansvarslinjens arbete med intern styrning och kontroll inklusive riskhantering. Ansvar och uppgifter för internrevisionen fastställs av styrelsen i styrande regelverk.

Styrelsens ansvar

Styrelsen är ytterst ansvarig för riskhanteringen. Ansvaret innebär bland annat att säkerställa att riskhanteringssystemet är ändamålsenligt och proportionerligt i förhållande till verksamhetens komplexitet och riskexponering. Styrelsen ansvarar även för uppföljning av att företagets riskhanteringssystem fungerar i enlighet med styrelsens avsikter. Styrelsen beslutar om företagets riskaptit och risktolerans och säkerställer att riskaptiten och principerna för riskhantering ligger i linje med företagets långsiktiga mål, strategier och affärsplaner. Styrelsen ska även säkerställa att den får tillgång till information om och har förståelse för de materiella risker som företaget är eller kan bli exponerat för. Slutligen ska styrelsen säkerställa att information från riskhanteringssystemet beaktats vid styrelsebeslut, hur detta sker ska dokumenteras. Styrelsen för KPA Pensionsförsäkring har utsett ett risk- och kapitalutskott. Utskottet har bland annat till uppgift att utvärdera riskhanteringssystemet och företagets väsentliga risker.

Verkställande direktörens ansvar

Vd ska leda företaget i enlighet med de regelverk styrelsen fastställt. Vd ska därutöver fastställa de styrande regelverk som behövs för att tydliggöra ansvar och genomförande av riskhantering.

Väsentliga risker i KPA Pensionsförsäkring

KPA Pensionsförsäkring definierar risk som osäkerhet om framtida händelser och deras effekter på företagets möjligheter att nå sina mål. Händelser kopplade till försäkringsavtalen eller finansiella händelser som kan påverka företagets möjligheter att nå sina mål kallas försäkringsrisker respektive finansiella risker. Risker kan även uppstå till följd av omvärldshändelser, internt beslutsfattande eller icke ändamålsenliga interna processer, system och bemanning. Dessa risker ryms inom kategorin verksamhetsrisker. I kommande avsnitt beskrivs KPA Pensionsförsäkrings försäkringsrisker, finansiella risker samt verksamhetsrisker.

Försäkringsrisker

Målet för KPA Pensionsförsäkrings försäkringsverksamhet är att vara det marknadsledande pensionsföretaget inom kommunal sektor. KPA Pensionsförsäkring ska vara ett ansvarstagande och pålitligt företag med god kontroll av försäkringsriskerna.

KPA Pensionsförsäkring erbjuder tjänstepensionsförsäkringar. Dessa utgörs av både olika former av sparandeförsäkring (förmånsbestämd och avgiftsbestämd samt fondförsäkring) och av riskförsäkring.

Den övergripande styrningen av försäkringsriskerna fastställs i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller bland annat principer för hur premier bestäms, försäkringstekniska avsättningar beräknas och hur överskott fördelas. Riktlinjerna beslutas av styrelsen och är styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av vd, anges vilka antaganden och beräkningsmetoder som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas. Aktuariefunktionen föreslår förändringar av försäkringstekniska riktlinjer medan chefsaktuarien föreslår förändringar av försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Hantering av försäkringsrisk

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsföretag. Produktutbudet exponerar KPA Pensionsförsäkring för en mängd olika försäkringsrisker, vilka hänger samman med försäkrade händelser och produkternas utformning. Konsekvenser av dessa risker beaktas när försäkringsvillkor utformas, premier och åtaganden fastställs, försäkringstekniska avsättningar beräknas och överskott fördelas till försäkringsavtalen. Såväl risker som principer och verktyg för riskhantering kan skilja sig åt mellan olika typer av försäkringskontrakt. Ett brett produktutbud och stort försäkringstagar-kollektiv bidrar till en utjämning av de olika riskerna.

Dödlighetsrisk

Med dödlighetsrisk avses risken för att KPA Pensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av en ökad eller minskad dödlighet bland de försäkrade. Om dödligheten överskattas vid tecknande av sparandeprodukter kan det leda till att för höga ersättningar utlovas. En överskattad dödlighet medför också att de beräknade avsättningarna blir otillräckliga, liksom att fördelningen av överskott blir felaktig. Det förekommer även risk för ökad dödlighet både bland vissa sparandeprodukter och riskprodukter.

Riskerna hanteras genom att dödligheten i bestånden följs upp, och genom att dödlighetsantaganden uppdateras. I samband med skadereglering av dödsfall sker också riskbedömning, främst av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen.

Sjuklighetsrisk

Med sjuklighetsrisk avses risken för att KPA Pensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av de försäkrades sjuktilstånd.

Risken hanteras genom att sjukligheten i bestånden följs upp, och genom att sjuklighetsantaganden uppdateras. Sjuklighetsrisk hanteras även genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring.

Driftskostnadsrisk

Med driftskostnadsrisk avses risken för att KPA Pensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas av förändringar av drifts-, anskaffnings- och skadebehandlingskostnader. Under-skattade driftskostnader kan till exempel medföra förluster på grund av att för höga ersättningar utlovas eller att otillräckliga avsättningar beräknas. Även fördelning av överskott påverkas av belastning för driftskostnader. Förutsättningar för hantering av driftskostnadsrisken skapas genom uppföljning och utveckling av förbättrade metoder för att fördela driftskostnader.

Optionsrisk

Många försäkringsprodukter, främst produkter med sparandeinslag, innehåller optioner att avsluta försäkringen på grund av flytt eller att avsluta premiebetalningen. En del av optionsrisken är annullationsrisk, med annullationsrisk avses risken för att KPA Pensionsförsäkrings finansiella resultat och ställning påverkas till följd av att premieinbetalningar upphör och/eller att försäkringskapital flyttas eller återköps.

Försäkringstagaren har även en option att ändra till exempel utbetalningstidpunkt eller utbetalningstidens längd. I optionsrisk ingår, förutom annullationsrisk, även risken att KPA Pensionsförsäkring inte når sina mål på grund av att nyttjandet av dessa optioner avviker från vad som är förväntat. Dessa optionsrisker regleras i första hand genom försäkringsvillkor och ändringsregelverk. Målen är att avgiftsstrukturen ska vara utformad så att lönsamheten kan bibehållas och finansiell stabilitet upprätthållas även vid nyttjande av optioner. Vidare bör det säkerställas att avsättningarna är tillräckliga vid annullationer samt att annullationer inte medför att en oskälig andel av överskottet utbetalas så att kvarvarande/övriga kunder drabbas negativt.

Katastrof- och koncentrationsrisk

Med katastrofrisk avses risken för att KPA Pensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter.

KPA Pensionsförsäkring har ett återförsäkringsprogram som omfattar katastrofåterförsäkring för olyckshändelser med mer än ett dödsfall.

Koncentrationsrisk avser risken för att KPA Pensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av försäkringsrisker inom och mellan verksamhetsgrenar. Koncentrationsrisk kan även uppstå om KPA Pensionsförsäkring är ensidigt exponerat mot till exempel ett begränsat produktutbud eller ett enskilt avtalsområde.

KPA Pensionsförsäkrings försäkringsverksamhet är inriktad på stora kollektiv. Inom ett och samma kollektiv adderas en stor mängd oberoende risker vilket ger en riskutjämning i form av en större förutsägbarhet om den totala ersättningens omfattning. För kollektivavtalad försäkring har KPA Pensionsförsäkring begränsad möjlighet att styra över riskspridningen, men de stora bestånd som KPA Pensionsförsäkring försäkrar reducerar denna risk.

Katastrof- och koncentrationsrisker utvärderas löpande och återförsäkringsprogrammet justeras vid behov.

Övrigt

Utöver ovan nämnda försäkringsrisker så kan förändringar i lagar och externa regelverk samt inflationsökning också få betydelse för KPA Pensionsförsäkrings möjlighet att nå sina mål. Dessa hanteras bland annat genom omvärldsbevakning och justerad prissättning.

Mätning och exponering av försäkringsrisk

För att mäta hur exponerat företaget är mot försäkringsrisker görs stresstester och framåtblickande analyser. Beräkningarna görs enligt trafikljusmodellen samt enligt egen bedömning (internt kapitalkrav). De största försäkringsriskerna företaget är exponerat för är ökad länglevnad (minskad dödlighet) samt ett ökat utnyttjande av optioner.

Mätning av försäkringsrisk sker även genom uppföljning. Bland annat sker uppföljning av det så kallade riskresultatet och driftskostnadsresultatet. Uppföljning sker också av använda antaganden och av hur känsliga avsättningarna är för en förändring av dessa. Avsättningarnas känslighet visas under rubriken "Känslighetsanalyser". Där illustreras hur resultatet och det egna kapitalet skulle påverkas vid en förändring av antaganden samt indikerar graden av exponering för olika typer av försäkringsrisker.

Koncentrationer av försäkringsrisk analyseras under rubriken "Koncentrationer av försäkringsrisk".

Känslighetsanalyser

I tabellen nedan visas hur de försäkringstekniska avsättningarna skulle förändras om antaganden om dödlighet, sjuklighet, driftskostnader eller utnyttjandet av optioner förändrades. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ränteförändringar framgår av avsnittet om finansiella risker.

Antagandena om framtida dödlighet för sparförsäkring baseras på aktuell erfarenhet inom företaget kompletterat med antagna framtida dödlighetsreduktioner. I känslighetsanalysen antas att dödlighetsreduktionerna ökas med 50 procent. En minskad dödlighet ger ökade avsättningar för sparandeförsäkringar.

Känsligheten för utnyttjande av optioner visas genom att de antaganden om andelen försäkringar som ändrar utbetalningstid ökar med 10 procent.

Antaganden för sannolikheten att sjukfall upphör har stor påverkan på avsättningarna för sjuk- och premiebefrielseförsäkring. Känsligheten i avsättningarna för en förändring av dessa antaganden illustreras genom att anta att de minskas med 10 procent.

Känsligheten i avsättningarna för driftskostnader visas genom att kostnadsinflationen ökas med 1 procentenhet.

Analyserna är gjorda för respektive antagande oberoende från varandra.

Känslighetsanalys för försäkringsrisk

	Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Moderföretaget 2020, Mkr			
Försäkringstekniska avsättningar	131 361	-	-
Långlevnadsrisk - dödlighetsreduktion	132 978	-1 618	-1 618
Optioner - ändring av utbetalningstid	132 181	-821	-821
Sjuklighet - avveckling	131 361	-1	-1
Kostnadsinflation	131 951	-590	-590

	Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Moderföretaget 2019, Mkr			
Försäkringstekniska avsättningar	120 133	-	-
Långlevnadsrisk - dödlighetsreduktion	122 018	-1 885	-1 885
Optioner - ändring av utbetalningstid	120 843	-710	-710
Sjuklighet - avveckling	120 134	-1	-1
Kostnadsinflation	120 680	-547	-547

Koncentrationer av försäkringsrisk

Koncentration av försäkringsrisk uppstår om riskexponeringen är koncentrerad till ett fåtal försäkrade eller viss geografisk plats. Försäkringar med risk för förhöjd dödlighet eller sjuklighet är geografiskt spridda över Sverige. De är även spridda på ett stort antal olika försäkringar. Detta illustreras i nedanstående tabell som visar antal försäkringsavtal som är exponerade mot en förhöjd dödlighet eller sjuklighet och försäkrat belopp i olika beloppsintervall.

Moderföretaget, Mkr	2020		2019	
	Antal försäkringar	Totalt försäkrat belopp	Antal försäkringar	Totalt försäkrat belopp
Försäkrat belopp som betalas ut i händelse av dödsfall eller sjukfall				
Dödsfall				
Mindre än 20 prisbasbelopp	366 235	64 656	408 164	68 598
20-30 prisbasbelopp	194	211	211	226
30-45 prisbasbelopp	37	60	37	60
45-60 prisbasbelopp	1	2	2	4
Mer än 60 prisbasbelopp	1	3	1	3
Summa	366 468	64 932	408 415	68 891
Sjukfall				
Mindre än 20 prisbasbelopp	8 951	2 721	98 394	2 984
20-30 prisbasbelopp	1 002	1 157	929	1 063
30-45 prisbasbelopp	591	1 017	631	1 064
45-60 prisbasbelopp	231	563	272	647
Mer än 60 prisbasbelopp	202	773	246	998
Summa	10 977	6 231	100 472	6 756

Rapportering av försäkringsrisk

Som ett led i KPA Pensionsförsäkrings interna uppföljning och riskhantering informeras styrelsen löpande om utvecklingen av försäkringsriskerna. I riskrapporten, riskhanteringsfunktionens rapport om risker till vd och styrelse, ges en samlad bild av riskläget, inklusive försäkringsrisker. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ uppföljning av risker.

I aktuarierapporten rapporterar aktuariefunktionen till styrelsen om förändrade metoder och modeller för hantering av försäkringsrisk i samband med tecknande av försäkring, överskotts-hantering och beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Styrelsen får vidare en samlad bedömning av de totala försäkringsriskerna i företagets statusrapporter. Extern rapportering sker i form av Aktuarieredogörelsen, i årsrapporten till FI, vilken innehåller en analys av årets legala riskresultat och driftsresultat. I KPA Pensionsförsäkrings egna risk- och solvensbedömning beskrivs de risker som KPA Pensionsförsäkring är, eller kommer att bli, exponerad för under den treåriga affärsplaneringsperioden 2021-2023.

KPA Pensionsförsäkring bedriver tjänstepensionsverksamhet och tillämpar övergångsbestämmelser sedan den 1 januari 2016 och tillämpar därmed den äldre regleringen. Detta innebär bland annat att KPA Pensionsförsäkring, såväl externt som internt, rapporterar kapitalkrav beräknade i enlighet med Solvens I och Finansinspektionens trafikljus. Dessutom rapporteras ett internt kapitalkrav enligt egen bedömning.

Finansiella risker

Med finansiell risk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av finansiella händelser. Exempel på händelser kan vara marknadshändelser såsom aktiekursfall eller förändring av marknadsräntor men även andra finansiella händelser så som förändrad kreditvärdighet eller fallissemang hos motparter.

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. KPA Pensionsförsäkring ska vara det ledande pensionsföretaget inom trygg pension och etiska placeringar. Ett steg i detta arbete är att företaget ställer etiska krav på de företag där placeringar görs. Valet av tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att företaget ska tåla en mycket svag utveckling på de finansiella marknaderna. Ytterligare begränsningar vid valet av sammansättningen av tillgångsportföljer är att regulatoriska krav avseende skuldtäckning och solvens ska uppfyllas samt att risknivån aldrig får vara högre än att grönt ljus erhålls i Finansinspektionens trafikljusmodell.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och anger ramar och limiter för exponeringar samt styrelsens policy för verksamheten. Vd ansvarar för att förvaltningen av företagets tillgångar sker inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Finanskommittén är vd:s forum för styrning och uppföljning av placeringsverksamheten.

Vid valet av placeringsinriktning beaktas tillgångarnas och skuldernas egenskaper såsom förväntad avkastning, risk och korrelation, prognoser för försäkringsrörelsens utveckling samt möjlighet att använda tillgångarna för skuldtäckning. Därutöver gör företaget en miljö- och etikanalys av de företag där placeringar görs. Den placeringsinriktning som fastställs ger ramar för tillgångsförvaltningen. Inom dessa ramar och limiter ansvarar enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet för den löpande förvaltningen och för spridningen mellan olika tillgångsslag såsom aktier, obligationer, valutor, fastigheter samt specialplaceringar.

Placeringar sköts både internt och genom externt utlagda förvaltningsuppdrag. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration har lagts ut till Swedbank Robur. Placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena eller justera portföljens risknivå hanteras internt inom enheten för kapitalförvaltning och hållbarhet. Även specialplaceringar och placeringar i fastigheter sköts internt inom företaget.

Hantering av finansiella risker

Inom traditionell försäkring med avkastningsgaranti är utvecklingen på de finansiella marknaderna och avkastningen på placeringstillgångarna av stor betydelse, inte bara för försäkringstagarna/förmånstagarna utan även för företaget som helhet. Avkastningsgarantin i försäkringarna bestäms utifrån de långsiktiga avkastningsmålen så att garantin med betryggande säkerhet kan infrias.

Aktuariefunktionen ansvarar för att löpande avstämningar av garantinivåerna görs mot aktuella marknadsnoteringar, speciellt marknadsräntorna, för att säkerställa att framtida garantier är förenliga med avkastningsmålen samt följa att utbetalning av överskott är lämplig i förhållande till kort- och långsiktig avkastning eller legala krav (kontributionsprincipen).

Företagets kapitalförvaltning ansvarar för att styra, följa upp och utvärdera hur de utlagda förvaltningsuppdragen sköts. Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av efterlevnaden av gällande placeringsriktlinjer samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till Riskhanteringsfunktionen och företagets kapitalförvaltning. Riskhanteringsfunktionen genomför självständig uppföljning av exponeringar på daglig basis av de limiter som fastställts av styrelsen. Rapportering sker regelbundet till vd och styrelse avseende utvecklingen av de finansiella riskerna.

I placeringsriktlinjerna anges principerna för vilka instrument, emittenter och motparter som är tillåtna att använda i förvaltningen av placeringstillgångarna. Den totala tillgångsportföljen i KPA Pensionsförsäkring är sammansatt av fem delpportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar och säkringsinstrument. I huvudsak används derivat för att skräddarsy portföljens risknivå. Ett annat syfte med derivat är att matcha marknadsrisker i åtagandena, exempelvis med ränteswappar för att reducera balansräkningens räntekänslighet.

Under året har handel till största del skett med aktier, räntebärande värdepapper, valutor och derivat på dessa.

Marknadsrisker

Med marknadsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadspriser. Marknadsrisken är en betydande risk för KPA Pensionsförsäkring och delas i sin tur in i ränterisk, aktiekursrisk, fastighetspriserisk, spreadrisk samt valutarisk. Dessa risker mäts på flera sätt, dels m h a trafikljusberäkningar och dels m h a ett internt kapitalkrav (ICR). I tabellerna nedan redovisas känslighetsanalyser för respektive risktyp. I beräkningarna tas hänsyn till effekten av eventuella derivatpositioner.

För tabellerna som visar känslighetsanalyser för aktiekursrisk, ränterisk, spreadrisk, valutakursrisk, valutakursexponering, maximal kreditriskexponering och kreditkvalité på klasser av finansiella tillgångar visas ingen tabell för koncernen då skillnaderna gentemot moderföretaget ej är väsentliga.

Känslighetsanalys av aktiekursrisk

Med aktiekursrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i aktiekurser. I tabellen nedan, Känslighetsanalys aktiekursrisk, redovisas effekten på resultat före skatt och eget kapital vid en nedgång med 10 procent

i marknadsvärdet på samtliga aktieinnehav. För aktiederivat redovisas risken som värdeförändringen på derivatpositionen då den underliggande tillgången minskar i värde i samma utsträckning som övriga aktieinnehav.

Känslighetsanalys aktiekursrisk		2020		2019	
Moderföretaget, Mkr	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet	
Aktier	86 052	-8 605	79 029	-7 903	
Investeringsfonder aktier	4 008	-401	2 188	-219	
Övriga lån	1 150	-115	588	-59	
Kapitalandelsbevis	146	-15	142	-14	
Restitutioner	7	-1	42	-4	
Aktierelaterade derivatinstrument	-6	-350	-8	69	
Nettopåverkan resultat före skatt		-9 486		-8 129	
Nettopåverkan eget kapital		-9 463		-8 109	

Känslighetsanalys av fastighetsprisrisk

Med fastighetsprisrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadsvärde på fastigheter. I tabellen nedan, känslighetsanalys fastighetsprisrisk, redovisas effekten på resultat före skatt och eget kapital vid en nedgång med tio procent i marknadsvärde på fastighetsinnehaven. Beräkningen kompletteras med stresstest för kartläggning av hur en negativ utveckling av fastighetspriser påverkar företagets resultat och eget kapital negativt.

Värderingen av företagets tillgångar i tabellen nedan utgår ifrån gällande redovisningsprinciper. Moderföretaget KPA Pensionsförsäkring saknar innehav i direktägda fastigheter. Samtliga fastigheter ägs via dotterföretag. Övriga tillgångar som innehåller fastighetsprisrisk omfattar koncerninterna fastighetslån.

Känslighetsanalys fastighetsprisrisk		Koncern				Moderföretaget			
		2020		2019		2020		2019	
Mkr	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet	
Förvaltningsfastigheter	19 593	-1 959	19 263	-1 926	-	-	-	-	
Fastighetsfonder	284	-28	327	-33	284	-28	327	-33	
Övriga tillgångar som innehåller fastighetsprisrisk	5	-	12	-1	8 815	-881	8 813	-881	
Nettopåverkan resultat före skatt		-1 988		-1 960		-910		-914	
Nettopåverkan eget kapital		-1 983		-1 955		-908		-912	

Känslighetsanalys av ränterisk

Med ränterisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadsräntor. Värderingen av företagets åtaganden är av stor betydelse för det finansiella resultatet och företagets stabilitet. Ränterisken, d v s risken för förändringar i marknadsräntor, påverkar företagets riskutrymme.

För KPA Pensionsförsäkring är det ofördelaktigt med fallande marknadsräntor eftersom den framtida kostnaden för att infria åtaganden ökar mer än värdet av räntebärande placeringar ökar. Tillgångarnas räntekänslighet justeras löpande till önskad nivå genom justering av utlagda räntemandat och genom handel med räntederivat.

Ränterisken mäts genom kapitalkrav beräknat enligt Finansinspektionens trafikljusmodell. I trafikljusmodellen mäts ränterisk som känsligheten i hur tillgångar och skulder påverkas av förändringar i nominella respektive reala räntor. Beräkning utförs separat för svenska kronor, euro samt andra utländska valutor. Mätningen utförs baserat på scenario om parallellförskjutning av nominella marknadsräntor i SEK med +/- 1 procentenhet för tillgångar. För åtaganden utgår scenariot från en parallell-

förskjutning av nominella marknadsräntor för ränteswappar i SEK med +/- 1 procentenhet. För reala räntor utförs motsvarande beräkning men med en parallellförskjutning med +/- 0,5 procentenheter. För ränterisk följs även matchningsgraden upp. Matchningsgraden utgör förhållandet mellan tillgångarnas och skuldernas räntekänslighet vid en parallellförskjutning av ränteläget med - 1 procentenhet.

Känslighetsanalys ränterisk	2020		2019	
Moderföretaget, Mkr	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Minskning av marknadsräntan				
Värdeförändring räntebärande tillgångar	109 429	1 265	101 423	3 099
Redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar	131 361	-2 703	120 133	-6 318
Nettopåverkan resultat före skatt		-1 438		-3 219
Nettopåverkan eget kapital		-1 434		-3 211

Följande tabell illustrerar hur företaget är exponerat för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar och skulders räntebindningstid.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder

Ränteexponering				
Moderföretaget 2020, Mkr	< 5 år	5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inkl uppl ränteintäkt)	90 314	13 392	-	103 706
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	6 370	-	-	6 370
Övriga lån inklusive lån emitterade till intresseföretag	1 540	2 265	-	3 805
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	98 224	15 657	-	113 881
Skulder och avsättningar				
Försäkringstekniska avsättningar	21 502	47 045	62 813	131 361
Övriga skulder	2 431	-	-	2 431
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	23 934	47 045	62 813	133 792
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	74 290	-31 388	-62 813	-19 911
Nominellt värde räntederivat	-13 458	11 765	1 693	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	60 833	-19 623	-61 120	-19 911

Ränteexponering				
Moderföretaget 2019, Mkr	< 5 år	5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inkl uppl ränteintäkt)	81 867	11 365	-	93 231
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	8 402	-	-	8 402
Övriga lån inklusive lån emitterade till intresse företag	10 145	2 137	-	12 282
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	100 414	13 502	-	113 916
Skulder och avsättningar				
Försäkringstekniska avsättningar	20 366	42 349	57 417	120 133
Övriga skulder	1 552	-	-	1 552
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	21 918	42 349	57 417	121 685
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	78 496	-28 848	-57 417	-7 769
Nominellt värde räntederivat	-15 063	13 370	1 693	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	63 433	-15 478	-55 724	-7 769

Någon tabell lämnas ej för koncernen då skillnaden i ränteexponering jämfört med koncernen är liten.

Ränterisk kassaflöde

I tabellen nedan framgår hur en ökning eller sänkning av marknadsräntan på 0,5 procentenheter påverkar ränteintäkter respektive räntekostnader för tillgångar och skulder med räntebindningstid på upp till ett år.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Ökning av marknadsräntan, Mkr				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	-276	-267	-276	-267
Ränteintäkter för övriga lån	44	44	44	44
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	32	42	32	42
	-200	-181	-200	-181
Minskning av marknadsräntan, Mkr				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	276	267	276	267
Ränteintäkter för övriga lån	-44	-44	-44	-44
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	-32	-42	-32	-42
	200	181	200	181

Den genomsnittliga ekonomiska durationen för livförsäkringstekniska avsättningar för hela beståndet i KPA Pensionsförsäkring är

22 år per den 2020-12-31. Motsvarande uppgifter lämnas inte för koncernen då tillkommande likviditetsrisk bedöms som marginell.

Vad avser försäkringsskulder (avsättning) framgår den beräknade tiden för kassautflödet för skulderna av nedanstående tabell

	2020		2019	
	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år	Sammanlagda avsättningar, brutto	Duration, år
Moderföretaget, Mkr				
Förmånsbestämd försäkring	26 276	15	24 722	15
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	105 035	23	95 355	23
Sjuk- och premiebefrielseförsäkring	49	8	56	8
Totalt	131 361	22	120 133	22

Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i valutakurser. I de fall tillgångar eller skulder är exponerade mot andra valutor än svenska kronor uppstår valutarisk.

Valutaexponering får endast förekomma mot de valutor mot vilka exponering kan uppstå genom placeringar i räntor, aktier, fastigheter och specialplaceringar eller där exponeringen har sitt ursprung i försäkringsåtagandena.

Valutaexponeringen begränsas genom fastställda limiter och styrs främst genom nyttjandet av valutaterminer och -swappar. Företagets försäkringsåtaganden är enbart fastställda i svenska kronor. I tabellen känslighetsanalys – valutarisk, redovisas effekten på balansräkning och resultat av en förstärkning med 10 procent i den svenska kronan mot samtliga aktuella valutaexponeringar.

Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakursexponering					
Moderföretaget 2020, Mkr	USD	EUR	JPY	GBP	Övrigt
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	33 150	6 379	3 895	2 024	5 933
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 767	97	-	-	-
Övriga tillgångar	1 222	3 330	35	25	103
Summa tillgångar	40 139	9 806	3 930	2 049	6 036
Övriga skulder och avsättningar	135	1 453	-	-	-
Summa skulder och avsättningar	135	1 453	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	40 004	8 353	3 930	2 049	6 036
Nominellt värde valutaterminer	-19 041	-6 582	-	-	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	20 964	1 771	3 930	2 049	6 036
Moderföretaget 2019, Mkr	USD	EUR	JPY	GBP	Övrigt
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	29 998	5 635	3 923	2 488	5 832
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	10 211	64	-	-	-
Övriga tillgångar	715	2 179	67	11	109
Summa tillgångar	40 925	7 878	3 991	2 499	5 941
Övriga skulder och avsättningar	378	817	-	-	-
Summa skulder och avsättningar	378	817	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	40 547	7 061	3 991	2 499	5 941
Nominellt värde valutaterminer	-19 602	-6 466	-109	68	-905
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	20 945	595	3 881	2 567	5 036

Tabellen visar hur en ogynnsam förändring med tio procent av företagets nettoexponering mot respektive valuta (efter ekonomisk säkring med derivat) påverkar resultat före skatt och eget kapital.

Känslighetsanalys valutarisk		2020		2019	
Mkr	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet	
USD	20 964	-2 096	20 945	-2 095	
JPY	3 930	-393	3 881	-388	
GBP	2 049	-205	2 567	-257	
EUR	1 771	-177	595	-59	
Övriga	6 036	-604	5 036	-504	
Nettopåverkan resultat före skatt		-3 475		-3 302	
Nettopåverkan eget kapital		-3 467		-3 294	

Känslighetsanalys av spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av inbördes differenser av räntor för värdepapper. Företaget har som policy att endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet. I tabellen nedan, känslighetsanalys – spreadrisk, redovisas

effekten på resultat före skatt och eget kapital vid en ökning av spreaden med 10 bp. Beräkningen kompletteras med stresstest för kartläggning av hur en negativ utveckling av spreaden påverkar företagets resultat. Därutöver följs utvecklingen av relevanta spreadar upp löpande.

Känslighetsanalys spreadrisk	2020		2019	
Moderföretaget, Mkr	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	77 270	-236	75 503	-223
Nettopåverkan resultat före skatt		-236		-223
Nettopåverkan eget kapital		-236		-222

Kreditrisk

Med kredit-, motparts- och emittentrisk avses risker för att motparter eller emittenter inte fullgör sina finansiella förpliktelser och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Företaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kredit- och motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara små. Kreditrisk uppstår i placeringsverksamheten, men även inom återförsäkring.

Mätning av kreditrisk

Den kreditriskexponering (efter avdrag för förlustreserver, kvittning och efter värde av säkerheter) som företaget har i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabellen nedan, maximal kreditexponering. Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

Kreditrisk i derivat

För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den så kallade clearingkontohållaren. För icke standardiserade derivat begränsas kreditrisken i enlighet med ISDA-avtal och CSA-avtal.

Maximal kreditriskexponering innan och efter hänsyn till säkerheter	2020			2019		
	Erhållna			Erhållna		
Koncernen, Mkr	Brutto	säkerheter	Netto	Brutto	säkerheter	Netto
Tillgångsklass						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	103 293	-	103 293	92 795	-	92 795
Övriga lån	3 420	-	3 420	2 737	-	2 737
Utlåning till kreditinstitut	385	-	385	744	-	744
Derivat ¹⁾	2 538	2 743	0	1 467	1 756	0
Fordringar ²⁾	1 159	-	1 159	650	-	650
Kassa och bank	7 922	-	7 922	9 608	-	9 608
Upplupna ränteintäkter	569	-	569	662	-	662
Övriga upplupna intäkter	1	-	1	28	-	28
Summa i balansräkningen	119 287	2 743	116 749	108 691	1 756	107 224
Åtaganden						
Kreditlöften	1 327	-	1 327	2 005	-	2 005
Summa utanför balansräkningen	1 327	-	1 327	2 005	-	2 005
Summa	120 614	2 743	118 076	110 696	1 756	109 229

¹⁾ Erhållna säkerheter för derivat avser kvittningsbar och ej kvittningsbar kontantsäkerhet. Derivat med kvittningsrätt återfinns i not Kvittning av finansiella instrument, fördelat på vad som kvittas och inte kvittas i balansräkning. För de derivattillgångar som relaterade belopp inte kvittas i balansräkningen finns säkerheter som reducerar kreditrisken, det avser dels kvittningsrätt enligt avtal, vilket i not Kvittning av finansiella instrument återfinns under rubrik Finansiella instrument dels erhållna kontantsäkerheter, i balansräkningen härrör posten från Skulder kreditinstitut. Derivat finns också utan avtal om kvittning eller erhållna kontantsäkerheter, vilket förklarar skillnad derivattillgångarnas värde i balansräkningen, benämnt Derivat/Brutto i ovan tabell och not Kvittning av finansiella instrument.

²⁾ Fordringar avseende direkt försäkring, återförsäkring och övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

Maximal kreditriskexponering innan och efter hänsyn till säkerheter	2020			2019		
	Erhållna			Erhållna		
Moderföretaget, Mkr	Brutto	säkerheter	Netto	Brutto	säkerheter	Netto
Tillgångsklass						
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag	8 810	-	8 810	8 801	-	8 801
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	103 293	-	103 293	92 795	-	92 795
Övriga lån	3 420	-	3 420	2 737	-	2 737
Utlåning till kreditinstitut	385	-	385	744	-	744
Derivat ¹⁾	2 538	2 743	0	1 467	1 756	0
Fordringar ²⁾	1 154	-	1 154	583	-	583
Kassa och bank	6 370	-	6 370	8 402	-	8 402
Upplupna ränteintäkter	569	-	569	662	-	662
Summa i balansräkningen	126 539	2 743	124 001	116 191	1 756	114 724
Åtaganden						
Kreditlöften	1 327	-	1 327	2 005	-	2 005
Summa utanför balansräkningen	1 327	-	1 327	2 005	-	2 005
Summa	127 866	2 743	125 328	118 196	1 756	116 729

¹⁾ Erhållna säkerheter för derivat avser kvittningsbar och ej kvittningsbar kontantsäkerhet. Derivat med kvittningsrätt återfinns i not Kvittning av finansiella instrument, fördelat på vad som kvittas och inte kvittas i balansräkning. För de derivattillgångar som relaterade belopp inte kvittas i balansräkningen finns säkerheter som reducerar kreditrisken, det avser dels kvittningsrätt enligt avtal, vilket i not Kvittning av finansiella instrument återfinns under rubrik Finansiella instrument dels erhållna kontantsäkerheter, i balansräkningen härrör posten från Skulder kreditinstitut. Derivat finns också utan avtal om kvittning eller erhållna kontantsäkerheter, vilket förklarar skillnad derivattillgångarnas värde i balansräkningen, benämnt Derivat/Brutto i ovan tabell och not Kvittning av finansiella instrument.

²⁾ Fordringar avseende direkt försäkring, återförsäkring och övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring

Koncernens kreditkvalitet skiljer sig inte väsentligt mot dessa.

Moderföretaget, Mkr, 2020

Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk					Normal rating		Hög kreditrisk		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning och förlust-reserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	-	-	-	-	8 810	-	-	-	-	-	8 810
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	97 482	5 641	-	-	-	-	170	-	-	-	103 293
Övriga lån	-	-	-	-	-	-	3 420	-	-	-	3 420
Utlåning kreditinstitut	-	-	365	-	20	-	-	-	-	-	385
Derivat	-	850	1 687	1	-	-	-	-	-	-	2 538
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	1 020	-	16	-	-	-	1 036
Kassa och bank	-	-	3 959	-	2 411	-	-	-	-	-	6 370
Upplupna ränteintäkter	400	169	-	-	-	-	-	-	-	-	569
Summa i balansräkningen	97 882	6 660	6 012	1	12 261	-	3 606	-	-	-	126 421
Åtagande											
Kreditlöften	-	-	-	-	350	-	977	-	-	-	1 327
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	350	-	977	-	-	-	1 327
Summa	97 882	6 660	6 012	1	12 611	-	4 583	-	-	-	127 748
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾</i>	-	-	-	-	2 548	-	16	-	-	-	2 564
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾</i>	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	16

¹⁾ Under år 2018-2021 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodo-havanden för t.ex. leverantörsbetalningar.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdeskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring

Koncernens kreditkvalitet skiljer sig inte väsentligt mot dessa.

Moderföretaget, Mkr, 2019

Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk					Normal rating		Hög kreditrisk		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning och förlust-reserveringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-	-	8 801	-	-	-	-	-	8 801
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	89 039	3 614	-	-	-	-	142	-	-	-	92 795
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	-	-	-	-	2 737	-	-	-	2 737
Utlåning kreditinstitut	-	420	324	-	-	-	-	-	-	-	744
Derivat	-	1 086	381	-	-	-	-	-	-	-	1 467
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	351	-	15	-	-	-	366
Kassa och bank	-	4 361	1 610	-	2 431	-	-	-	-	-	8 402
Upplupna ränteintäkter	427	235	-	-	-	-	-	-	-	-	662
Summa i balansräkningen	89 466	9 716	2 315	-	11 583	-	2 894	-	-	-	115 975
Åtagande											2 967
Kreditlöften	-	-	-	-	350	-	1 655	-	-	-	2 005
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	350	-	1 655	-	-	-	2 005
Summa	89 466	9 716	2 315	-	11 933	-	4 549	-	-	-	117 980
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾</i>	-	-	-	-	2 555	-	15	-	-	-	2 570
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾</i>	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	15

¹⁾ Under år 2018-2021 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodo-havanden för t.ex. leverantörsbetalningar.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdeskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditrisk i fordringar på återförsäkrare

Försäkringsföretagets återförsäkringspolicy innebär att avtal endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre.

Återförsäkrarnas kreditvärdighet ses över regelbundet för att säkerställa att det beslutade återförsäkringsskyddet upprätthålls. Per balansdagen finns inga fordringar på återförsäkrare.

Finansiell koncentrationsrisk

Med finansiell koncentrationsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av tillgångar, motparter eller emittenter. Företagets största

koncentrationsrisk är exponeringen mot Handelsbanken. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid sammansättningen av företagets aktieportfölj. I relation till marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker vara låga genom den diversifiering som ges av företagets placeringsinriktning.

Mätning av finansiella koncentrationsrisker

Den finansiella koncentrationsrisken följs upp för stora koncentrationer av riskexponeringar.

Väsentliga koncentrationer av kreditexponering

Tabellerna avser koncernens största koncentrationer. Moderföretagets koncentrationer skiljer sig ej väsentligt.

Koncernen 2020, Mkr	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Handelsbanken	19 839	19 840
Swedbank	14 747	9 294
Nordea	12 820	12 820
SEB	11 970	11 979
Länsförsäkringar	5 337	5 337

Koncernen 2019, Mkr	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Handelsbanken	17 689	17 689
Swedbank	17 795	10 156
Nordea	14 349	14 349
SEB	13 143	13 170
SBAB	2 530	-

Väsentliga koncentrationer av aktieinnehav

Tabellerna avser moderföretagets största koncentrationer. Koncernens koncentrationer skiljer sig inte mot dessa.

Moderföretaget 2020, Mkr	Totalt
Atlas Copco	3 414
Swedbank	2 723
Ericsson	2 539
Apple Inc	2 255
Brunswick Real Estate Capital Holding AB	1 851

Moderföretaget 2019, Mkr	Totalt
Atlas Copco	2 883
Swedbank	2 619
Ericsson	1 989
Assa Abloy AB	1 739
Essity AB	1 548

Likviditetsrisker

Företaget definierar likviditetsrisk som risken att företaget inte kan infria sina betalningsförpliktelser eller att finansiella transaktioner inte kan genomföras alternativt endast genomföras till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering.

Företaget hanterar likviditetsrisk med hjälp av buffertar som står i proportion mot prognoser av likviditetsbehov på kort och lång sikt. Likviditetsbehov på kort sikt hanteras genom att hålla en tillräcklig kassa i form av banktillgodohavanden. Likviditetsbehov på lång sikt hanteras genom att en tillräckligt hög andel av företagets tillgångar består av likvida värdepapper.

Företaget mäter och följer upp likviditetsrisk med hjälp av likviditetsriskkvoter. Kvoten för likviditetsrisk på kort sikt baseras på banktillgodohavanden, in- och utflöden. Likviditetsrisken på lång sikt mäter andelen likvida tillgångar i relation till företaget försäkringstekniska avsättningar. Per 2020-12-31 var andelen likvida tillgångar 57,7 %.

För att hantera risken att finansiella transaktioner inte kan genomföras alternativt endast genomföras till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering placeras tillgångarna i huvudsak i värdepapper med god likviditet. För derivat har handel i huvudsak skett i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken bedöms vara låg.

Företagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden

	Återstående löptider					
Koncernen 2020, Mkr	På anmo- dan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	Summa
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	10 384	-	-	-	-	10 384
Derivat	-	275	33	19	-	327
Finansiella skulder leasing ¹	-	14	55	13 780	-	13 849
Andra finansiella skulder	-	3 863	-	-	-	3 863
Summa balansräkning	10 384	4 151	88	13 798	-	28 423
Kreditlöften	1 327	-	-	-	-	1 327
Leasingavtal som inte har påbörjats ²	-	-	-	-	-	-
Summa utanför balansräkningen	1 327	-	-	-	-	1 327
Summa	11 711	4 151	88	13 798	-	29 749

	Återstående löptider					
	På anmo- dan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	Summa
Koncernen 2019, Mkr						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	10 171	-	-	-	-	10 171
Derivat	-	33	68	112	-	213
Finansiella skulder leasing ¹	-	14	55	13 780	-	13 849
Andra finansiella skulder	-	2 545	-	-	-	2 545
Summa balansräkning	10 171	2 592	123	13 892	-	26 778
Kreditlöften	2 005	-	-	-	-	2 005
Leasingavtal som inte har påbörjats ²	-	-	-	-	-	-
Summa utanför balansräkningen	2 005	-	-	-	-	2 005
Summa	12 176	2 592	123	13 892	-	28 783

¹⁾ För koncernen ingår fasta leasingavgifter och variabla avgifter kopplade till index i den finansiella leasingskulden. Moderföretaget redovisar ingen finansiell leasingskuld utan kostnadsför leasingavgifterna direkt i resultatet som operationella leasingavtal, för löptidsfördelning se not Leasing, avsnitt likviditetsrisker. För beskrivning av löptider se not Leasing avsnitt Löptider leasingavtal - leasetagare.

²⁾ Ingår inte i koncernens leasingskulder i balansräkningen.

För upplysningar om förväntade löptider, se not Förväntade återvinningstidpunkter.

	Återstående löptider					Summa
	På anmo- dan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	
Moderföretaget 2020, Mkr						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	10 384	-	-	-	-	10 384
Derivat	-	275	33	19	-	327
Andra finansiella skulder	-	3 121	-	-	-	3 121
Summa balansräkning	10 384	3 396	33	19	-	13 832
Kreditlöften	1 327	-	-	-	-	1 327
Summa utanför balansräkningen	1 327	-	-	-	-	1 327
Summa	11 711	3 396	33	19	-	15 158

	Återstående löptider					Summa
	På anmo- dan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	
Moderföretaget 2019, Mkr						
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)	10 171	-	-	-	-	10 171
Derivat	-	33	68	112	-	213
Andra finansiella skulder	-	1 917	-	-	-	1 917
Summa balansräkning	10 171	1 951	68	112	-	12 301
Kreditlöften	2 005	-	-	-	-	2 005
Summa utanför balansräkningen	2 005	-	-	-	-	2 005
Summa	12 176	1 951	68	112	-	14 306

För upplysningar om förväntade löptider, se not Förväntade återvinningstidpunkter.

Verksamhetsrisker

Med verksamhetsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i företagets omvärld, interna miljö eller till följd av strategiska, affärsrelaterade eller operativa beslut. Verksamhetsrisk delas in i underkategorierna affärsrisk och operativ risk.

Affärsrisk

Affärsrisk avser risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av strategiska och affärsrelaterade beslut eller händelser utanför företagets direkta kontroll. Affärsriskerna påverkas av företagets förmåga att hantera förändringar. Affärsrisk delas in i omvärldsrisk (händelser utanför företagets direkta kontroll) och beslutsrisk (att strategiska och affärsrelaterade beslut baseras på otillräckliga underlag och analyser).

Operativ risk

Med operativ risk avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i den löpande verksamhetens genomförande, som uppstår till följd av processer, system eller människor.

Hantering av verksamhetsrisker

En grundläggande princip inom företaget är att risk tas medvetet och att riskhanteringen är en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Riskhanteringen i företaget sker därför systematiskt både i verksamhetsprocesserna (löpande verksamheten) som i affärsplanering samt inför beslut om väsentliga förändringar.

Vid riskidentifiering är utgångspunkten verksamhetens mål, en aktuell omvärldsanalys och nulägesbedömning, informationsklassning samt incidenter. Omvärldsanalysen ska innefatta bevakning av nya riskområden.

Riskhanteringsprocessen för verksamhetsrisk följer i allt väsentligt den process som beskrivs under rubrik "Riskhanteringsprocessen". Rapportering av verksamhetsrisker sker två gånger per år till vd och styrelse i den riskrapport som sammanställs av riskhanteringsfunktionen.

Kontinuitetsplanering

Om händelser inträffar trots att riskreducerande åtgärder har vidtagits begränsas konsekvensen av dessa händelser med hjälp av kontinuitetsplaner och krisberedskap. Kris- och kontinuitetsplaner är upprättade inom företaget och övas i syfte att kunna hantera en eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser. Styrelsens övergripande mål och krav när det gäller kontinuitetshantering tydliggörs i interna regelverk.

Incidenthantering

Incidenter rapporteras av alla medarbetare, åtgärder dokumenteras och följs upp. Rapporterade incidenter kategoriseras och värderas.

Kapitalhantering

I kapitalhanteringspolicyn fastställer styrelsen de övergripande principerna för kapitalhantering och likviditetshantering i KPA Pensionsförsäkring. Policyn utgör styrelsens verktyg för styrning av företaget med avseende på härledning och hantering av kapitalbas och likviditetsriskhantering.

Policyn säkerställer att företaget är ändamålsenligt kapitaliserat för att vid varje tidpunkt klara den dagliga driften, täcka risker och åtaganden i verksamheten samt skapa god avkastning för befintliga och framtida kunder i KPA Pensionsförsäkring. Kapitalhanteringsprocessen ska vara samordnad med affärsplanering, egen risk och solvensbedömning samt riskhanterings-system för företaget.

Kapitalhanteringen ska vara ändamålsenlig för styrning och måluppfyllnad, samt uppfylla alla gällande regelverkskrav. Kapitalhanteringen ska vara i enlighet med egen risk- och solvensbedömning och gällande affärsplaner för företaget.

Mål för kapitalisering

Under året fattades beslut om att ta bort företagets kapitalmålsintervall.

Aktuell kapitalsituation

Företaget har under 2020 genomfört en egen risk- och solvensbedömning för den treåriga affärsplaneringsperioden 2021 till 2023. Det övergripande syftet med den egna risk- och solvensbedömningen är att utifrån företagets strategier, affärsplaner och exponeringar bedöma företagets solvensbehov samt säkerställa att företaget klarar att möta riskerna och det regulatoriska kapitalkravet.

Den egna risk- och solvensbedömningen visar att företaget har en stabil finansiell situation och är tillräckligt kapitaliserat för att genomföra sin affärsplan.

För kvantitativa uppgifter se avsnitt femårsöversikt.

Not 3. Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Periodiska premier	628	735	628	735
Engångspremier	16 753	16 579	16 753	16 579
Premieinkomst	17 381	17 315	17 381	17 315
Premier för avgiven återförsäkring	0	0	0	0
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	17 381	17 315	17 381	17 315

Not 4. Kapitalavkastning, intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Hysesintäkter från byggnader och mark ¹⁾	854	634	-	-
Utdelning på aktier och andelar	1 660	2 399	1 734	2 805
Ränteintäkter mm	910	626	1 035	704
varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade via resultaträkningen	119	85	119	85
Valutakursvinst netto	-	2 320	-	2 320
Återförda nedskrivningar, aktier och andelar	-	27	-	27
Realisationsvinster netto, aktier och andelar	2 776	2 231	2 776	2 231
Realisationsvinster netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	659	727	659	727
Summa	6 859	8 964	6 204	8 814

¹⁾ Hysesintäkter från byggnader och mark inkluderar mindre belopp för erhållet statligt stöd och lämnade hyresrabatter, relaterade till covid-19

Not 5. Värdeökning på övriga placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Aktier och andelar	6 841	10 664	6 731	10 664
Byggnader och mark	195	932	-	-
Obligationer	673	278	673	278
Summa	7 708	11 874	7 403	10 942

Not 6. Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Kostnadsersättning från Robur	29	28	29	28
Summa	29	28	29	28

Not 7. Intäkter från avtal med kunder

KPA Pensionsförsäkring tillämpar IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder från och med 1 januari 2018. Noten nedan visar till största delen intäkter från avtal inom KPA Pensionsförsäkrings fondförsäkringsverksamhet och avser enbart en marginell del av försäkringsbeståndet. Det innebär att avtal med en kund i detta sammanhang inte avser leasingavtal, försäkringsavtal eller avtal kopplat till finansiella instrument.

KPA Pensionsförsäkring har kategoriserat intäkterna utifrån typ av tjänst. De olika tjänsterna är provisioner, administrationsavgift, flyttavgift samt övriga avgifter. Se avsnitt 3.2 Intäkter från investeringsavtal i not 1 - redovisningsprinciper hur dessa intäkter redovisas.

Provisioner

För fondverksamheten erhåller KPA Pensionsförsäkring provision eller rabatt från respektive fondbolag, vilken beräknas i procent av respektive fonds nettoförvaltningsavgift och baseras på det totala värdet av innehavet i fonderna. Med nettoförsäljningsavgift avses gällande förvaltningsavgifter med avdrag för schablonkostnader samt avdrag för kostnader för externa förvaltare. Förvaltningsavgifterna kan variera från fond till fond. Rabatten regleras månadsvis eller kvartalsvis, efter utgången av aktuell månad eller kvartal och beräknas dagligen. En viss del av provisionerna kan utbetalas till kunderna i form av rabatter.

Tabellen nedan visar intäkter per typ av tjänst:

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Typ av tjänst				
Provisioner	29	28	29	28
Administrationsavgift	4	4	4	4
Flyttavgifter	0	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0	0
Summa	33	32	33	32

Administrationsavgift

I fondförsäkringsverksamheten uppkommer kostnader för bland annat administration, försäljning och kapitalförvaltning. Kostnadstäckning sker bland annat genom avdrag på premier eller genom inlösen av fondandelar. Avgiftsuttag på inbetald premie sker proportionellt mot premiefördelningen till fonderna vid varje premieinbetalning. Avdrag sker månatligen eller årligen. Avdrag för fondförvaltarens avgifter sker enligt de regler som vid varje tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Försäkringsavgift är en årlig avgift som tas ut månadsvis ur fondvärdet och består av ett fast belopp (0-144 kronor) och/eller en viss procent (0-0,65 procent) av fondvärdet. Fondavgift är den avgift som fondbolagen tar ut för förvaltningen av fonderna. Avgiften kan variera från fond till fond och är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond. Fondbolagen kan också ta ut en prestationsbaserad avgift för sina fonder. Avgiften regleras löpande och avser ersättning för tjänster som har utförts under perioden och inte tjänster som ska utföras i framtiden.

Flyttavgift

En fast avgift tas ut i samband med utflytt från KPA Pensionsförsäkring och dras vid utflyttstillfället.

Övriga intäkter

Här redovisas övriga intäkter såsom erhållen försäkringsersättning för direktpension.

Not 8. Utbetalda försäkringsersättningar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Utbetalda försäkringsersättningar	-4 637	-4 350	-4 637	-4 350
Skaderegleringskostnader	-27	-26	-27	-26
Rabatter till försäkringstagarna	-10	-9	-10	-9
Summa	-4 673	-4 385	-4 673	-4 385

Not 9. Driftskostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Anskaffningskostnader	-75	-68	-75	-68
Administrationskostnader	-288	-284	-282	-272
Summa	-363	-352	-357	-340
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-27	-26	-27	-26
Kostnader för kapitalförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-117	-83	-117	-83
Summa	-144	-110	-144	-110
Summa driftskostnader	-507	-462	-501	-450

Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Personalkostnader ¹⁾	-223	-86	-217	-83
Lokalkostnader	-18	-9	-18	-9
Avskrivningar	-8	-2	-8	-2
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-257	-364	-257	-356
Summa	-507	-462	-501	-450

Arvode till revisorer	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Tkr				
KPMG AB				
Revisionsuppdrag ²⁾	-	-785	-	-785
Övriga tjänster	-61	-384	-61	-384
Ernst & Young AB				
Revisionsuppdrag ²⁾	-785	-407	-785	-407
Summa	-846	-1 576	-846	-1 576

¹⁾Personalkostnader inkluderar mindre belopp för erhållet statligt stöd för sjuklönekostnader relaterade till covid-19.

²⁾Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av års- och koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och vd:s förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal.

Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 10. Kapitalavkastning, kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Kapitalförvaltningskostnader	-367	-333	-153	-120
Räntekostnader med mera				
Övriga räntekostnader	-24	-48	-12	-32
varav från finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen	-12	-40	-12	-26
Valutakursförluster, netto	-3 477	-	-3 477	-
Realisationsförluster aktier och andelar	-8	-	-	-
Summa	-3 876	-381	-3 643	-152

Not 11. Värdeminskning på övriga placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Byggnader och mark	-6	-	-	-
Summa	-6	-	-	-

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2020, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	-	-	116	-	116
Aktier och andelar	4 609	-	-	-	4 609
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	458	-	-	-	458
Övriga lån ¹⁾	-17	-	129	-	112
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-5	-	-5
Derivat, netto	-	5 172	-	-	5 172
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	0	-	-	0
Fondförsäkringstillgångar	498	-	-	-	498
Övriga fordringar	-	-	11	-	11
Likvida medel	-	-	-355	-	-355
Summa	5 548	5 173	-104	-	10 616
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ³⁾	-498	-	-	-	-498
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-1	-1
Finansiella skulder leasing	-	-	-	-14	-14
Övriga skulder	-	0	-	0	0
Summa	-498	0	-	-15	-513
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	5 050	5 173	-104	-15	10 103

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Koncernen 2019, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	-	-	72	-	72
Aktier och andelar	18 396	-	-	-	18 396
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 207	-	-	-	2 207
Övriga lån ¹⁾	19	-	196	-	216
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-10	-	-10
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	8	-	-	8
Fondförsäkringstillgångar	2 050	-	-	-	2 050
Övriga fordringar	-	-	4	-	4
Likvida medel	-	-	104	-	104
Summa	22 673	8	367	-	23 048
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ³⁾	-2 050	-	-	-	-2 050
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-1	-1
Derivat, netto	-	-1 710	-	-	-1 710
Finansiella skulder leasing	-	-	-	-14	-14
Övriga skulder	-	-5	-	-1	-6
Summa	-2 050	-1 715	-	-16	-3 781
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	20 623	-1 707	367	-16	19 267

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Moderföretaget 2020, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	-	-	116	-	116
Aktier och andelar	4 484	-	-	-	4 484
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	458	-	-	-	458
Övriga lån ¹⁾	-17	-	129	-	112
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-5	-	-5
Derivat, netto	-	5 172	-	-	5 172
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	0	-	-	0
Fondförsäkringstillgångar	498	-	-	-	498
Övriga fordringar	-	-	11	-	11
Kassa och bank	-	-	-355	-	-355
Summa	5 423	5 173	-104	-	10 491
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ³⁾	-498	-	-	-	-498
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-1	-1
Övriga skulder	-	0	-	0	0
Summa	-498	0	-	-1	-499
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	4 925	5 173	-104	-1	9 992

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument forts.

Moderföretaget 2019, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	-	-	72	-	72
Aktier och andelar	18 396	-	-	-	18 396
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 207	-	-	-	2 207
Övriga lån ¹⁾	19	-	196	-	216
Utlåning till kreditinstitut	-	-	-10	-	-10
Övriga finansiella placeringstillgångar ²⁾	-	8	-	-	8
Fondförsäkringstillgångar	2 050	-	-	-	2 050
Övriga fordringar	-	-	4	-	4
Kassa och bank	-	-	104	-	104
Summa	22 673	8	367	-	23 048
Finansiella skulder					
Fondförsäkringsåtaganden ³⁾	-2 050	-	-	-	-2 050
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	-1	-1
Derivat, netto	-	-1 710	-	-	-1 710
Övriga skulder	-	-5	-	-1	-6
Summa	-2 050	-1 715	-	-2	-3 767
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	20 623	-1 707	367	-2	19 281

¹⁾ Lån värderade till verkligt värde värderas genom att kurs erhålls som ligger till grund för värdering av underliggande fond, det innebär att förändring i sin helhet hänförs till marknadsrisk.

²⁾ Posten avser avkastning på repor.

³⁾ Värdet på fondförsäkringsåtaganden motsvaras av värdet på fondförsäkringstillgångarna och har därför liten påverkan på resultatet.

Not 13. Skatter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	-175	-179	-239	-246
varav avkastningsskatt	-	-	-119	-105
varav inkomstskatt	-64	-45	-8	-6
varav kupongskatt	-111	-134	-111	-134
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	98	-231	-1	-10
Summa	-77	-410	-239	-256
Aktuell skattekostnad avseende avkastningsskatt				
Periodens skattekostnad	-	-	-120	-102
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	-	-	1	-3
Summa	-	-	-119	-105
Aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt och kupongskatt				
Periodens skattekostnad	-82	-47	-8	-8
Kupongskatt	-111	-134	-111	-134
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	18	1	0	1
Summa	-175	-179	-120	-140
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader andra finansiella placerings- tillgångar	-1	-11	-1	-11
Uppskjuten skatt avseende förändring i skattesats	3	0	0	0
Uppskjuten skatt avseende utnyttjade underskottsavdrag	-14	-	-	-
Uppskjuten skatt övriga temporära skillnader	105	-224	0	-
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	5	3	-	-
Summa	98	-231	-1	-10
Skatt avseende inkomstskatt				
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-175	-179	-120	-140
Uppskjuten skatt	98	-231	-1	-10
Summa	-77	-410	-120	-150
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	11 769	18 521	11 126	17 744
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	-10 961	-17 569	-11 080	-17 673
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	808	952	46	69
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretag, 21,4%	-173	-204	-10	-15
Skatteeffekt kupongskatt	-111	-134	-111	-134
Skatteeffekt andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	192	-74	1	-4
Skatteeffekt av förändring av underskottsavdrag	-3	-	-	-
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser ¹⁾	18	2	0	2
Skatteeffekt hänförlig till avräkning av utländsk skatt	-	-	0	0
Summa	-77	-410	-120	-150
Effektiv skatt	-10%	-43%	-261%	-218%

Not 13. Skatter forts.

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat		2020			2019		
		Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Koncernen							
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt		1	0	1	-18	0	-18

¹⁾ I juni 2018 beslutades att bolagsskatten skulle sänkas och att sänkningen skulle ske stegvis. För åren 2019-2020 sänktes bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent. Dock finns det särskilda regler för periodiseringsfonder. Återföring av existerande periodiseringsfonder 2020 ska räknas upp för att balansera den lägre skattesatsen. Återföringen sker till mellan 100 och 106 procent av avdraget, beroende på vilket år periodiseringsfonden avskattes och vilket år den upplöses. Uppräkning sker endast i koncernen. Uppskjuten skatt som återförs till beskattning 2021 eller senare omvärderas i bokslut 2020 till 20,6%.

Not 14. Andra immateriella tillgångar

	Internt upparbetat		Separat förvärvat		Summa immateriella tillgångar	
Koncernen, Mkr	2020		2019		2020	2019
Akkumulerade anskaffningsvärden						
Ingående balans	-	34	-	33	34	33
Investeringar	9	-	-	1	9	1
Utgående balans	9	34	-	34	42	34
Akkumulerade avskrivningar						
Ingående balans	-	-34	-	-32	-34	-32
Årets avskrivningar	-	-	-	-1	-	-1
Årets nedskrivningar	-	-	-	-1	-	-1
Utgående balans	-	-34	-	-34	-34	-34
Redovisade värden	9	-	-	-	9	-
Årets avskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen						
Driftskostnader	-	-	-	-1	-	-1

	Internt upparbetat		Separat förvärvat		Summa immateriella tillgångar	
Moderföretaget, Mkr	2020		2019		2020	2019
Akkumulerade anskaffningsvärden						
Ingående balans	-	34	-	33	34	33
Investeringar	9	-	-	1	9	1
Utgående balans	9	34	-	34	42	34
Akkumulerade avskrivningar						
Ingående balans	-	-34	-	-32	-34	-32
Årets avskrivningar	-	-	-	-1	-	-1
Årets nedskrivningar	-	-	-	-1	-	-1
Utgående balans	-	-34	-	-34	-34	-34
Redovisade värden	9	-	-	-	9	-
Årets avskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen						
Driftskostnader	-	-	-	-1	-	-1

Not 14. Andra immateriella tillgångar forts.

Avskrivningstider		
Typ av immateriell tillgång	Nyttjande period	Avskrivningsmetod
Internt upparbetat - IT-system	10 år	Linjär
Separat förvärvat - IT System	5 år	Linjär
Separat förvärvat - Beståndsoverlåtelse av försäkringsrörelsen SPP	5 år	Linjär
Internt upparbetat – Tjänstepensionsreglering	5 år	Linjär

Under 2020 har koncernen kostnadsfört 2 (23) miljoner kronor avseende utgifter för forskning, samt 28 (94) miljoner kronor avseende utgifter för utveckling. Under samma period har moderföretaget kostnadsfört 2 (23) miljoner kronor avseende utgifter för forskning, samt 28 (94) miljoner kronor avseende utgifter för utveckling. Utgifter för forskning och utveckling innefattar samtliga utgifter som direkt kan hänföras till forsknings- eller utvecklingsinvesteringar.

Not 15. Förvaltningsfastigheter/ Byggnader och mark

Mkr	Koncernen	
	2020	2019
Marknadsvärde		
Redovisat värde vid årets ingång	19 263	12 263
Förvärv via företag	0	5 907
Investeringar	157	266
Avyttrade fastigheter	-13	-23
Orealiserad värdeförändring ¹⁾	185	849
Redovisat värde vid årets utgång	19 592	19 263
Anskaffningsvärde vid årets ingång	15 616	9 487
Förvärv av företag	0	5 880
Investeringar	157	266
Avyttrade fastigheter	-25	-17
Anskaffningsvärde vid årets utgång	15 748	15 616
Taxeringsvärden		
Byggnader	5 385	5 318
Mark	3 299	3 349
Summa	8 684	8 667

¹⁾ Orealiserade värdeförändringar bokförs i resultaträkningen i posterna realiserade vinster/förluster på placeringstillgångar.

Ingen av den uthyrningsbara ytan används i Folksam verksamhet. Samtliga fastigheter har därmed klassats som förvaltningsfastigheter och marknadsvärderats.

Upplysningar om nyttjanderätter avseende tomträtter, klassificerade som förvaltningsfastigheter lämnas i not Leasing, avsnitt Nyttjanderätt leasing förvaltningsfastigheter.

Mkr	Koncernen	
	2020	2019
Påverkan på periodens resultat		
Hysesintäkter	854	623
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	-214	-188
Summa	640	436

Not 15. Förvaltningsfastigheter/ Byggnader och mark forts.

Bedömt marknadsvärde, Mkr
Koncernen

Geografisk marknad	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Drifts-överskott ²⁾	Direkt-avkastning ³⁾	Marknadsvärde	Marknadsvärde kr/kvm ⁴⁾	Avkastningskrav ⁵⁾
Götaland	Kontor och butiksfastigheter	10	9	4,2%	210	39 886	4,0 - 4,0 %
Svealand	Kontor och butiksfastigheter	569	464	3,5%	13 100	104 243	3,6 - 4,2 %
Götaland	Bostäder	192	134	3,9%	3 471	26 798	2,8 - 4,3 %
Svealand	Bostäder	126	92	3,3%	2 811	45 755	2,7 - 3,7 %
		897	699	3,6%	19 592	60 324	2,7 - 4,3 %

¹⁾ Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår.

²⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari.

³⁾ Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari i förhållande till marknadsvärde.

⁴⁾ Marknadsvärde per kvm lokalarea (exkl garage).

⁵⁾ Vid värderingarna antaget direktavkastningskrav för bedömning av restvärde.

Fastställande av verkligt värde

Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av RICS "The red book" och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av Samhällsbyggarna. Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de förväntade framtida betalningsströmmar (hyror, vakans, drift- och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan

antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalyser av genomförda jämförbara fastighetsköp.

Balansposten har kategoriserats som tillhörande nivå 3 i värderingshierakin.

Värderingsantaganden	Götaland	Svealand	Götaland	Svealand
	Kommersiella fastigheter	Kommersiella fastigheter	Bostäder	Bostäder
Viktat inflationsantagande År 1	1,9%	2,0%	1,9%	2,0%
Viktad kalkylränta restvärde	6,0%	5,8%	5,8%	5,1%
Viktat direktavkastningskrav restvärde	4,0%	3,9%	3,4%	3,2%
Långsiktig vakansgrad	2,0%	4,1%	0,6%	0,5%
Drift & Underhållskostnader År 1	155 kr/kvm	393 kr/kvm	429 kr/kvm	471kr/kvm
Investeringar År 1 (i genomsnitt)	0 kr/kvm	519 kr/kvm	319 kr/kvm	50 kr/kvm
Marknadshyra vid noll vakans (i genomsnitt)	1 856 kr/kvm	4 684 kr/kvm	1 496 kr/kvm	2 052 kr/kvm

Det uppskattade verkliga värdet skulle minska om:

- Förväntade marknadsmässiga hyresintäkter var lägre;
- Förväntade drifts- och underhållskostnader var högre;
- Direktavkastningskravet var högre.

Not 15. Förvaltningsfastigheter/ Byggnader och mark forts.

Nedan presenteras en känslighetsanalys som visar effekter på verkligt värde om väsentliga antaganden skulle förändras.

2020-12-31	Koncernen	
Antagande, Mkr	Förändring antagande	Effekter på verkligt värde
Förväntade marknadsmässiga hyresintäkter	-5%	-1 016
Förväntade drifts- och underhållskostnader	+5%	-188
Direktavkastningskrav	+50 punkter	-1 621

Not 16. Aktier och andelar i koncernföretag

Moderföretaget, Mkr	Organisations-nummer	Antal	Kapitalandel i %	Bokfört värde 2020	Bokfört värde 2019
Stopstorp KB	969715-6249		99	676	675
Kungsbrohus Holding AB	556891-1670	700	70	450	450
Hysesbostäder i Pålsjö KB	969778-3414		99,9	160	161
Fastighets KB Limhamns Sjöstad	969778-3117		99,9	356	337
KB Sandspridaren	969747-2950		99	59	54
Fastighets KB Mariaporten	969771-7156		99,9	188	194
Hysesbostäder Sköndal KB	969770-9542		99,9	400	405
Litreb III AB	559062-0984	50 000	99,9	3 706	3 706
Fastighets KB Spårvagnen	969778-3125		99,9	88	86
Fastighets KB Sejen	969778-3158		99,9	128	129
Fastighets KB Lommanian	969778-3380		99,9	232	240
KPA Pension Specialplaceringar AB	559230-0858		100	1 909	0

Bokfört värde

8 353 6 437

Verkligt värde

12 192 9 500

Samtliga aktier är onoterade

Fastighetsföretagens verkliga värden beräknas utifrån substansvärde.

Moderföretaget, Mkr	2020	2019
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans 2020-01-01	6 437	4 123
Förändring av andelskapitalet i kommanditbolag	1 896	-439
Förändring till följd av under året lämnade / återbetalda aktieägartillskott	19	2 753
Utgående balans 2020-12-31	8 353	6 437
Redovisat värde 31 december	8 353	6 437

Not 16. Aktier och andelar i koncernföretag forts.

		Kapitalandel i %	
Koncernföretag	Säte	2020	2019
Kungsbrohus Holding AB	Stockholm	70	70
Litreb III AB	Göteborg	100	100
Stopstorp KB	Stockholm	100	100
KB Sandspridaren	Stockholm	100	100
Fastighets KB Mariaporten	Göteborg	100	100
Hysesbostäder Sköndal KB	Göteborg	100	100
Fastighets KB Spårvagnen	Stockholm	100	100
Fastighets KB Sejen	Stockholm	100	100
Fastighets KB Lommanian	Stockholm	100	100
Hysesbostäder i Pålsjö KB	Stockholm	100	100
Fastighets KB Limhamns Sjöstad	Stockholm	100	100
KPA Pension Specialplaceringar AB	Stockholm	100	100

Not 17. Aktier och andelar i intresseföretag

	Organisations-			Kapital-	Eget		Bokfört	Bokfört
Moderföretaget, Mkr	nummer	Säte	Antal	andel i %	kapital	Resultat	värde	värde
					2020	2020	2020	2019
Sinoma Fastighets AB	559161-0836	Göteborg	11 700	23	1 241	47	207	207
Bokfört värde							207	207

Moderföretaget	2020	2019
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans 2020-01-01	319	337
Försäljning av intresseföretag	0	-18
Utgående balans 2020-12-31	319	319
Ackumulerade nedskrivningar		
Ingående balans 2020-01-01	-112	-112
Utgående balans 2020-12-31	-112	-112
Redovisat värde 31 december	207	207
Verkligt värde	290	243

Koncernens innehav i intresseföretag bedöms ej vara väsentliga.

Nedan specificeras finansiell information i sammandrag för ej väsentliga innehav i intresseföretag baserat på de belopp som ingår i koncernredovisningen. I koncernredovisningen tillämpas kapitalandelsmetoden.

	2020	2019
Redovisat värde	290	243
Koncernens andel av:		
Resultat	47	36
Summa totalresultat	47	36

Not 18. Aktier och andelar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
Svenska och utländska				
Anskaffningsvärde	63 553	54 029	61 653	54 029
Verkligt värde	92 376	81 560	90 366	81 560
varav:				
Noterade aktier	85 058	77 689	85 058	77 689
Onoterade aktier	7 318	3 871	5 308	3 871

Not 19. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
Upplupet anskaffningsvärde				
Svenska staten	14 569	9 664	14 569	9 664
Svenska bostadsinstitut	49 692	45 264	49 692	45 264
Övriga svenska emittenter	26 572	23 148	26 572	23 148
Utländska stater	-	3 799	-	3 799
Övriga utländska emittenter	10 882	9 780	10 882	9 780
Summa	101 715	91 654	101 715	91 654
varav:				
Noterade	101 565	91 519	101 565	91 519
Onoterade	149	135	149	135
Verkligt värde				
Svenska staten	14 918	10 169	14 918	10 169
Svenska bostadsinstitut	50 234	45 459	50 234	45 459
Övriga svenska emittenter	26 857	23 316	26 857	23 316
Utländska stater	-	3 842	-	3 842
Övriga utländska emittenter	11 284	10 010	11 284	10 010
Summa	103 293	92 795	103 293	92 795
varav:				
Noterade	103 148	92 653	103 148	92 653
Onoterade	146	142	146	142
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	5 508	4 630	5 508	4 630
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden	-1	-7	-1	-7

Not 20. Övriga lån

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Upplupet anskaffningsvärde				
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	5	12	5	12
Efterställda lån alternativa placeringar	2 265	2 137	2 265	2 137
Bokfört värde/Upplupet anskaffningsvärde	2 270	2 149	2 270	2 149
Lån värderade till verkligt värde ¹⁾	1 150	588	1 150	588
Summa bokfört värde	3 420	2 737	3 420	2 737
Verkligt värde				
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	5	12	5	12
Efterställda lån alternativa placeringar	2 265	2 137	2 265	2 137
Lån värderade till verkligt värde	1 150	588	1 150	588
Verkligt värde	3 420	2 737	3 420	2 737

Eftersom övriga lån främst består av lån med fast ränta och en räntebindningstid på max ett år anses verkligt värde överensstämma med bokfört värde.

¹⁾ Anskaffningsvärdet för Lån värderade till verkligt värde uppgår till 1 191 (565) Mkr för koncernen och moderföretaget.

Not 21. Utlåning till kreditinstitut

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Koncernen				
Kreditinstitut Sverige	20	420	20	420
Kreditinstitut inom EU	365	324	365	324
Summa	385	744	385	744

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Moderföretaget				
Kreditinstitut Sverige	20	420	20	420
Kreditinstitut inom EU	365	324	365	324
Summa	385	744	385	744

Not 22. Fondförsäkringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Mkr				
Svenska fonder				
Anskaffningsvärden	4 597	4 658	4 597	4 658
Bokfört värde/verkligt värde	10 384	10 171	10 384	10 171

Not 23. Derivat

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
Derivatinstrument med positiva värden				
Verkligt värde				
Aktieterminer	1	-	1	-
Ränteswappar	850	710	850	710
Ränteterminer	-	2	-	2
Valutaterminer	1 687	754	1 687	754
Summa verkligt värde	2 538	1 467	2 538	1 467
Derivatinstrument med negativa värden				
Verkligt värde				
Aktieterminer	7	8	7	8
Ränteswappar	52	180	52	180
Ränteterminer	5	4	5	4
Valutaterminer	263	20	263	20
Summa verkligt värde	327	213	327	213

	Koncernen		Moderföretaget	
Nominellt belopp/återstående kontraktssenlig löptid, Mkr	2020	2019	2020	2019
Derivat med positiva värden				
Under 1 år				
Aktieterminer	2	0	2	0
Ränteterminer	-	6 597	-	6 597
Valutaterminer ¹⁾	32 881	27 885	32 881	27 885
Ränteswappar ¹⁾	10 037	26 911	10 037	26 911
Summa	42 920	61 394	42 920	61 394
1-5 år				
Ränteswappar ¹⁾	25 009	9 540	25 009	9 540
Summa	25 009	9 540	25 009	9 540
Över 5 år				
Ränteswappar ¹⁾	12 717	9 193	12 717	9 193
Summa	12 717	9 193	12 717	9 193
Derivatinstrument med negativa värden				
Under 1 år				
Aktieterminer	0	3	0	3
Ränteterminer	8 904	5 237	8 904	5 237
Valutaterminer ¹⁾	5 448	1 797	5 448	1 797
Ränteswappar ¹⁾	-	3 600	-	3 600
Summa	14 352	10 637	14 352	10 637
1-5 år				
Ränteswappar ¹⁾	15 077	12 155	15 077	12 155
Summa	15 077	12 155	15 077	12 155
Över 5 år				
Ränteswappar ¹⁾	2 043	7 012	2 043	7 012
Summa	2 043	7 012	2 043	7 012

¹⁾Uppgifter gällande nominella belopp för valutaterminer och ränteswappar har per 2019-12-31 justerats p g a felaktig informationshantering av källdata.

Not 24. Upplysningar om kvittning

Företaget har ISDA avtal för OTC derivatavtal. Detta avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har företaget i flera fall CSA avtal som kräver att den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under en överenskommen tidsperiod.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen			Netto-belopp
					Finansiella instrument	Erhållen/ Erlagd säkerhet värdepapper	Erhållen/ Erlagd kontant säkerhet	
		Brutto-belopp	Kvittning i balans-räkningen	Redovisat belopp				
Koncernen 2020, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	2 690	-	2 690	-312	-	-2 378	-
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	312	-	312	-312	-	-	-
Koncernen 2019, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	1 694	-	1 694	-204	-	-1 469	22
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	204	-	204	-204	-	-	-
Moderföretaget 2020, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	2 690	-	2 690	-312	-	-2 378	-
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	312	-	312	-312	-	-	-
Moderföretaget 2019, Mkr								
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	1 694	-	1 694	-204	-	-1 469	22
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	204	-	204	-204	-	-	-

Not 25. Övriga fordringar

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Fordringar på koncernföretag som ej konsolideras	143	137	143	137
Fordran sålda ej likviderade värdepapper	877	214	877	214
Fordringar kapitalförvaltning	7	13	7	13
Övriga fordringar	16	70	13	4
Summa	1 044	434	1 039	368

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2020	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål					Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Mkr			Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde					
Tillgångar											
Aktier och andelar	92 353	22	-	-	92 376	92 376	85 058	-	7 318	-	92 376
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	103 293	-	-	-	103 293	103 293	103 148	146	-	-	103 293
Övriga lån	1 150	-	2 270	-	3 420	3 420	-	-	1 150	-	3 420
Utlåning till kreditinstitut	-	-	385	-	385	385	-	-	-	-	385
Derivat	-	2 538	-	-	2 538	2 538	1	2 537	-	-	2 538
Fondförsäkringstillgångar	10 384	-	-	-	10 384	10 384	10 384	-	-	-	10 384
Övriga fordringar	-	-	1 041	-	1 041	1 041	-	-	-	153	888
Likvida medel	-	-	7 922	-	7 922	7 922	-	-	-	2 426	5 496
Upplupna ränteutgifter	413	156	-	-	569	569	413	156	-	-	569
Övriga upplupna intäkter	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1
Summa finansiella tillgångar	207 593	2 716	11 620	-	221 929	221 929	199 004	2 838	8 467	2 579	219 350
Skulder											
Fondförsäkringsåtaganden	10 384	-	-	-	10 384	10 384	-	10 384	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	2 431	2 431	2 431	-	-	-	-	-
Derivat	-	327	-	-	327	327	12	315	-	-	-
Finansiella skulder leasing	-	-	-	430	430	430	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	29	-	1 164	1 193	1 193	29	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	238	238	238	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	10 384	355	-	4 263	15 003	15 003	40	10 699	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	132 634	132 634	-	-	-	-	-
Summa skulder	10 384	355	-	4 263	147 637	147 637	40	10 699	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2021 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

⁴⁾ För upplysning om värderingstekniker och indata hänvisas till not Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2019	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar							Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Mkr				Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		
Tillgångar											
Aktier och andelar	81 544	17	-	-	81 560	81 560	77 689	-	3 871	-	81 560
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	92 795	-	-	-	92 795	92 795	92 653	142	-	-	92 795
Övriga lån	588	-	2 149	-	2 737	2 737	-	-	588	-	2 737
Utlåning till kreditinstitut	-	-	744	-	744	744	-	-	-	-	744
Derivat	-	1 467	-	-	1 467	1 467	2	1 464	-	-	1 467
Fondförsäkringstillgångar	10 171	-	-	-	10 171	10 171	10 171	-	-	-	10 171
Övriga fordringar	-	-	433	-	433	433	-	-	-	139	294
Likvida medel	-	-	9 608	-	9 608	9 608	-	-	-	2 431	7 177
Upplupna ränteintäkter	436	226	-	-	662	662	436	226	-	-	662
Övriga upplupna intäkter	-	-	28	-	28	28	-	-	-	28	-
Summa finansiella tillgångar	185 534	1 710	12 963	-	200 206	200 206	180 951	1 833	4 459	2 598	197 608
Förvaltningsfastigheter ⁴⁾	-	-	-	-	19 263	19 263	-	-	19 263	-	-
Nyttjanderätter leasing förvaltningsfastigheter	-	-	-	-	430	430	-	-	-	-	-
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag	-	-	-	-	243	243	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	528	528	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	20 463	20 463	-	-	19 263	-	-
Summa tillgångar	185 534	1 710	12 963	-	220 670	220 670	180 951	1 833	23 722	-	-
Skulder											
Fondförsäkringsåtaganden	10 171	-	-	-	10 171	10 171	-	10 171	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	1 552	1 552	1 552	-	-	-	-	-
Derivat	-	213	-	-	213	213	12	200	-	-	-
Finansiella skulder leasing	-	-	-	430	430	430	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	24	-	811	835	835	24	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	158	158	158	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	10 171	237	-	2 950	13 358	13 358	37	10 372	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	121 601	121 601	-	-	-	-	-
Summa skulder	10 171	237	-	2 950	134 960	134 960	37	10 372	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

⁴⁾ För upplysning om värderingstekniker och indata hänvisas till not Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark.

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2020	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål								Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Mkr			Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		
Tillgångar											
Lån till koncernföretag	-	-	8 810	-	8 810	8 810	-	-	-	-	8 810
Aktier och andelar	90 343	22	-	-	90 366	90 366	85 058	-	5 308	-	90 366
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	103 293	-	-	-	103 293	103 293	103 148	146	-	-	103 293
Övriga lån	1 150	-	2 270	-	3 420	3 420	-	-	1 150	-	3 420
Utlåning till kreditinstitut	-	-	385	-	385	385	-	-	-	-	385
Derivat	-	2 538	-	-	2 538	2 538	1	2 537	-	-	2 538
Fondförsäkringstillgångar	10 384	-	-	-	10 384	10 384	10 384	-	-	-	10 384
Övriga fordringar	-	-	1 036	-	1 036	1 036	-	-	-	153	884
Kassa och bank	-	-	6 370	-	6 370	6 370	-	-	-	2 411	3 959
Upplupna ränteutgifter	413	156	-	-	569	569	413	156	-	-	569
Summa finansiella tillgångar	205 584	2 716	18 872	-	227 171	227 171	199 004	2 838	6 457	2 564	224 608
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag											
	-	-	-	-	8 561	12 482	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	318	318	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	8 879	12 800	-	-	-	-	-
Summa tillgångar	205 584	2 716	18 872	-	236 050	239 971	199 004	2 838	6 457	-	-
Skulder											
Fondförsäkringsåtaganden	10 384	-	-	-	10 384	10 384	-	10 384	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	2 431	2 431	2 431	-	-	-	-	-
Derivat	-	327	-	-	327	327	12	315	-	-	-
Övriga skulder	-	29	-	641	670	670	29	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	20	20	20	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	10 384	355	-	3 092	13 832	13 832	40	10 699	-	-	-
Icke finansiella skulder											
	-	-	-	-	131 626	131 626	-	-	-	-	-
Summa skulder	10 384	355	-	3 092	145 457	145 457	40	10 699	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2021 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget 2019	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen						Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål								Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Mkr			Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		
Tillgångar											
Lån till koncernföretag	-	-	8 801	-	8 801	8 801	-	-	-	-	8 801
Aktier och andelar	81 544	17	-	-	81 560	81 560	77 689	-	3 871	-	81 560
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	92 795	-	-	-	92 795	92 795	92 653	142	-	-	92 795
Övriga lån	588	-	2 149	-	2 737	2 737	-	-	588	-	2 737
Utlåning till kreditinstitut	-	-	744	-	744	744	-	-	-	-	744
Derivat	-	1 467	-	-	1 467	1 467	2	1 464	-	-	1 467
Fondförsäkringstillgångar	10 171	-	-	-	10 171	10 171	10 171	-	-	-	10 171
Övriga fordringar	-	-	366	-	366	366	-	-	-	139	227
Kassa och bank	-	-	8 402	-	8 402	8 402	-	-	-	2 431	5 971
Upplupna ränteutgifter	436	226	-	-	662	662	436	226	-	-	662
Summa finansiella tillgångar	185 534	1 710	20 463	-	207 707	207 707	180 951	1 833	4 459	2 570	205 135
Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag											
	-	-	-	-	6 644	9 743	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar											
	-	-	-	-	458	458	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	7 103	10 201	-	-	-	-	-
Summa tillgångar	185 534	1 710	20 463	-	214 809	217 908	180 951	1 833	4 459	-	-
Skulder											
Fondförsäkringsåtaganden	10 171	-	-	-	10 171	10 171	-	10 171	-	-	-
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	1 552	1 552	1 552	-	-	-	-	-
Derivat	-	213	-	-	213	213	12	200	-	-	-
Övriga skulder	-	24	-	330	354	354	24	-	-	-	-
Övriga upplupna kostnader	-	-	-	12	12	12	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	10 171	237	-	1 893	12 301	12 301	37	10 372	-	-	-
Icke finansiella skulder											
	-	-	-	-	120 524	120 524	-	-	-	-	-
Summa skulder	10 171	237	-	1 893	132 826	132 826	37	10 372	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 26. Finansiella tillgångar och skulder forts.

Information om finansiella instruments verkliga värden

I ovanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Inga betydande överföringar mellan nivå 1, 2 och 3 har skett under året.

Information om verkligt värde för finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen

För finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen, såsom utlåning till kreditinstitut, övriga fordringar, kassa och bank, upplupna ränteintäkter, övriga upplupna intäkter, skulder till kreditinstitut, övriga skulder och övriga upplupna kostnader anses det bokförda värdet reflektera det verkliga värdet.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företags-specifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; obligationer, derivat, vissa innehav i så kallade alternativa place-

ringar, fond- i fondinnehav samt onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

För innehav i onoterade andelar, främst riskkapitalbolag, ska värderingen i första hand följa IPEVCs principer eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserad på tillgängliga marknadspriser, men även andra värderingsmetoder som t ex diskonterat kassaflöde, substansvärderingsmetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering används. Generellt gäller att innehaven ska uppvisa verkligt värde med beaktande av försiktighet och konsekvens i värderingen. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Verkligt värde för så kallade fond-i-fond fastställs utifrån underlag erhållet från extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. Värderingen uppdateras när ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

För aktier som inte noterade på en aktiv marknad används värderingstekniker för att bestämma det verkliga värdet. Tekniken som används är diskonterade kassaflöden.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utan officiell handel marknadsvärderas med hjälp av en yieldkurva baserad på STIBOR (för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig creditspread.

Derivat

Derivat värderas till verkligt värde. Börshandlade ränte- och aktie-terminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senast officiella köp- eller säljkurs. Ränteswappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor baserad på köp- och säljkurs samt avseende swaptions; även volatilitetsytor. OTC-aktieindexoptioner marknadsvärderas med hjälp av Black & Scholes värderingsmodell, med marknadsdata som input. Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Värderingsprocessen för finansiella instrument

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig företaget av andra värderingstekniker. Finansiella instrument där handeln inte är frekvent och det verkliga värdet därför mindre objektivt, krävs i varierande utsträckning att företaget gör bedömningar beroende på likviditet, koncentrationer, osäkerheter beträffande marknadsfaktorer, prisantaganden och andra risker som påverkar ett specifikt instrument.

Företaget har ett värderingsforum för att uppfylla intern kontroll med hänsyn till finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Värderingsforum, där CFO är beslutande, har övergripande ansvar för att kontrollera alla väsentliga värderingar till verkligt värde.

Värderingsforum hålls kvartalsvis för att analysera väsentliga ej observerbara indata och justeringar i värderingar. Om tredjepartsinformation används vid värdering utvärderas om informationen uppfyller kraven enligt IFRS, inklusive i vilken nivå i verkligt värdehierarkin som innehavet ska kategoriseras.

Värderingsforumets huvuduppgift är att fastställa värderingsramverket för samtliga finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Detta innefattar en värderingsinstruktion som är gemensam för samtliga försäkringsföretag. Väsentliga värderingsfrågor rapporteras till Revisionskommittén.

Företaget har ett flertal kontroller för att säkerställa korrekt värdering för finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Det inbegriper bland annat oberoende kontroller av priser, uppföljning av avkastning mot index mm.

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

	Aktier och andelar				Övriga finansiella placeringstillgångar			
	Koncernen		Moderföretaget		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Ingående balans	3 871	3 497	3 871	3 497	588	285	588	285
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	-28	-124	-138	-124	-65	15	-65	15
Anskaffningsvärde förvärv	3 603	1 590	1 703	1 590	644	289	644	289
Försäljningslikvid	-129	-1 092	-129	-1 092	-18	-1	-18	-1
Utgående balans	7 318	3 871	5 308	3 871	1 150	588	1 150	588

Varav realiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen

-28	-175	-138	-175	-65	15	-65	15
-----	------	------	------	-----	----	-----	----

¹⁾Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat.

Värderingstekniker och väsentliga indata för innehav tillhörande nivå 2

KPA Pensionsförsäkring har innehav i valutaterminer, swappar samt kapitalandelsbevis vilka hänförs till värderingskategori 2.

Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot svenska kronor för aktuell valuta och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid.

Swappar värderas med hjälp av yieldkurvor.

Kapitalandelsbevis/vinstandelsbevis avser lån till alternativa investeringsfonder, värdering baseras på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren som följer värderingsprinciper enligt årsredovisningslagen (1995:1554). Fonderna offentliggör substansvärdet per andel för kapitalandelsbevisen/vinstandelsbevisen och innehaven är noterade på Nordic Growth Market NGM i Stockholm för NDX-segmentet.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 3

Till nivå 3 hänförs onoterade andelar i investeringsfonder, onoterade aktier samt vissa lån.

KPA Pensionsförsäkrings innehav i onoterade investeringsfonder avser private equityfonder, private equityfond-i-fonder, hedgefond-i-fonder samt fastighetsfond-i-fonder. Fonderna värderas med alternativ värderingsmetod för vilka observerbara indata inte finns tillgänglig.

För private equityfonder och private equity-fond-i-fonder baseras värdering på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren. Värderingen följer IPEVCs principer (International Private Equity and Venture Capital) utfärdade av EVCA (European Venture Capital Association), som är en sammanlutning av riskkapitalföreningar som har gått samman och tagit fram värderingsprinciper för beräkning av verkliga värden. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. IPEVCs värderingsmetoder inkluderar användning av diskonterat kassaflöde, substansvärdemetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering, som innebär att jämförelse görs av relativa värden för aktie och/eller företaget s.k. multiplar (nyckeltal).

Värdering av fastighetsfond-i-fond baseras på kurser och andelsvärden som erhålls från fondförvaltaren och följer INREVs principer (Investors in Non-listed Real Estate Vehicles). Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas.

Onoterade aktier värderas antingen med hjälp av prognosticerade diskonterade kassaflöden med icke noterad indata som input eller till substansvärdet.

Ett antal lån värderas till verkligt värde. Lånen avser lån till alternativa investeringsfonder och värderas med hjälp av NAV som erhålls från respektive fond.

För innehav i aktier och andelar samt lån i nivå 3 redovisas ingen känslighetsanalys. Anledningen är att värderingen, till övervägande del, utförs av extern part.

Not 27. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	2020			2019		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Koncernen, Mkr						
Tillgångar						
Andra immateriella tillgångar	-	9	9	-	-	-
Byggnader och mark	-	19 593	19 593	-	19 263	19 263
Nyttjanderätter leasing förvaltningsfastigheter	-	430	430	-	430	430
Aktier och andelar i intresseföretag	-	290	290	-	243	243
Aktier och andelar	9 888	82 487	92 376	17 848	63 712	81 560
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 459	101 834	103 293	4 871	87 925	92 795
Övriga lån	5	3 415	3 420	-	2 737	2 737
Utlåning till kreditinstitut	385	-	385	744	0	744
Derivat	1 740	798	2 538	894	572	1 467
Fondförsäkringstillgångar	558	9 827	10 384	591	9 580	10 171
Fordringar avseende direktförsäkring	118	-	118	217	-	217
Övriga fordringar	1 044	-	1 044	434	-	434
Likvida medel	7 922	-	7 922	9 608	-	9 608
Aktuell skattefordran	184	-	218	237	-	237
Upplupna ränteintäkter	569	-	569	662	-	662
Uppskjuten skattefordran	-	69	69	-	43	43
Övriga förutbetalda kostnader	92	-	92	58	0	58
Summa tillgångar	23 964	218 751	242 749	36 166	184 504	220 670
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar						
Livförsäkringsavsättning	3 907	127 341	131 248	3 653	116 382	120 036
Oreglerade skador	8	97	105	6	84	90
Övriga försäkringstekniska avsättningar	-	7	7	-	7	7
Fondförsäkringsåtaganden	558	9 827	10 384	591	9 580	10 171
Pensioner och liknande förpliktelser	-	37	37	-	41	41
Aktuell skatteskuld	100	-	100	51	0	51
Uppskjuten skatteskuld	-	888	888	-	980	980
Övriga avsättningar	-	-	-	-	-	-
Skulder avseende direkt försäkring	105	-	105	247	0	247
Skulder till kreditinstitut	2 431	-	2 431	1 552	0	1 552
Derivat	275	52	327	33	180	213
Finansiella skulder leasing	-	430	430	-	430	430
Övriga skulder	1 327	-	1 327	959	0	959
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	248	-	248	184	0	184
Summa skulder och avsättningar	8 959	138 678	147 637	7 276	127 684	134 961

Not 27. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder forts.

	2020			2019		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Moderföretaget, Mkr						
Tillgångar						
Andra immateriella tillgångar	-	9	9	-	-	-
Aktier och andelar i koncernföretag	-	8 354	8 354	-	6 437	6 437
Lån till koncernföretag	-	8 810	8 810	-	8 801	8 801
Aktier och andelar i intresseföretag	-	207	207	-	207	207
Aktier och andelar	9 888	80 478	90 366	17 848	63 712	81 560
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 459	101 834	103 293	4 871	87 925	92 795
Övriga lån	5	3 415	3 420	-	2 737	2 737
Utlåning till kreditinstitut	385	-	385	744	-	744
Derivat	1 740	798	2 538	894	572	1 467
Fondförsäkringstillgångar	558	9 827	10 384	591	9 580	10 171
Fordringar avseende direkt försäkring	118	-	118	217	-	217
Övriga fordringar	1 039	-	1 039	368	-	368
Kassa och bank	6 370	-	6 370	8 402	-	8 402
Aktuell skattefordran	184	-	184	237	-	237
Upplupna ränteutgifter	569	-	569	662	-	662
Övriga förutbetalda kostnader	4	-	4	3	-	3
Summa tillgångar	22 320	213 730	236 050	34 838	179 971	214 809
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar						
Livförsäkringsavsättning	3 907	127 341	131 248	3 653	116 382	120 036
Oreglerade skador	8	97	105	6	84	90
Övriga försäkringstekniska avsättningar	-	7	7	-	7	7
Fondförsäkringsåtaganden	558	9 827	10 384	591	9 580	10 171
Uppskjuten skatteskuld	-	17	17	-	16	16
Övriga avsättningar	0	-	0	-	-	-
Skulder avseende direkt försäkring	105	-	105	247	-	247
Skulder till kreditinstitut	2 431	-	2 431	1 552	-	1 552
Derivat	275	52	327	33	180	213
Övriga skulder	804	-	804	477	-	477
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	-	29	17	-	17
Summa skulder och avsättningar	8 118	137 340	145 457	6 577	126 249	132 826

Not 28. Aktiekapital

	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Antal aktier	300 000	300 000	300 000	300 000
Kvotvärde, kronor	1 000	1 000	1 000	1 000

Not 29. Disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsens förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står enligt balansräkningen

Konsolideringsfond	79 329 772 061
Årets resultat	10 886 650 857
Totalt, kronor	90 216 422 917

Styrelsen och vd föreslår stämman att den för år 2020 redovisade vinsten 10 886 650 856,72 kronor förs över till konsolideringsfonden. En överföring har gjorts under året av aktiverade utvecklingskostnader om 8 561 316,99 kronor från konsolideringsfonden till fond utvecklingsutgifter. Fonden får inte användas för förlusttäckning.

Not 30. Obeskattade reserver

Periodiseringsfond, Mkr	2020	2019
Ingående balans	64	58
Avsättning	13	12
Upplösning	-9	-6
Utgående balans	68	64

Periodiseringsfond	2020	2019
Avsättning 2014	-	9
Avsättning 2015	10	10
Avsättning 2016	9	9
Avsättning 2017	13	13
Avsättning 2018	11	11
Avsättning 2019	12	12
Avsättning 2020	13	-
Summa	68	64

Not 31. Livförsäkringsavsättning

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Ingående balans	120 036	105 564	120 036	105 564
Premiernas påverkan på avsättning	9 250	9 585	9 250	9 585
Utbetalningar	-3 530	-3 284	-3 530	-3 284
Utbetalningar på grund av flytt	-830	-810	-830	-810
Riskresultat	-32	24	-32	24
Effekt av ändrade marknadsräntor	7 188	9 446	7 188	9 446
Avgiftsbelastning	-470	-501	-470	-501
Avkastningsskatt	-102	-92	-102	-92
Effekt av (övriga) förändrade aktuariella antaganden	-409	-	-409	-
Tekniska ändringar som påverkar reserven	179	136	179	136
Andra förändringar	-31	-32	-31	-32
Utgående balans brutto	131 248	120 036	131 248	120 036
Total förändring	-11 212	-14 472	-11 212	-14 472

Vid beräkning av livförsäkringsavsättningar har följande beräkningsantaganden använts:

Ränteantaganden

Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell ränta (per balansdag). Se not 1 Redovisningsprinciper.

Dödlighetsantaganden

KPA Pensionsförsäkring tillämpar köns- och födelseårsberoende dödlighetsantagande vid beräkning av livförsäkringsavsättning. De dödlighetsantaganden som tillämpas vid beräkningen av livförsäkringsavsättning motsvarar aktuell erfarenhet inom KPA Pensionsförsäkring, kompletterade med årliga procentuella dödlighetsreduktioner för att uppskatta den framtida dödligheten.

Driftskostnadsantaganden

Driftskostnadsantaganden är beräknade med utgångspunkt i aktuella driftskostnader. Avsättningen beräknas med procentuella belastningar på premie, avsättning och utbetalning.

Skattekostnadsantaganden

För att bestämma antagandet om statslåneränta vid beräkningen av avkastningsskatt används den statsobligationsränta som har en löptid närmast 10 år, dock minst 0,5 procent.

Optionsantaganden

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning tillämpas antaganden om försäkringstagarnas utnyttjande av optioner att premieannullera eller ändra utbetalningstiden. De antaganden som tillämpas baseras på försäkringstagarnas beteende i KPA Pensionsförsäkring. Antagandet om ändrad utbetalningstid innebär att hänsyn tas till att en andel av försäkringstagarna, vid tidpunkten för utbetalning, förändrar den tidsperiod under vilken pensionen betalas ut. Antaganden om premieannullation avser enbart annullation av äkta löpande premier, eftersom engångspremier i serie inte ingår i beräkning av livförsäkringsavsättning.

Not 32. Oreglerade skador

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
IB rapporterade skador	48	37	48	37
IB inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	43	41	43	41
Ingående balans	90	78	90	78
Kostnad för skador som inträffat innevarande år	52	45	52	45
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder	-24	-22	-24	-22
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-12	-11	-12	-11
Utgående balans brutto	105	90	105	90
UB rapporterade skador	66	48	66	48
UB inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	40	42	40	42
Avsättning för oreglerade skador	105	90	105	90
Total förändring	15	12	15	12

Vid beräkning av avsättning avseende pågående ersättningsfall med premiebefrielse har följande beräkningsantaganden använts:

Ränteantaganden

Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell ränta (per balansdag). Se not 1 Redovisningsprinciper.

Sjuklighetsantaganden

För premiebefrielsereserver baseras beräkningen på antagande om sannolikheten för avveckling genom tillfrisknande eller dödsfall. En avsättning görs även för inträffade men ännu inte inrapporterade skador baserad på företagets historiska erfarenheter och skadeutfall.

Not 33. Fondförsäkringsåtaganden

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Fondförsäkringsåtagande				
Ingående balans	10 171	8 417	10 171	8 417
Inbetalningar	387	414	387	414
Utbetalningar *	-672	-711	-672	-711
Avgifter	-2	-2	-2	-2
Värdeförändring på placeringstillgångar	498	2 050	498	2 050
Rabatter till försäkringstagarna	10	9	10	9
Avkastningsskatt	-8	-6	-8	-6
Övrigt	0	0	0	0
Utgående balans	10 384	10 171	10 384	10 171

* Varav 476 (500) hänförs sig till Smart Pension, vilket innebär att innehav i fondförsäkring flyttar över till traditionell livförsäkring i företaget.

Not 34. Pensioner och liknande förpliktelser

Koncernen, Mkr	2020	2019
Pensionsförpliktelser		
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	308	341
Totalt nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	308	341
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	271	300
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i balansräkning	37	41
Nettobeloppet för förmånsbestämda planer redovisas i följande poster i balansräkning		
Avsättningar till pensioner	37	41
Nettobeloppet i balansräkning	37	41
Förändring av nuvärdet för fonderade förpliktelser		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	341	313
Utbetalda ersättningar	-12	-13
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	4	4
Räntekostnad	6	8
Omvärderingar:		
Aktuariella vinster och förluster avseende ändrade finansiella antaganden	7	29
Effekt av ändrad fördelningsmodell inom Folksamkoncerner ¹⁾	-37	-
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	308	341
¹⁾ Se not 1 Redovisningsprinciper för mer information.		
Förändring av nuvärdet för ofonderade pensionsförpliktelser		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	-	-
Nuvärdet av förpliktelser fördelar sig på planerna / medlemmar enligt följande		
Aktiva medlemmar	21%	22%
Fribrevsinnehavare	37%	37%
Pensionärer	42%	42%

Koncernen, Mkr	2020	2019
Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	300	289
Avgifter från arbetsgivaren	6	1
Utbetalda ersättningar	-12	-13
Ränteintäkt redovisad i resultatet	5	8
Reduceringar och regleringar	1	1
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive ränteintäkt	3	14
Effekt av ändrad fördelningsmodell inom Folksamkoncerner ¹⁾	-33	-
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 december	271	300

¹⁾Se not 1 Redovisningsprinciper för mer information.

Not 34. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Koncernen, Mkr	2020	%	2019	%
Förvaltningstillgångarna består av följande				
Eget kapitalinstrument	95	35%	105	35%
Skuldinstrument	138	52%	156	52%
Fastigheter	38	13%	39	13%
Summa	271	100%	300	100%
Skuldinstrument				
Bostadsobligationer	87	32%	90	30%
Statsobligationer	33	12%	45	15%
Realränteobligationer	14	5%	12	4%
Kassa	5	2%	9	3%
Summa	138	51%	156	52%
varav				
Noterade innehav	138	100%	156	100%
Eget kapitalinstrument				
Sverige	38	14%	42	14%
Nordamerika	35	13%	39	13%
Europa exkl. Sverige	11	4%	12	4%
Japan	3	1%	3	1%
Asien exkl. Japan	3	1%	3	1%
Utvecklingsmarknader	5	2%	6	2%
Summa	95	35%	105	35%
varav				
Noterade innehav	95	100%	105	100%

Förvaltningstillgångar

Pensionsstiftelsens tillgångar utgör förvaltningstillgångar för pensioner och värderas till marknadsvärde. Pensionsstiftelsen investerar på sådant sätt att likviditeten för pensionsstiftelsen är säkrad. Investeringstiden är långsiktig och ska täcka ökning av pensionsförpliktelser. Den genomsnittliga löptiden på pensionsförpliktelserna uppgår till cirka 17 år.

Förvaltningen av Folksams tillgångar i pensionsstiftelsen har en fördelning där tillgångsfördelningen är cirka 52 procent skuldinstrument, cirka 35 procent eget kapitalinstrument och cirka 13 procent fastigheter. Alla fastigheter är belägna i Sverige.

Investeringsplaner beslutas av styrelsen för Pensionsstiftelsen och en gång per år görs en översyn av strategierna och tillgångsfördelningen

Not 34. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Koncernen	2020	2019
Kostnad redovisad i årets resultat		
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	2	2
Netto ränteintäkt/räntekostnad	1	1
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) avseende förmånsbestämda pensionsplaner	3	3
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) avseende avgiftsbestämda pensionsplaner	0	0
Total pensionskostnad i årets resultat	3	3
Kostnaden redovisas i följande rader ingående i årets resultat		
Administrationskostnader	2	2
Kapitalavkastning intäkter	-5	-7
Kapitalavkastning kostnader	6	8
Summa	3	3
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	8	20
Kostnad redovisad i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster (-) och förluster (+) inkl löneskatt	-2	-31
Skillnad mellan faktisk avkastning och avkastning enligt diskonteringsräntan på förvaltningstillgångarna	3	12
Netto redovisat i övrigt totalresultat	1	-18

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser	2020	2019
Diskonteringsränta	0,89%	1,54%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	0,89%	1,54%
Framtida löneökning	3,00%	3,30%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,00%	3,30%
Framtida ökning av pensioner (inflation)	1,50%	1,80%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden	FFFS 2007:31	FFFS 2007:31

Not 34. Pensioner och liknande förpliktelser forts.

Livslängd

Antagandena om livslängd följer Finansinspektionens trygghandgrunder (generationsdödlighet). Tabellen nedan visar förväntad återstående livslängd för män och kvinnor i olika åldrar. Samma antaganden om livslängd används för Folksam samtliga pensionsplaner.

Förväntad återstående livslängd, år

Ålder	Man	Kvinna
30	56	57
50	34	37
70	15	18

Aktuariella antaganden

Den aktuariella beräkningen av pensionsförpliktelser och pensionskostnader baseras på följande antaganden.

Diskonteringsränta

För att bestämma diskonteringsräntan använder Folksam den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelser.

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar beräknas baserat på den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelser.

Framtida löneökning

Framtida löneökning avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar som en sammansatt effekt av inflation, tjänsteålder och befordran.

Inflation

Beträffande inflationsantagande har Folksam valt att följa Riksbankens uppsatta inflationsmål som utgångspunkt vid beräkningarna.

Framtida ökning av pensioner

Inflationsantaganden används för uppräknings av framtida ökning av pensioner.

Inkomstbasbeloppet

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen av regeringen och används bland annat för att bestämma taket i pensionsgrundande lön i det allmänna pensionssystemet.

Känslighetsanalys			
Koncernen, Mkr		Ökning	Minskning
Diskonteringsränta 1% förändring på pensionsskuld		-24	27
Framtida löneökning 1% förändring på pensionsskuld		2	-2

Känslighetsanalyserna baseras på en förändring i ett antaganden medan det andra antagandet är konstant.

Finansiering

Koncernen uppskattar att 1 (0) miljoner kronor blir betalda under 2020 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer.

Aktuariella beräkningar görs för Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernerna på förmånsbestämda pensionsavsättningar enligt IAS 19. Beräkningarna görs per pensionsplan och arbetsgivare.

KTP planen, som är den största pensionsplanen inom Folksam, är tryggad i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för samtliga anställda inom Folksam.

Inom Folksam fördelas kostnaderna och åtaganden inom respektive koncern enligt en fördelningsnyckel baserad på lönesummor för respektive företag som ingår i Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernerna. Detta görs för att återspegla en så korrekt bild som möjligt av kostnader och åtaganden inom koncernerna.

Lönesummorna varierar mellan åren varför den procentuella fördelningen av utgående pensionsavsättningen ändras mellan Folksam Liv- och Folksam Sak koncernerna. Fördelningsnyckeln avseende ingående pensionsskuld baseras på ett vägt tal av historisk data medan fördelningsnyckeln avseende årets avsättning baseras på årets fördelade lönekostnader. Mer om pensionsplaner och pensionsåtaganden finns att läsa i not 44 Medelantal anställda samt löner och ersättningar samt i not 1 Redovisningsprinciper.

Not 35. Uppskjuten skatteskuld

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Uppskjutna skattefordringar (-) och skatteskulder (+)				
Andra immateriella och materiella tillgångar	-	-	0	-
Byggnader och mark	762	894	-	-
Aktier och andelar	14	14	14	14
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1	1	1	1
Derivat	1	1	1	1
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	0	0	0
Obeskattade reserver	42	28	-	-
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-2	-	-	-
Underskottsavdrag	0	-	-	-
Summa	819	937	17	16

Samtliga förändringar mellan åren i posten uppskjuten skatt har redovisats som uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt i resultaträkningen.

I juni 2018 beslutades att bolagsskatten skulle sänkas och att sänkningen skulle ske stegvis. För åren 2019-2020 sänktes bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent. Dock finns det särskilda regler för periodiseringsfonder. Återföring av existerande periodiseringsfonder 2020 ska räknas upp för att balansera den lägre skattesatsen. Återföringen sker till mellan 100 och 106 procent av avdraget, beroende på vilket år periodiseringsfonden avsattes och vilket år den upplöses. Uppräkning sker endast i koncernen. Uppskjuten skatt som återförs till beskattning 2021 eller senare omvärderas i bokslut 2020 till 20,6%.

Not 36. Skulder till kreditinstitut

Mkr	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2020	2019	2020	2019
Koncernen				
Kreditinstitut Sverige	1 675	1 125	1 675	1 125
Kreditinstitut inom EU	756	427	756	427
Totalt	2 431	1 552	2 431	1 552
Moderföretaget				
Kreditinstitut Sverige	1 675	1 125	1 675	1 125
Kreditinstitut inom EU	756	427	756	427
Totalt	2 431	1 552	2 431	1 552

Not 37. Övriga skulder

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Skulder till koncernföretag som ej konsolideras	19	31	19	28
Skulder till närstående företag	14	11	14	11
Köpta ej likviderade värdepapper	589	250	589	250
Övriga skulder	704	667	181	188
Summa	1 327	959	804	477

Not 38. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2020	2019	2020	2019
Upplupna kostnader	248	172	29	17
Förutbetalda intäkter	-	12	-	-
Summa	248	184	29	17

Not 39. Ställda säkerheter

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
Övriga ställda säkerheter (bokfört värde)				
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar				
Byggnader och mark	19 593	19 263	-	-
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	17 164	15 238
Aktier och andelar	88 392	79 599	88 392	79 599
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	101 458	91 689	101 458	91 689
Övriga lån	3 415	2 725	3 415	2 725
Derivat	798	530	798	530
Kassa och bank	4 888	6 756	4 888	6 756
Upplupna räntor och hyresintäkter	566	659	566	659
Fondförsäkringstillgångar	10 384	10 171	10 384	10 171
Summa	229 494	211 393	227 065	207 367
För andras räkning pantsatta tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 693	966	1 693	966
Likvida medel	385	744	385	744
Totalt ställda säkerheter	231 573	213 103	229 143	209 078

Ställda säkerheter

I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. KPA Pensionsförsäkring har rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som tillgångarna enligt Försäkringsrörelselagen överstiger de åtaganden som företaget har mot försäkringstagarna. De försäkringstekniska åtagandena uppgår till 141 745 (130 304) miljoner kronor för koncernen och 141 745 (130 304) miljoner kronor för moderföretaget.

För andras räkning pantsatta tillgångar avser obligationer och/eller likvida medel pantsatta för positioner i börshandlade derivat. Pantsättning är ett krav från clearinginstitutet och således en förutsättning för handel.

För andras räkning pantsatta tillgångar avser också likvida medel pantsatta för positioner i Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen och likvida medel pantsatta för positioner i OTC-derivat. Pantsättningen för positioner i OTC-derivat avser reglering av orealiserat resultat och regleras via med motparterna ingångna ISDA-avtal.

Säkerheter har ställts i enlighet med clearinginstitutens angivna marginalsäkerhetskrav.

Not 40. Eventualförpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
Solidariskt betalningsansvar för skulder i handelsbolag	-	-	204	215
Garantier	23	23	23	23
Summa	23	23	227	238
Varav till förmån för koncern-/Intresseföretag	-	-	204	215

Not 41. Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
Avtalad, ännu ej utbetalat lån	1 327	2 005	1 327	2 005
Avtalat, ännu ej investerat riskkapital	5 870	4 639	5 870	2 739
Avtalat, ännu ej investerad del i fastighet	1 493	29	1 493	29
Summa	8 690	6 674	8 690	4 774
Varav till förmån för koncern-/Intresseföretag	1 493	29	1 493	29

Not 42. Leasing

Operationella leasingavtal - företaget är leasegivare

Operationella leasingavtal - leasegivare

Avtal där koncernen är leasegivare har definierats som operationella leasingavtal. Avtalen redovisas inte som tillgång i balansräkning då ekonomiska risker och fördelar förknippade med ägandet av underliggande tillgång i allt väsentligt inte överförs från leasegivaren till leasetagaren. I juridisk person klassificeras avtalen alltid som operationella leasingavtal oavsett risker förknippade med ägandet. De underliggande tillgångarna som hyrs ut avser förvaltningsfastigheter, se balansräkning rad Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark. Upplysningar lämnas i not Byggnader och mark om värdering av förvaltningsfastigheterna till verkligt värde, kriterier för klassificering, begränsningar och förpliktelser.

Leasingintäkter från operationella leasingavtal

Leasingintäkter för lokaler omfattar avgifter som till sin substans är fasta, hit förs lokalhyra och variabla avgifter för fastighets-

index. Hyresintäkter inkluderar även variabla avgifter som inte beror på index, det avser tillägg för t.ex. underhåll, el, vatten och avgift för fastighetsskatt, försäkringar och underhåll. Hyresintäkter inklusive tillägg aviseras i förskott och redovisas linjärt som hyresintäkt i resultaträkningen över kontraktstidens längd. I not Kapitalavkastning, intäkter, benämns leasingintäkter som Hyresintäkter från byggnader och mark.

Direkta kostnader för förvaltningsfastigheter

Upplysning om driftskostnader för förvaltningsfastigheter lämnas i not Kapitalavkastning, kostnader på rad Driftskostnader för byggnader och mark. Kostnaderna omfattar bl a fastighetsförvaltning, underhåll, hyresgästpassningar och fastighets-skatt.

Periodens leasingintäkter	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
<i>Förvaltningsfastigheter</i>				
Leasingavgifter	854	634	-	-
varav variabla leasingavgifter som inte beror på index eller ränta	84	54	-	-

Not 42. Leasing forts.

Löptidsanalys framtida leasingintäkter		Koncernen		Moderföretaget	
Mkr		2020	2019	2020	2019
<i>Förvaltningsfastigheter</i>					
Inom ett år		624	681	-	-
2 år		503	505	-	-
3 år		470	476	-	-
4 år		309	449	-	-
5 år		234	299	-	-
Senare än 5 år		482	703	-	-
Summa leasingavgifter exkl. variabla leasingavgifter som inte beror på index eller ränta		2 622	3 113	-	-

Leasingavtal - företaget är leasetagare

Leasingavtal - leasetagare - koncernen

Avtalen redovisas i balansräkningen som en tillgång (nyttjanderätt) och som en finansiell skuld då ekonomiska risker och fördelar förknippade med ägandet av underliggande tillgång i allt väsentligt överförts från leasegivaren till leasetagaren. Vissa avtal undantas med hänsyn till väsentlighet, se not 1 Redovisningsprinciper, punkt 3.6.2 Leasingavtal där koncernen är leasetagare.

Operationella leasingavtal - leasetagare - juridisk person

Motsvarande avtal som i koncernen klassificeras som leasingavtal, klassificeras i moderföretaget och i förekommande fall dotterföretag, som operationella leasingavtal.

Löptider leasingavtal - leasetagare

Förvaltningsfastigheter - tomträtter

Löptiden anses vara evig för hyresavtal för tomträtter. Tomträtts-havaren (leasetagaren) har inte rätt att säga upp avtalet. Fastighetsägare (leasegivare) får däremot säga upp avtalet vid bestämda tidpunkter. Om tidpunkt för avyttring, av förvaltningsfastighet som omfattar tomträtt, med rimlig säkerhet kan fastställs beaktas den tidpunkten vid bedömning av förväntad löptid. Betalning görs vanligtvis kvartalsvis i förskott. Avgäld (leasingavgift) är oförändrad under bestämda perioder (avgäldsperioder), vanligtvis med en löptid på tio år men kan vara längre, efter avgäldsperioden görs en omprövning av avgälden.

Leasingavgifter - leasetagare

Förvaltningsfastigheter - tomträtter

Tomträttsavtalen hanteras som eviga hyresavtal och värderas till verkligt värde enligt IAS 40. Värdet på leasingskulden erhålls genom att diskontera avgälderna med en ränta motsvarande avgäldsräntan. För avtal som ingicks före övergången till IFRS 16, dvs. före 1 januari 2019, används däremot koncernens marginella låneränta för att erhålla värdet på leasingskulden. Eftersom avtalen är eviga sker ingen avskrivning. Avgälden (leasingavgiften) i koncernen motsvarar den avgift som redovisas i den juridiska personen och redovisas som en räntekostnad baserad på leasingskulden, i den juridiska personen redovisas tomträttsavgälden inom driftsnettot.

Nyttjanderätter

Förvaltningsfastigheter - tomträtter

Klassificering av tomträtter som förvaltningsfastigheter följer av klassificering som gjorts för underliggande fastigheter, se not Byggnader och mark. Leasingavtal som innebär att företaget hyr mark genom tomträttsavtal redovisas i koncernen som en nyttjanderätt. Nyttjanderätten värderas till verkligt värde genom att framtida avgälder (eviga) diskonteras till avtalens avgäldsränta.

I juridisk person redovisas inte nyttjanderätten som en tillgång. I samband med förvärv av förvaltningsfastighet som består av byggnad som står på tomträtt görs ingen uppdelning mellan byggnad och tomträtt. Vid efterföljande värderingar till verkligt värde görs värderingen av fastigheten som helhet och ingen uppdelning görs mellan byggnad och tomträtt. Erlagd avgäld beaktas som en egen post vid kassaflödesberäkningen, för hyresintäkter finns ingen separat uppgift om hur stor del som avser avgäld, utan ett antagande görs att hyresintäkterna täcker kostnaderna.

Not 42. Leasing forts.

Verkligt värde värderade nyttjanderätter avseende tomträtter hänförs till nivå 3, lika andra förvaltningsfastigheter. I hierarkin för verkligt värde, nivå 1 har högst prioritet med noterade priser på aktiv marknad och nivå 3 har lägst prioritet, det innebär att

indata vid värdering inte är observerbar eller i vart fall i liten utsträckning. Inga överföringar har skett mellan de olika nivåerna under räkenskapsåret.

Nyttjanderätter leasing	Koncernen	
Mkr	2020	2019
<i>Förvaltningsfastigheter - tomträtter</i>		
<i>Verkligt värde</i>		
Redovisat värde vid året ingång	430	430
Redovisat värde vid perioden utgång	430	430

Känslighetsanalys nyttjanderätter leasing	2020		2019	
	Förändring antagande	Effekter verkligt värde	Förändring antagande	Effekter verkligt värde
Koncernen, Mkr				
<i>Förvaltningsfastigheter</i>				
Antagande avgäldsprocent				
Ökning	0,5%	-57	0,5%	-57
Minskning	-0,5%	77	-0,5%	77

Leasingskulder och leasingkostnader - leasetagare	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	2020	2019	2020	2019
<i>Förvaltningsfastigheter</i>				
Redovisat värde leasingskulder 31 dec	430	430	-	-
Räntekostnader för leasingskulder	14	14	-	-

¹⁾ För koncernen ingår fasta leasingavgifter och variabla avgifter kopplade till index i den finansiella leasingskulden. Moderföretaget redovisar ingen finansiell leasingskuld utan kostnadsför leasingavgifterna direkt i resultatet som operationella leasingavtal.

Likviditetsrisker - framtida leasingavgifter – leasetagare

För upplysning om löptidsanalys för koncernens leasingskulder vilka klassificeras som finansiella skulder, se not Upplysningar om risker, avsnitt Likviditetsrisker.

Kassautflöde leasingavtal

Upplysningar om kassaflöden hänförliga till leasingskuld i koncernen lämnas i Kassaflödesanalys.

Not 43. Upplysningar om närstående

Närstående parter

Denna not innehåller en beskrivning av väsentliga relationer mellan KPA Pensionsförsäkring och övriga företag inom KPA Pension samt relationen till närstående företag i Folksam (Folksam Sak-koncernen respektive Folksam Liv-koncernen) samt övriga närstående parter. Samtliga företag i Folksam-koncernerna och SKR Företag-koncernen definieras som närstående.

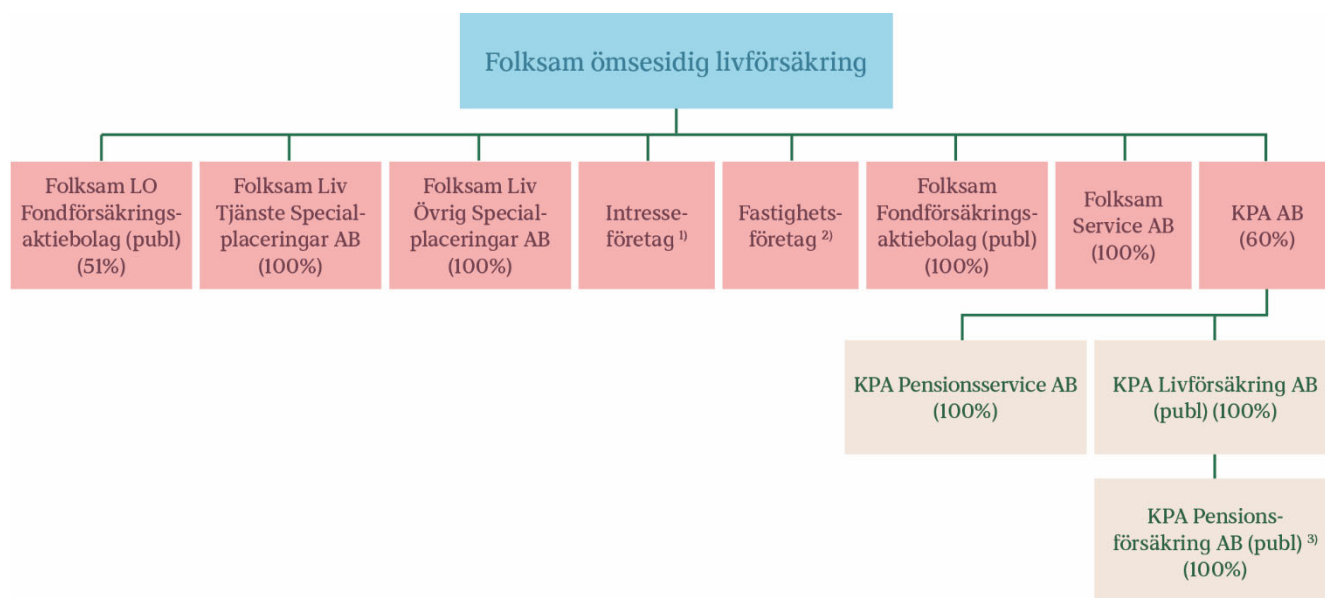
Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt företag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar.

Med företag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i KPA Pension och Folksam och företag/organisationer med inflytande i KPA Pension och Folksam genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Löner, ersättningar, arvoden och förmåner" i not 44 Medelantal anställda samt löner och ersättningar. Det förekommer inga transaktioner med övriga närstående parter utöver normala kundtransaktioner på marknadsmässiga villkor.

Inga transaktioner har skett mellan KPA Pensionsförsäkring och SKR Företag-koncernen.

Bolagsstruktur

Folksam består av två koncerner. Folksam Liv-koncernen och Folksam Sak-koncernen. Bilden nedan visar legal struktur för Folksam Liv-koncernen. Detaljerad redovisning av samtliga Sak-koncernföretag finns i Folksam ömsesidig sakförsäkrings årsredovisning.

¹ Detaljerad redovisning av intresseföretag finns i not 19-20 i årsredovisning för Folksam Liv.

² Detaljerad redovisning av dotterföretag finns i not 18 i årsredovisning för Folksam Liv.

³ Detaljerad redovisning av dotter- och intresseföretag finns i not 16-17 i årsredovisning för KPA Pensionsförsäkring

Not 43. Upplysningar om närstående forts.

Upplysningar om hur närståendetransaktioner ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen om en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. Vid ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplanen. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan företagen beslutas av styrelsen.

Gemensam operativ organisation

Folksam Liv-koncernen tillsammans med Folksam Sak-koncernen bedriver sin verksamhet i samverkan med en till stor del gemensam operativ organisation samt delvis gemensam infrastruktur (IT, inventarier med mera). Beskriven samverkan gäller de företag som namnges i bilden ovan, ej namngivna företag i kategorierna intresseföretag och fastighetsföretag ingår inte.

En central del av samverkan mellan Folksam Liv- och Sak-koncernen är de gemensamma personalresurserna, i form av tillikaanställning. Utgångspunkten är att de samlade personalresurserna över tid ska vara lämpligt dimensionerade för att kostnadseffektivt kunna tillgodose personalbehovet för moder- och dotterföretag i båda koncernerna. Även Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse har tillikaanställd personal.

Tillikaanställningen medför att företagen som delar operativ organisation inte köper och säljer tjänster som tillhandahålls av den tillikaanställda personalen, annat än i undantagsfall där det är särskilt motiverat. Istället tillämpas fördelning av kostnader enligt principerna som beskrivs i avsnitt Kostnadsfördelning nedan.

Gemensamma inköp

Mot bakgrund av den samverkan som bedrivs mellan koncernerna kan även inköp samordnas. Inköp till fler än ett företag ska som huvudregel ingås med Folksam Liv, Folksam Sak respektive KPA Pensionsförsäkring AB (publ) som part och inköpsföretag för respektive berörd koncern. Avtal kan ingås separat för varje inköpsföretag eller i ett för dessa företag gemensamt avtal. Vid inköp som uppgår till högst 20 miljoner kronor får dock Folksam Sak vara inköpsföretag för hela Folksamgruppen. Härutöver kan undantag få förekomma om det föreligger särskilda omständigheter som motiverar ett avsteg från huvudregeln.

Kostnader för gemensamma inköp lyder under de generella principer som beskrivs i nedan avsnitt Kostnadsfördelning.

Kostnadsfördelning

Respektive företag, verksamhetsgren och produkt ska bära sina direkt eller indirekt hänförliga driftskostnader kopplade till den gemensamma operativa organisationen samt gemensam infrastruktur. Grundprincipen vid kostnadsfördelningen är att respektive företag ska belastas med de kostnader som uppstår baserat på faktiskt nyttjande, om inte en annan fördelning är särskilt motiverad i det enskilda fallet.

Den kostnadsfördelning som överenskommits på övergripande nivå operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan enhet och företag inom ramen för budgetprocessen. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller specifikation per avdelning/kostnadsställe, samt uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras. Fördelning per företag sker sedan i varje månadsbokslut, utifrån procentuell andel av månadsvis utfall på kostnadsställe eller ordernummer.

Kategori av driftskostnadstransaktioner

Försäkringsrörelsen består av kostnader för bland annat distribution, skadehantering, kundservice, försäkringsadministration och den gemensamma marknadsorganisationen. Med kapitalförvaltning avses kapitalförvaltningskostnaderna.

Bland IT-transaktionerna ingår bland annat datautrustning, drift och utveckling av system, trycksaker samt telefoni. Administrativt stöd avser kostnader inom övriga centrala enheter, exempelvis kostnader för lokal, personalkostnader, kommunikation, redovisning, revision och marknadsföring.

Not 43. Upplysningar om närstående forts.

Nedanstående tabell visar driftskostnadstransaktioner per kategori.

Närståendetransaktioner

Följande transaktioner har skett mellan KPA Pensionsförsäkring och närstående parter inom:		2020				2019			
		Lämnad	Mottagen	Fordran	Skuld	Lämnad	Mottagen	Fordran	Skuld
KPA-koncernen, Tkr									
Moderföretag:				140 980	-			121 742	-
	Administrativt stöd	6	597			610	731		
	Försäkringsrörelsen	1	2 836			-	-		
	IT	-	3 067			-	-		
Koncernföretag:				6 765	-			12 361	-
	Administrativt stöd	5 465	1 702			8 113	197 365		
	Försäkringsrörelsen	615	10 154			-	-		
	IT	-	18 794			-	-		
Summa		6 086	37 150	147 745	-	8 723	198 096	134 103	-
Folksam Liv-koncernen, Tkr									
Moderföretag:				-	19 214			-	28 113
	Administrativt stöd	454	205			8 954	2 310		
	Försäkringsrörelsen	324	270			23 461	825		
	IT	755	-			99 251	6		
	Kapitalförvaltning	87 961	-			83 444	-		
Dotterföretag:				3 919	2			3 261	284
	Administrativt stöd	177	33			139	815		
	Försäkringsrörelsen	-	273			-	-		
Summa		89 672	780	3 919	19 217	215 250	3 955	3 261	28 397
Folksam Sak-koncernen, Tkr									
Moderföretag:				-	14 268			-	11 056
	Administrativt stöd	20 141	-			31 267	-		
	Försäkringsrörelsen	433	-			5 937	229		
	IT	23 678	-			37 463	42		
	Kapitalförvaltning	12 625	-			-	-		
Summa		56 877	-	-	14 268	74 666	271	-	11 056
Summa		152 635	37 931	151 663	33 485	298 639	202 322	137 364	39 453

Under 2020 har vi uppdaterat metod och klassificering för kostnadsfördelningen som gör att redovisningen blir tydligare och därav kan vissa avvikelser mellan åren förekomma.

Övriga närståendetransaktioner

Internränta

Internränta betalas för fordringar och skulder mellan företag inom KPA Pension och Folksam. Räntan är STIBOR 1 vecka. I KPA Pensionsförsäkring uppgick internräntan 2020 till en kostnad om 6 (124) tusen kronor.

Lån

KPA Pensionsförsäkring har lämnat lån till dotter- och intresseföretag i samband med fastighets- och företagsförvärv om totalt 8 810 (8 801) miljoner kronor. Intäktsräntan på dessa lån uppgick till 116 (72) miljoner kronor. Lånen redovisas under balansposten Lån till koncernföretag.

Garantier/eventualförpliktelser

Solidariskt betalningsansvar för handelsbolagets skulder redovisas bland ansvarsförbindelser med 204 (215) miljoner kronor.

Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Avtalat, ännu ej investerad del i fastighet, redovisas under Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen med 1 493 (29) miljoner kronor.

Aktieägartillskott

Lämnat kapitaltillskott under året uppgår till 1 924 (2 271) miljoner kronor: KPA Pension Specialplaceringar AB 1 909 (-), Limhamns Sjöstad KB 16 (112) och Litreb III O (2 159).

Utdelningar

KPA Pensionsförsäkring har erhållit utdelningar om 21 (0) miljoner kronor från Fastighets AB Kungsbrosby, 20 (0) miljoner kronor från Stopstorp KB, 20 (0) miljoner kronor från Hyresbostäder Sköndal KB, 15 (0) miljoner kronor från Fastighets KB Lommanian, 10 (0) miljoner kronor från Fastighets KB Mariaporten, 5 (0) miljoner kronor från Fastighets KB Limhamns Sjöstad, 5 (0) miljoner kronor från Fastighets KB Sejen samt 5 (0) miljoner kronor från Hyresbostäder i Pålsjö KB.

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Medelantal anställda ¹⁾

Medelantalet anställda uppgick i koncernen till 174 (90) tjänstemän. Andelen män uppgick till 29 (35) procent och andelen kvinnor till 71 (65) procent. I moderföretaget uppgick medelantalet anställda till 174 (90) tjänstemän ²⁾. Andelen män uppgick till 29 (35) procent och andelen kvinnor till 71 (65) procent.

- 1) Företagen inom Folksam tillämpar tillikaanställning vilket innebär att personalen är anställd i flera företag inom Folksam. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett företag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksam i förhållande till utfört arbete. Utifrån tillikaanställningsmodellen är medelantalet anställda i KPA Pensionsförsäkring 229 (229) personer.
- 2) I slutet av 2019 genomförde Folksamgruppen en organisationsförändring som innebär att KPA Pension tog över ett antal medarbetare från Folksam som arbetar med KPA Pensions affär.

Fördelning kvinnor och män, styrelse och ledande befattningshavare	2020		2019	
Antal, Koncernen	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelse	8	3	8	3
Vd	1	-	1	-
Andra ledande befattningshavare	-	3	-	3
Summa kvinnor och män, styrelse och ledande befattningshavare	9	6	9	6

	Koncernen		Modenföretaget	
Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr ¹⁾	2020	2019	2020	2019
Styrelse	-1 278	-1 589	-1 278	-1 589
Vd	-1 845	-2 203	-1 845	-2 203
Andra ledande befattningshavare	-2 577	-1 263	-2 577	-1 263
Summa ledande befattningshavare	-5 700	-5 055	-5 700	-5 055
Tjänstemän	-94 347	-55 649	-94 347	-55 649
Totalt	-100 047	-60 704	-100 047	-60 704
Sociala kostnader	-48 447	-33 355	-48 447	-33 355
varav pensionskostnader vd, inklusive löneskatt.	-775	-778	-775	-778
varav pensionskostnader andra ledande befattningshavare, inklusive löneskatt.	-545	-422	-545	-422
varav pensionskostnader tjänstemän, inklusive löneskatt.	-16 536	-12 463	-16 536	-12 463

¹⁾ Vd är även vd i andra KPA-företag. Lönekostnaderna fördelas därför mellan dessa företag. Lönekostnader för tf vd redovisas i KPA Pensionservice. Ledande befattningshavare består av företagsledningen, som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension. Därför fördelas lönerna mellan företagen.

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Ersättningspolicy

Ersättningspolicy KPA Pensionsförsäkring utgår från Folksam Livs ersättningspolicy samt de grundläggande värderingarna inom Folksam och har som mål att långsiktigt attrahera, motivera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens vilka bidrar till att KPA Pensionsförsäkring når sina mål och strategier på kort och lång sikt. Ersättningen ska vara individuell och differentierad, den ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar på KPA Pensionsförsäkring. Ersättningarna ska utformas och bestämmas utan hänsyn till kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

KPA Pensionsförsäkring har en restriktiv hållning till rörliga ersättningar. För att minimera överdrivet risktagande samt undvika intressekonflikter där kundens intressen inte tas till vara med tillbörlig omsorg så utgår inga rörliga ersättningar inom KPA Pensionsförsäkring utöver kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam inklusive dotterföretag.

För vd utgår ingen rörlig ersättning. För övriga anställda inom KPA Pensionsförsäkring som kan påverka företagets risknivå utgår ingen rörlig ersättning dock med undantag för kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål vilka är fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam inklusive dotterföretag.

Beslutsgång för ersättningspolicy

KPA Pensionsförsäkrings ersättningspolicy är fastställd av KPA Pensionsförsäkrings styrelse.

Ersättningsutskott

Inom KPA Pensionsförsäkring har styrelseordföranden ersättningsutskottets roll.

Anställda som kan påverka risknivån i KPA Pensionsförsäkring

KPA Pensionsförsäkring har identifierat de anställda som väsentligen kan påverka risknivån i företaget. Denna grupp av anställda utvärderas löpande och kan ändras beroende på den påverkan de har från tid till annan. Anställda som kan påverka risknivån i KPA Pensionsförsäkring är vd samt tillikaanställda chefer och medarbetare i centrala kontrollfunktioner.

Folksam belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som omfattar samtliga medarbetare inom Folksam inklusive dotterföretag utom vd, koncernledning, vd i dotterföretag och chef för internrevision. Syftet med belöningsprogrammet för 2020 var att skapa fokus på Folsams strategi och övergripande mål; att Folksam ska ha försäkrings- och pensionssparandebranschens mest nöjda kunder samt en ökad digital förflyttning. Dessa områden utgjorde de belöningsgrundande målen i programmet samt att det för 2020 infördes en tröskel för driftkostnader i belöningsprogrammet. Denna tröskel innebär att utbetalning i programmet endast kan ske om driftkostnaderna uppgår till en viss nivå oaktat hur väl de belöningsgrundande målen uppnås.

Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor till maximalt 20 000 kronor per medarbetare beroende på grad av måluppfyllelse. Utfallet i belöningsprogrammet växlas obligatoriskt till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring.

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Ersättning styrelse och utskott					
2020, Tkr	Styrelse- arvode	Risk- och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ¹⁾	Totalt
Styrelsens ordförande					
Anders Knape	-199	-50	-	-78	-327
Övriga styrelseledamöter					
Lena Dahl	-146	-	-	-46	-191
Eva Fagerberg	-146	-50	-	-61	-257
Karin George af Klercker ²⁾	-	-	-	-	-
Lenita Granlund	-146	-	-	-46	-191
Catrina Ingelstam, t o m maj	-67	-27	-	-30	-124
Anna-Karin Laurell ²⁾	-	-	-	-	-
Sture Nordh	-146	-23	-	-17	-186
Ulf Olsson	-146	-	-	-46	-191
Carina Sandor	-138	-	-	-43	-181
Annika Wallenskog	-146	-	-	-46	-191
Elisabeth Sasse, fr o m maj ²⁾	-	-	-	-	-
Summa ersättning styrelse och utskott	-1 278	-150	-	-413	-1 840

Ersättning styrelse och utskott					
2019 Tkr	Styrelse- arvode	Risk- och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ¹⁾	Totalt
Styrelsens ordförande					
Anders Knape	-213	-48	-	-82	-343
Övriga styrelseledamöter					
Lena Dahl	-162	-	-	-51	-213
Eva Fagerberg	-155	-43	-	-62	-260
Karin George af Klercker ²⁾	-	-	-	-	-
Lenita Granlund	-147	-	-	-46	-193
Anders Henriksson, t o m maj	-51	-	-	-16	-67
Catrina Ingelstam	-162	-48	-	-66	-276
Anna-Karin Laurell, ²⁾	-	-	-	-	-
Sture Nordh	-162	-	-	-17	-179
Helene Odenljung, t o m maj	-44	-	-	-14	-58
Ulf Olsson, fr o m maj	-111	-	-	-35	-146
Carina Sandor, fr o m maj	-104	-	-	-33	-137
Annika Wallenskog	-140	-	-	-44	-184
Summa ersättning styrelse och utskott	-1 451	-138	-	-465	-2 054

¹⁾ Varav inga pensionskostnader.

²⁾ Interna ledamöter erhåller inget arvode.

Arvodesnivåer styrelsen, Tkr	2020	2019
Styrelseordförande, fast årsarvode	-119	-114
Övriga ex vd, fast årsarvode	-80	-76
Sammanträdesarvode per tillfälle	-8	-7

Arvoden till ledamöter i Risk- och kapitalutskott	2020	2019
Ordinarie ledamot	-34	-32
Sammanträdesarvode per tillfälle	-6	-6

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner, Tkr	Grundlön	Övriga förmåner och ersättningar, ³⁾	Rörlig ersättning, ⁴⁾	Pensionskostnad, ⁵⁾	Summa	Avgiftsbestämda pensionskostnader
Moderföretaget, 2020						
Vd						
Ninni Wibeck tf Vd, fr o m 7 november 2020 ¹⁾	-	-	-	-	-	-
Britta Burreau, t o m 6 november 2020 ²⁾	-1 810	-35	-	-775	-2 620	-775
Andra ledande befattningshavare 3 personer	-2 532	-44	-12	-545	-3 133	-268
varav 3 personer med rörlig ersättning ^{2), 6)}						
Övriga tjänstemän						
Övriga anställda 170 personer	-94 348	-	-2 078	-16 536	-112 962	-2 138
varav 170 personer med rörlig ersättning						
Summa	-98 690	-79	-2 090	-17 856	-118 715	-3 181
Moderföretaget, 2019						
Vd						
Britta Burreau ²⁾	-2 160	-43	-	-778	-2 981	-778
Andra ledande befattningshavare 3 personer	-1 241	-22	-21	-422	-1 706	-158
varav 3 personer med rörlig ersättning ^{2), 6)}						
Övriga tjänstemän						
Övriga anställda 86 personer	-55 649	-	-788	-12 463	-68 900	-1 413
varav 86 personer med rörlig ersättning						
Summa	-59 050	-65	-809	-13 663	-73 587	-2 349

¹⁾Lönekostnader för tf vd redovisas i KPA Pensionsservice.

²⁾Vd och ledande befattningshavare tillhör även KPA Pensions företagsledning. Lönekostnaderna fördelas därför mellan KPA Pensions företag.

³⁾Övriga förmåner och ersättningar avser huvudsakligen tjänstebil.

⁴⁾Rörlig ersättning avser Folksams belöningsprogram.

⁵⁾Pensionskostnader avser kostnader hänförligt till respektive år.

⁶⁾Ledande befattningshavare består av koncernens företagsledning som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension.

Övrig information om ersättningar till anställda enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:12

Räkenskapsårets kostnadsförda totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 4 585 tusen kronor. Räkenskapsårets ackumulerade totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till 4 585 tusen kronor och räkenskapsårets utbetalda avgångsvederlag uppgick till 236 tusen kronor.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.

Ersättningen till vd och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Det finns inga rörliga ersättningar eller övriga ersättningar till vd. För övriga ledande befattningshavare utgår inga rörliga ersättningar utöver Folksams belöningsprogram.

Med andra ledande befattningshavare avses de 3 personer som tillsammans med vd utgör KPA Pension företagsledning. För företagsledningens sammansättning, se ovan.

Pensioner

Pensionsåldern för vd är 65 år. Vd har en premiebaserad pensionsförmån med en premieavsättning som motsvarar 31 procent av den årliga bruttolönen. Övriga ledande befattningshavare omfattas av den kollektivavtalade tjänstepensionsplanen. Pensionsålder för övriga ledande befattningshavare är 65 år.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår för vd med 12 månadslöner och uppsägningstiden är 6 månader från företagets sida. Inga avtal om avgångsvederlag eller liknande förmåner finns för andra ledande befattningshavare utan dessa har i likhet med alla anställda 6 månaders uppsägningstid enligt kollektivavtal.

Not 44. Medelantal anställda samt löner och ersättningar forts.

Pensionsupplysningar (moderföretag)

KPA Pension åtagande till anställda för kollektivavtalade tjänstepensioner tryggs i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse sedan 1 juli 2011. Pensionsplanen, KTP-planen, består av en förmånsbestämd plan för de som är födda 1 juli 1978 eller tidigare eller en premiebaserad plan för de som är födda senare än 1 juli 1978.

Premierna för de förmånsbestämda och premiebestämda delarna redovisas löpande som kostnader i arbetsgivaren KPA AB:s resultaträkning. Kostnaden för särskild löneskatt på pensionskostnader periodiseras i takt med att de uppstår i KPA AB:s resultaträkning. Pensionsåtagandena redovisas inte i KPA AB:s balansräkning.

Tidigare intjänade pensionsförmåner enligt KPA -planen tryggs med försäkring. KPA Pension har även tryggt pensionsrätt i KPA AB:s Pensionsstiftelse för före detta anställda (15 stycken) enligt pensionsavtalet PA-KL och några äldre kommunala pensionsbestämmelser. Under året har dessa pensionsåtaganden lösts in i försäkring. Pensionsåtaganden tryggade i stiftelsen har beräknats enligt Finansinspektionens tryggandegrund FFFS 2007:24 som ska användas vid beräkning av pensionsskuld för företag.

Vid redovisning av pensionsåtaganden i juridisk person tillämpas reglerna i tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter. Tillämpning av tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas därför inte utan upplysningar lämnas enligt relevanta delar av vad som anges i IAS 19. Pensionsberäkningarna bygger på löne- och pensionsnivåer på balansdagen.

Tkr	Koncernen och moderföretaget	
	2020	2019
Specifikation av redovisade pensionskostnader i KPA Pension, pensionering genom försäkring		
Försäkringspremier	719	651
Särskild löneskatt på pensionskostnader	183	169
Årets pensionskostnad	902	820
Pensionsåtagande tryggade i KPA AB:s Pensionsstiftelse		
Verkligt värde på tillgångar i stiftelsen	28 044	29 407
Finansiella skulder	-9 873	-1 574
Pensionsåtagande tryggade i stiftelsen	-	-25 201
Övervärde	18 171	2 632

Not 45. Avstämning av totalavkastningstabell

Mkr	Not	Ingående marknads- värde 2020-01-01	Utgående marknads- värde 2020-12-31	Total- avkastning 2020
Räntebärande				
Obligationer	19	92 795	103 293	
Upplupen ränta på räntebärande värdepapper		436	413	
Omklassificering till specialplaceringar		-142	-146	
Räntederivat		755	949	
Valutaderivat		734	1 424	
Utlåning till kreditinstitut		744	385	
Skulder till kreditinstitut		-1 552	-2 431	
Likvida medel		5 352	3 391	
Räntebärande innan värderingsskillnader		99 123	107 278	4 033
Prisskillnader		80	81	121
Värderingsprinciper terminer		-23	68	-32
Räntebärande enligt TAT		99 180	107 427	4 122
Aktier				
Aktier och andelar	18	81 544	90 343	
Omklassificering till specialplaceringar		-3 871	-5 308	
Restitutioner		42	35	
Aktiederivat	23	-8	-6	
Likvida medel		341	693	
Aktier innan värderingsskillnader		78 048	85 757	5 683
Skillnad värderingskurs bid/traded		49	-107	-150
Värderingsprinciper terminer		8	6	-5
Aktier enligt TAT		78 105	85 656	5 528
Specialplaceringar				
Omklassificering från aktier		3 871	5 308	
Omklassificering från ränta		142	146	
Aktier och andelar i intresseföretag		207	207	
Övriga lån		2 737	3 420	
Omklassificering från Fastigheter		-	1 909	
Likvida medel		241	162	
Specialplaceringar innan värderingsskillnader		7 199	11 152	47
Värderingsskillnader		36	200	164
Specialplaceringar enligt TAT		7 235	11 352	211
Fastigheter				
Aktier i dotterföretag	16	6 437	8 354	
Lån till koncernföretag		8 801	8 810	
Omklassificering till Specialplaceringar		0	-1 909	
Fastigheter innan värderingsskillnader		15 238	15 255	205
Värderingsskillnader		3 071	3 721	650
Fastigheter enligt TAT		18 309	18 976	855

Not 45. Avstämning av totalavkastningstabell forts.

Mkr	Not	2020
Kapitalavkastning intäkter	4	6 204
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	5	7 403
Värdeförändring fondförsäkringstillgångar	33	498
Kapitalavkastning kostnader	10	-3 643
Kapitalavkastning enligt resultaträkningen		10 462
Justeringar för poster i kapitalavkastningen som inte ingår i totalavkastningstabellen (TAT) ¹⁾		-380
Justeringar pga skillnad i prisprofiler mellan resultaträkningen och TAT		-68
Justeringar pga skillnad i värderingsprinciper mellan resultaträkningen och TAT ²⁾		703
Totalavkastning enligt TAT		10 717

¹⁾ Avser avkastning på tillgångar och skulder som inte ingår i placeringsriktlinjerna. Ingår därför inte i TAT.

²⁾ Avser avkastning på tillgångar som värderas till anskaffningsvärde i balansräkningen men till marknadsvärde i TAT. Avser aktier i dotter- och intresseföretag.

Not 46. Tvister

Det förekommer inte några tvister som i väsentligt avseende kan påverka företagets finansiella ställning.

Not 47. Väsentliga händelser efter balansdagen

KPA Pensionsförsäkring har från 1 januari 2021 infört en maxavgift om 300 kr per år på försäkringsavgifter inom premiebestämd traditionell försäkring.

Årsredovisningens undertecknande

Stockholm, det datum som framgår av elektronisk signering

Anders Knappe
Ordförande

Lenita Granlund

Sture Nordh

Ulf Olsson

Eva Fagerberg

Annika Wallenskog

Carina Sandor

Lena Dahl

Karin George af Klercker

Anna-Karin Laurell

Elisabeth Sasse

Camilla Larsson
VD

Vår revisionsberättelse har lämnats det datum som framgår av elektronisk signering

Ernst & Young AB
Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

Definitioner och begrepp

Avkastningsränta

Den avkastning med vilken de försäkrades sparande (pensionskapitalet) ökar.

Direktavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter, minskat med driftskostnader för byggnader och mark, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placerings-tillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyres-intäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m.m.

Duration

Löptid.

Försäkringstekniska avsättningar

En skuldpost i balansräkningen i livförsäkringsföretagen som avser garanterade åtaganden gentemot försäkringstagarna.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnader jämte skaderegleringskostnader, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placerings-tillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med driftskostnader menas anskaffningskostnader, förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader, administrationskostnader samt provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring.

Kapitalbas

Kapitalbasen består av eget kapital inklusive obeskattade reserver samt öppet redovisade övervärden i placeringstillgångar och latent skatt i orealiserade vinster och förluster. Avdrag görs för immateriella tillgångar samt innehav i kreditinstitut som inte omfattas av gruppbaserad tillsyn.

Kollektiv konsolidering

Företagets tillgångar värderade till verkligt värde minskade med aktiekapital, finansiella skulder och företagets totala åtagande (garanterade och icke garanterade).

Kollektiv konsolideringsnivå

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets totala åtagande.

Konsolideringskapital

Konsolideringskapital utgörs av i balansräkningen redovisat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden och undervärden i placeringstillgångar som inte redovisats i balansräkningen.

Solvensgrad

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets garanterade åtagande.

Solvenskvot

Förhållandet mellan kapitalbas och legalt solvenskrav. Solvenskravet är erforderlig solvensmarginal för tjänstepensions-verksamhet.

Solvensmarginal

Solvensmarginalen är den lägsta nivå som kapitalbasen ska uppgå till. Den beräknas utifrån verksamhetens art och omfattning.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning (före avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångarna.

Totalavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter jämte värdeförändringar och realisationsresultat vid försäljning av placeringstillgångar i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m.m.

Bolagsbenämningar

Folksam

Folksam omfattar Folksam Liv-koncern och Folksam Sak-koncern. I begreppet koncern ingår konsoliderade och ej konsoliderade företag.

Folksam Liv-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Liv konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels helägda dotterföretag som Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam Fondförsäkring), dels delägda företag som företagen inom KPA Pension, som ägs till 60 procent och Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam LO Fondförsäkring), som ägs till 51 procent. KPA Pension omfattar KPA AB, KPA Livförsäkring AB (publ) (KPA Livförsäkring), KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (KPA Pensionsförsäkring) samt KPA Pensionservice AB.

Folksam Sak-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Sak konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar helägda dotterföretag som Tre Kronor Försäkring AB samt delägda företag som Saco Folksam Försäkrings AB, som ägs till 51 procent.

Folksam Liv-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Liv motsvarar det företag som ingår i Folksam i Folksam Liv-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Folksam Sak-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt Solvens II-regelverket, för Folksam Sak motsvarar det företag som ingår i Folksam Sak-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i KPA Pensionsförsäkring AB (publ), org nr 516401-6544

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för KPA Pensionsförsäkring AB (publ) för år 2020 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 23-30. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 11–121 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2020 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 23-30. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets styrelse i dess roll som revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet *Revisorns ansvar* i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen och koncernredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

Värdering av livförsäkringsavsättningar

Upplysningar om livförsäkringsavsättningar återfinns i not 1 Redovisningsprinciper, not 2 Upplysningar om risker, not 31 Livförsäkringsavsättning. Av not 1 avsnitt 5.1 på sid 53 framgår att moderbolagets redovisningsprinciper avseende livförsäkringsavsättningar överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper.

Beskrivning av området	Hur detta område beaktades i revisionen
Per den 31 december 2020 uppgick försäkringstekniska avsättningar i koncernen och moderbolaget till 131 361 mkr, varav 131 248 mkr avser livförsäkringsavsättning, 105 mkr avser oregrerade skador och 7 mkr avser övriga försäkringstekniska avsättningar. Totalt sett utgör försäkringstekniska avsättningar 89 procent av totala skulder i koncernen och 90 procent av totala skulder i moderbolaget. Livförsäkringsavsättningar ska motsvara nuvärdet av försäkringsbolagets framtida åtaganden gentemot försäkringstagarna med hänsyn tagen till faktorer som garanterad avkastning, omkostnader och dödlighet. Avsättningen för framtida åtaganden beräknas med hjälp av aktuariella metoder. Givet balanspostens storlek i förhållande till totala skulder, samt att det kräver att ledningen gör bedömningar och antaganden, har värdering av livförsäkringsavsättningar ansetts vara ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.	Vi har skaffat oss förståelse för reservsättningsprocessen och utvärderat nyckelkontroller inklusive godkännande av metod och antaganden och utvärdering av de modellbaserade beräkningarna. Vidare har vi testat att data från underliggande system som används i modellen är fullständiga och riktiga. Vi har även utvärderat lämpligheten i metoder och betydelsefulla antaganden samt genomfört självständiga beräkningar av avsättningar gällande väsentliga försäkringsklasser. I vår revision har vi använt våra interna aktuarier för att bistå oss i de granskningsåtgärder vi utfört. Vi har även granskat lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna avseende livförsäkringsavsättningar och företagsledningens bedömningar.

Värdering av placeringstillgångar klassificerade i nivå 3

Detaljerade upplysningar och beskrivning av området lämnas i årsredovisningen och koncernredovisningen. Placeringstillgångar värderade till verkligt värde beskrivs i not 26 med ytterligare information om risker i not 2. För området relevanta redovisningsprinciper för koncernen beskrivs i not 1, avsnitt 4.3 på sid 49. Av not 1 avsnitt 5.1 på sid 53 framgår att moderbolagets redovisningsprinciper avseende placeringstillgångar klassificerade i nivå 3 överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper.

Beskrivning av området	Hur detta område beaktades i revisionen
Koncernen och moderbolaget innehar placeringstillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen och som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki. Placeringstillgångar i nivå 3 uppgår per den 31 december 2020 till 28 060 (6 457) mkr i koncernen (moderbolaget), vilket motsvarar 12 procent av koncernens totala tillgångar och 3 procent av moderbolagets totala tillgångar. Placeringstillgångarna utgörs av onoterade aktier och andelar, lånefordringar samt förvaltningsfastigheter. Verkligt värde bestäms med hjälp av värderingsmodeller som bedöms vara lämpliga för respektive innehav. Vid modellvärderingen används antaganden och icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde vilket innebär att värderingen av placeringstillgångar som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki innefattar bedömningar av företagsledningen. Då det kräver att ledningen gör bedömningar och antaganden med väsentlig påverkande på redovisade belopp har värderingen av placeringstillgångar klassificerade i nivå 3 varit ett särskilt betydelsefullt område i vår revision	Vi har tagit del av och utvärderat bedömningen av verkliga värden för placeringstillgångar klassificerade i nivå 3. Vi har skaffat oss förståelse för värderingsprocesserna och utvärderat nyckelkontroller, innefattande företagsledningen fastställande och godkännande av antaganden och metoder som använts i modellbaserade beräkningar, kontroller av kvalitet i data samt utvärdering av värderingar utförda av externa specialister. Vi har bedömt metoderna i modellerna mot praxis och värderingsriktlinjer och testat indata. Vi har jämfört betydelsefulla antaganden med lämpliga referensvärden och priskällor samt kontrollerat de beräkningar som ligger till grund för värderingen. Vidare har vi utvärderat de externa värderarnas kompetens och objektivitet. I vår revision har vi använt våra interna värderingsspecialister för att bistå oss i de granskningsåtgärder vi utfört. Vi har även granskat lämnade upplysningar i de finansiella rapporterna avseende värdering av placeringstillgångar och företagsledningens bedömningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 4-10, 23-30 och 122-123. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras

ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

► utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

► drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

► utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

► inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av KPA Pensionsförsäkring AB (publ) för år 2020 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- ▶ företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget.
- ▶ på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 23-30 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 *Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Ernst & Young AB, Jakobsbergsgatan 24, 111 24 Stockholm, utsågs till KPA Pensionsförsäkring ABs revisor av bolagsstämman den 3 juni 2020 och har varit bolagets revisor sedan 29 juni 2016.

Stockholm, det datum som framgår av elektronisk underskrift

Ernst & Young AB

Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

